

Wetenschappelijk Onderzoek- en
Documentatiecentrum
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Cahier 2018-3

Recidive na high impact crimes

Recidive onder daders van high impact crimes veroordeeld in de periode 2002-2013

K.A. Beijersbergen
D. Blokdijk
G. Weijters

Cahier

De reeks Cahier omvat de rapporten van onderzoek dat door en in opdracht van het WODC is verricht.

Opname in de reeks betekent niet dat de inhoud van de rapporten het standpunt van de Minister van Justitie en Veiligheid weergeeft.

Inhoud

Samenvatting — 7

1 Inleiding — 13

- 1.1 Definities HIC — 14
- 1.2 Context HIC — 14
 - 1.2.1 Omvang en ontwikkeling van HIC over de tijd — 15
 - 1.2.2 Dader- en delictkenmerken bij HIC — 18
 - 1.2.3 Recidivebeeld onder HIC-daders — 24
 - 1.2.4 HIC-beleid — 26
- 1.3 Onderzoeksvragen — 27

2 Methode — 29

- 2.1 Onderzoeksgroepen — 29
- 2.2 Referentiegroep — 31
- 2.3 Variabelen en analyse — 32

3 Resultaten — 37

- 3.1 Omvang — 37
- 3.2 Achtergrondkenmerken — 39
 - 3.2.1 Persoonskenmerken HIC-daders — 39
 - 3.2.2 Strafzaakkenmerken HIC-daders — 42
- 3.3 Recidive — 44
- 3.4 Samenhang persoonskenmerken en recidive — 49
- 3.5 Gecorrigeerde recidiveontwikkeling in de tijd — 53

4 Conclusie en discussie — 57

- 4.1 Belangrijkste bevindingen — 57
 - 4.1.1 Aantallen — 57
 - 4.1.2 Achtergrondkenmerken — 58
 - 4.1.3 Recidive — 61
 - 4.1.4 Samenhang persoonskenmerken en recidive — 62
 - 4.1.5 Recidiveontwikkeling — 62
- 4.2 Beperkingen — 63
- 4.3 Aanbevelingen — 64
 - 4.3.1 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek — 64
 - 4.3.2 Aanbevelingen voor praktijk en beleid — 65

Summary — 66

Literatuur — 71

Bijlagen

- 1 Samenstelling klankbordgroep — 77
- 2 Literatuur overzicht — 79
- 3 Achtergrondkenmerken HIC-daders 2002-2013 — 83

Samenvatting

Sinds enkele jaren wordt in Nederland de term 'high impact crimes' (HIC) gebruikt om delicten aan te duiden die een grote impact op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij hebben. Onder de klassieke HIC-delicten worden (gewelddadige) vermogensdelicten geschaard, om precies te zijn woninginbraak, straatroof en overvallen. In de afgelopen jaren is door de overheid sterk ingezet op de bestrijding van deze HIC-problematiek middels verschillende beleidsprogramma's, de instelling van de Taskforce Overvallen en de veiligheidsagenda.

In dit rapport is de recidive van daders van de klassieke HIC-delicten, woninginbraak, straatroof en overvallen, die in de periode 2002 tot en met 2013 onherroepelijk zijn veroordeeld voor een dergelijk delict in kaart gebracht. Dit onderzoek maakt deel uit van een vijfjarig onderzoeksprogramma naar de recidive onder HIC-daders. In de onderhavige studie stonden de volgende vijf onderzoeksvragen centraal:

- 1 Hoeveel unieke personen worden jaarlijks veroordeeld voor woninginbraak, straatroof en overvallen?
- 2 Wat zijn de achtergrondkenmerken (persoons- en strafzaakkenmerken) van de drie HIC-onderzoeksgroepen? Hoe verhoudt dit zich tot de totale groep van veroordeelde daders?
- 3 Wat is het recidivebeeld bij HIC-daders?
 - a Recidiveprevalentie
 - Welk deel van de woninginbrekers, straatrovers en overvallers kwam binnen twee jaar na de strafzaak opnieuw in aanraking met justitie? Hoe verhoudt dit zich tot de totale groep van veroordeelde daders?
 - Ingezoomd op de daders van overvallen: welk deel van de woningovervallers en andere overvallers kwam binnen twee jaar na de strafzaak opnieuw in aanraking met justitie?
 - b Recidivefrequentie
 - Hoe vaak kwamen woninginbrekers, straatrovers en overvallers twee jaar na de strafzaak gemiddeld opnieuw in aanraking met justitie? Hoe verhoudt dit zich tot de totale groep van veroordeelde daders?
 - Ingezoomd op de daders van overvallen: hoe vaak kwamen woningovervallers en andere overvallers twee jaar na de strafzaak gemiddeld opnieuw in aanraking met justitie?
- 4 Welke persoonskenmerken hangen samen met het wel of niet recidiveren bij de drie HIC-onderzoeksgroepen? Hoe is deze samenhang bij de totale groep van veroordeelde daders?
- 5 Wat is de ontwikkeling van de recidive bij de drie HIC-onderzoeksgroepen door de jaren heen, rekening houdend met verschuivingen in de achtergrondkenmerken van de daders over de tijd?

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de werkwijze van de recidivemonitor van het WODC en maakt gebruik van de gegevens uit de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). De OBJD is een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), het wettelijke registratiesysteem van straf-

zaken. Het gebruik van de OBJD impliceert dat alleen de criminaliteit die onder de aandacht komt van het Openbaar Ministerie (OM) met het onderzoek in kaart wordt gebracht. Delicten en daders die niet worden opgespoord en niet aan het OM worden doorgegeven, blijven buiten beschouwing.

De onderzoeksgroep in de huidige studie betreft daders van woninginbraak, straatroof en overvallen die in de periode 2002 tot en met 2013 door het OM zijn vervolgd en waarbij een dergelijk delict bewezen werd verklaard. Meer specifiek gaat het om daders waarbij het HIC-delict in de strafzaak onherroepelijk is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen). Om deze groep daders aan te duiden wordt in dit rapport verder gesproken van veroordeelde daders.

Om de achtergrondkenmerken en recidivepercentages van de veroordeelde HIC-daders enig reliëf te geven, worden deze gegevens afgezet tegen de cijfers van alle veroordeelde daders in Nederland, de zogenoemde referentiegroep. Deze referentiegroep bestaat uit alle daders van een strafbaar feit waarbij de strafzaak onherroepelijk is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM.

In overeenstemming met de werkwijze van de recidivemonitor van het WODC is *recidive* geoperationaliseerd als 'een nieuwe strafzaak'. Met een strafzaak worden zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet (onherroepelijk) zijn afgedaan. De *recidive* is berekend met behulp van survivalanalyse. Hierbij is er gecorrigeerd voor incapacitatie, met andere woorden voor de tijd die men vast zat in detentie waardoor *recidive* niet mogelijk was. Er is naar drie vormen van *recidive* gekeken: *algemene recidive*, *HIC-recidive* en *speciale recidive*. *Algemene recidive* betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van enig misdrijf. *HIC-recidive* heeft betrekking op een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van een woninginbraak, straatroof of overval. De *speciale recidive* heeft betrekking op een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van hetzelfde delict als in de uitgangszaak (bijvoorbeeld bij woninginbrekers gaat het om een nieuwe woninginbraak).

Om te zien hoe de tweejarige recidiveprevalentie bij de HIC-daders zich heeft ontwikkeld over de periode 2004 tot en met 2013 zijn naast de feitelijke recidivecijfers ook de gecorrigeerde recidivecijfers berekend. De feitelijke recidivecijfers zijn door middel van een statistisch voorspellingsmodel bijgesteld. De reden voor deze correctie is dat schommelingen in het recidiveniveau het gevolg kunnen zijn van verschuivingen in de samenstelling van de onderzoeksgroepen over de jaren heen. Met de achtergronden van de daders kan immers ook het risicoprofiel van daders veranderen.

Belangrijkste bevindingen

Hieronder worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek beschreven. Voor de bediscussie van de resultaten wordt verwezen naar hoofdstuk 4 (Conclusie en discussie).

Aantallen

- De meeste veroordeelde HIC-daders in 2013 hebben een woninginbraak gepleegd (55%), gevolgd door straatroof (27%) en overvallen (18%). Verder laten de resultaten geen duidelijke trend zien in het aantal veroordeelde HIC-daders. Het aantal woninginbrekers dat is veroordeeld in de jaren 2002 tot en met 2013 is afgenomen na 2006 en vanaf 2010 weer is toegenomen tot 2.300 in 2013. Het aantal veroordeelde straatrovers is in de periode 2003 tot en met 2009 bijna gehalveerd en daarna, op een uitschieter naar boven in 2012 na, ongeveer gelijk gebleven rond de 1.100. Het aantal veroordeelde overvallers is tot en met 2007 gedaald en daarna weer toegenomen tot 780 in 2013.

Achtergrondkenmerken: persoonskenmerken

- Mannen blijken sterker oververtegenwoordigd te zijn bij HIC-delicten dan bij crimineel gedrag in het algemeen. Zo is ongeveer 95% van de veroordeelde woninginbrekers, straatrovers en overvallers in 2013 man, tegen 82% van de totale groep veroordeelde daders in 2013.
- Ten tijde van de strafzaak is bijna de helft van de veroordeelde straatrovers in 2013 minderjarig, tegen 16% van de woninginbrekers, 19% van de overvallers en 7% van alle daders. Ook de gemiddelde leeftijd ten tijde van de strafzaak is onder straatrovers het laagste (gemiddeld 20 jaar) en onder alle daders het hoogste (gemiddeld 34 jaar).
- HIC-daders komen op jonge leeftijd voor het eerst in aanraking met justitie. Dit geldt in het bijzonder voor straatrovers: 80% van de veroordeelde straatrovers in 2013 had de eerste strafzaak op minderjarige leeftijd. Maar ook bij de overvallers en de woninginbrekers had respectievelijk 66% en 64% de eerste strafzaak terwijl ze nog minderjarig zijn. Van de totale groep van veroordeelde daders in 2013 had slechts 31% de eerste strafzaak terwijl ze nog minderjarig zijn.
- Uit de strafrechtelijke voorgeschiedenis blijkt dat de veroordeelde HIC-daders vaak al eerder met justitie in aanraking zijn gekomen en zich daarbij niet beperken tot hetzelfde delict als in de uitgangszaak. In 2013 heeft 68% tot 83% van de veroordeelde HIC daders één of meerdere eerdere strafzaken, heeft 25% tot 34% eerdere strafzaken vanwege een HIC-delict en heeft 10% tot 34% eerdere strafzaken vanwege hetzelfde delict als in de uitgangszaak. Alle drie de HIC-dadergroepen plegen dus ook andere delicten en andere HIC-delicten dan hun uitgangsdelict, dus van specialisatie lijkt geen sprake. Hierbij blijken overvallers de sterkste generalisten, terwijl woninginbrekers zich wel iets meer specialiseren in woninginbraak.
- Met name veroordeelde woninginbrekers hebben veel eerdere strafzaken op hun naam staan. In 2013 ligt het gemiddeld aantal eerdere strafzaken bij woninginbrekers op elf, terwijl dit aantal bij alle veroordeelde daders op vijf ligt.
- In de periode 2002 tot en met 2013 is bij alle drie de HIC-dadergroepen het gemiddelde aantal strafzaken gedaald: bij woninginbrekers van vijftien tot elf zaken, bij overvallers van tien tot acht zaken en bij straatroof van zeven tot vijf zaken.

Achtergrondkenmerken: Strafzaakkenmerken

- Bij woninginbraak en straatroof worden de strafzaken in 2013 meestal afgedaan met een korte vrijheidsstraf van maximaal zes maanden (41% en 34%) of een werkstraf (30% en 29%), terwijl bij overvallen de meerderheid van de strafzaken wordt afgedaan met een lange vrijheidsstraf van ten minste zes maanden (65%).
- In de periode 2002 tot en met 2013 zijn enkele verschuivingen te zien in de opgelegde afdoeningen bij HIC-strafzaken. Allereerst is het aandeel opgelegde werkstraffen bij woninginbraak- en straatroofstrafzaken toegenomen (woninginbraak van 23% tot 30%; straatroof van 16% tot 28%). Daarnaast is bij straat-

roofstrafzaken het aantal onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen van meer dan zes maanden afgenomen van 29% tot 21%. Tot slot fluctueert bij overvalstrafzaken het aandeel onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen van minder dan zes maanden van 11% tot 20%.

- In de periode 2002 tot en met 2013 is het aandeel woningovervalstrafzaken flink toegenomen. In 2002 betrof 22% van de overvalstrafzaken een woningoverval, in 2013 is dit percentage opgelopen tot 43%. Andere soort overvallen zijn dus juist afgenomen.
- De meeste HIC-strafzaken worden afgedaan in de Randstad. In 2013 wordt bijna de helft van de woninginbraak- en overvalstrafzaken en twee derde van de straatroofzaken afgedaan in de arrondissementen Amsterdam, Rotterdam, Midden-Nederland (waarbinnen Utrecht valt) en Den Haag. Afgezet naar het aandeel inwoners per arrondissement valt op dat het aantal straatroofstrafzaken in 2013 sterk is oververtegenwoordigd in Amsterdam en Rotterdam.

Recidive

- De recidiveprevalentie laat zien dat van de woninginbrekers, straatrovers en overvallers die in 2013 veroordeeld zijn respectievelijk 57%, 51% en 37% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak heeft vanwege enig delict (algemene recidive). Bij de totale groep veroordeelde daders ligt dit percentage een stuk lager, namelijk op 28%. De HIC-recidive bij woninginbrekers, straatrovers en overvallers is respectievelijk 19%, 12% en 7%. De speciale recidive bij woninginbrekers, straatrovers en overvallers is respectievelijk 17%, 7% en 2%. Hoewel deze percentages uitsluitend betrekking hebben op de eerste recidivezaak lijken deze de eerdere conclusie dat veroordeelde HIC-daders zich niet beperken tot één type delict, maar diverse delicten plegen, te onderschrijven. Verder blijkt uit de speciale recidive (wederom) dat overvallers de sterkste generalisten zijn en woninginbrekers zich wel wat meer specialiseren.
- De recidiveprevalentie onder veroordeelde woningovervallers ligt lager dan onder veroordeelde andere overvallers. Van de woningovervallers heeft 33% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege enig delict, terwijl dit percentage bij andere overvallers op 41% ligt.
- De recidivefrequentie laat zien dat woninginbrekers en straatrovers binnen twee jaar gemiddeld 2,5 nieuwe strafzaken hebben voor enig delict, terwijl dit aantal bij recidiverende overvallers en de totale groep van daders op 2,1 ligt. Een kanttekening bij de bevinding dat overvallers minder frequent recidiveren is dat dit ook veroorzaakt kan worden doordat zij vaker een langdurige vrijheidsstraf opgelegd krijgen bij het eerste recidivedelict waardoor er minder tijd overblijft om opnieuw te kunnen recidiveren.

Samenhang persoonskenmerken en recidive

- Uit de multivariate analyses, waarbij het verband met recidive voor alle persoonskenmerken gelijktijdig is onderzocht, blijkt dat verschillende persoonskenmerken samenhangen met de algemene recidiveprevalentie. Voor alle drie de HIC-dadergroepen geldt dat daders met een eerste strafzaak op jonge leeftijd en daders met een uitgebreidere strafrechtelijke voorgeschiedenis een grotere kans hebben om te recidiveren. Voor veroordeelde woninginbrekers en overvallers geldt bovendien dat mannelijke daders een grotere kans hebben om te recidiveren.

Recidiveontwikkeling

- Gekeken naar de ontwikkeling van de recidive over de tijd blijkt dat de *gecorrigeerde* tweejarige algemene recidiveprevalentie, waarbij rekening wordt gehouden met verschuivingen in de achtergrondkenmerken van de daders over de jaren

heen, onder alle drie de HIC-dadergroepen is afgenomen in de periode 2004 tot en met 2013. De afname is het sterkst onder overvallers. De gecorrigeerde tweejarige algemene recidive onder woninginbrekers laat een vrij stabiel dalende trend zien, van 63% in 2004 tot 57% in 2013 (een relatieve daling van 10%). De gecorrigeerde tweejarige algemene recidive onder straatrovers is met enige fluctuaties in deze periode gedaald van 57% tot 51% (een relatieve afname van 11%). De gecorrigeerde tweejarige algemene recidive onder overvallers is gedaald van 52% tot 38% (een relatieve afname van 28%), waarbij wel een tweede piek te zien is in 2007 (52%).

Beperkingen en aanbevelingen

De huidige studie kent enkele beperkingen. Een eerste beperking is dat het onderhavige onderzoek gebruikmaakt van gegevens uit het justitieel documentatiesysteem. Daarmee wordt alleen criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM en leidt tot een strafzaak in het huidige onderzoek meegenomen, terwijl bij alle drie de HIC-delicten sprake is van lage ophelderingspercentages. Een tweede beperking is dat hoewel in de huidige studie een eerste aanzet is gedaan voor de duiding van de recidiveontwikkeling over tijd deze nog niet volledig is. Het doel van het onderhavige onderzoek was uitsluitend om een beschrijving te geven van de recidiveontwikkeling, maar tevens is een eerste stap gezet in de verklaring hiervan door te corrigeren voor verschillende achtergrondkenmerken van de HIC-daders. Er kunnen echter meer factoren een rol spelen bij de verklaring van de recidiveontwikkeling. Zo kan de dadergroep over de tijd heen in meer opzichten van samenstelling zijn veranderd, spelen registratie-effecten een rol en zijn algemene ontwikkelingen in de criminaliteit en criminaliteitsbestrijding van invloed. Tot slot is het de vraag welke effecten de afzonderlijke maatregelen binnen het HIC-beleid hebben op de recidiveontwikkeling.

Op basis van de huidige studie kunnen enkele suggesties gedaan worden voor toekomstig onderzoek. Allereerst verdient het de aanbeveling om concrete maatregelen en interventies die de afgelopen jaren zijn ingezet om de terugval onder HIC-daders te verlagen individueel onder de loep te nemen en te evalueren in termen van recidive. Hierbij kan gedacht worden aan de HIC-aanpak van Veiligheidshuizen, de Top-600 aanpak van Amsterdam, de maatregel van Verscherpt Toezicht bij overvallers, vrijheidsstraffen en werkstraffen. Een tweede optie voor vervolgonderzoek is om aanvullende achtergrondkenmerken van de daders in het recidiveonderzoek te betrekken, waardoor de netto ontwikkeling van de recidive beter in beeld komt en meer inzicht kan worden verkregen in de achtergronden en oorzaken van de recidive onder HIC-daders. Een derde aanbeveling betreft het uitvoeren van criminele carrière onderzoek onder HIC-daders. Ten vierde zou het interessant kunnen zijn om bij vervolgonderzoek interviews te houden met niet-gepakte HIC-daders om zo meer zicht te krijgen op de criminele carrière en recidive van alle HIC-daders. Een laatste suggestie voor vervolgonderzoek staat als onderdeel van het vijfjarige onderzoeksprogramma al op de planning bij de recidivemonitor, namelijk een haalbaarheidsstudie naar de mogelijkheid om de recidive per regio in kaart te brengen.

Tot slot geven de resultaten aanleiding voor een aanbeveling voor praktijk en beleid. Uit de onderhavige studie blijkt dat HIC-daders een actieve dadergroep vormen en vaak al op een jonge leeftijd beginnen met crimineel gedrag. Het lijkt dan ook belangrijk om vroegtijdig in te grijpen bij minderjarige HIC-daders.

1 Inleiding

Sinds enkele jaren wordt in Nederland de term 'high impact crimes' (HIC) gebruikt om delicten aan te duiden die een grote impact op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij hebben. Hier worden (gewelddadige) vermogensdelicten onder geschaard, om precies te zijn woninginbraak, straatroof en overvallen (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a, 2016).¹

Hoewel de term HIC nog niet zo lang in gebruik is, is er al langer aandacht vanuit de overheid voor het terugdringen van (gewelddadige) vermogenscriminaliteit. Aan het begin van het nieuwe millennium werd door de overheid sterk ingezet op de bestrijding van criminaliteit en overlast met het landelijke beleidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002). Enkele jaren later werd het beleid ten aanzien van de HIC-problematiek verder aangescherpt met de instelling van de Taskforce Overvallen (Taskforce Overvallen, 2010) en het programma 'Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' van het ministerie van Veiligheid en Justitie (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014b).

De Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen (DBAenV) van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft het WODC gevraagd recidive onder daders van woninginbraken, straatroven en overvallen (verder HIC-daders genoemd) te monitoren. De onderhavige studie maakt deel uit van een vijfjarig onderzoeksprogramma naar de recidive onder HIC-daders. In dit rapport zal worden ingegaan op de recidive van HIC-daders die tussen 2002 tot en met 2013 onherroepelijk zijn veroordeeld² voor een dergelijk delict. Voor het berekenen van de recidive wordt de methodiek van de recidivemonitor van het WODC gehanteerd (Wartna, Blom en Tollenaar, 2011) en wordt gebruikgemaakt van de gegevens uit het justitieel documentatiesysteem. Recidive betreft in dit onderzoek dus een nieuw delict dat geregistreerd staat bij het Openbaar Ministerie (OM).

Het huidige onderzoek is een vervolg op een haalbaarheidsstudie dat in 2014 is verricht naar het berekenen van de recidive van HIC-daders volgens de methodiek van de recidivemonitor (Beerthuizen & Wartna, 2014). Deze haalbaarheidsstudie is uitgevoerd, aangezien de HIC-delicten niet direct herkenbaar zijn in het justitieel documentatiesysteem op basis van één of meerdere wetsartikelen. De haalbaarheidsstudie wees uit dat de delicten met behulp van aanvullende informatie in de justitiële documentatie geïdentificeerd kunnen worden en dat een recidivemeting onder deze drie soorten HIC-daders op deze wijze mogelijk is.

¹ Naast deze (gewelddadige) vermogensdelicten worden geweldsdelicten ook wel als HIC aangemerkt (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2016). De focus van het huidige onderzoek ligt echter op de zogenoemd klassieke HIC-delicten: de (gewelddadige) vermogenscriminaliteit (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a).

² In dit rapport verstaan wij onder veroordeelde daders niet alleen daders waarbij de strafzaak is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter, maar ook daders waarbij de strafzaak is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots). Vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen worden niet meegenomen.

1.1 Definities HIC

Omdat in deze studie gebruik wordt gemaakt van justitiële documentatie om recidive te meten, is de wijze waarop het OM de drie HIC-delicten (woninginbraak, straatroof en overval) definieert leidend voor het huidige onderzoek. Deze definities worden ook in verschillende eerdere studies in Nederland gehanteerd. Onder woninginbraak wordt verstaan: *'diefstal of een poging daartoe, zonder (bedreiging met) geweld tegen personen, in combinatie met het wederrechtelijk betreden van een woning bijvoorbeeld door braak of insluiping'* (Bernasco, 2007; Klein Haneveld, Boes & Kop, 2012; Openbaar Ministerie, 2015). In tegenstelling tot woninginbraak is er bij de andere twee delicten wel sprake van (bedreiging met) geweld. Het verschil tussen een straatroof en een overval zit in de plaats waar het delict gepleegd wordt, respectievelijk op de openbare weg of in een afgeschermd ruimte. Uitzondering hierop is een gewelddadig vermogensdelict gericht op een gepland of georganiseerd waardetransport; hoewel deze wel op de openbare weg plaatsvindt wordt deze gezien als een overval. Straatroof wordt gedefinieerd als: *'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen particuliere personen die zich op de openbare weg bevinden, of de poging daartoe'* (Ferwerda, Bottenberg, Hakkert & Eijken, 2002; Mesu, Van Nobelen, Van der Mark & Verschuuren, 2013; Openbaar Ministerie, 2015). Tasjesroof valt hier ook onder. Een overval wordt gedefinieerd als: *'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed, gepleegd tegen personen in een afgeschermd ruimte of op een gepland of georganiseerd waardetransport,³ of de poging daartoe'* (Appelman, Van Wijk, De Jong & Kanters, 2014; Mesu et al., 2013; Openbaar Ministerie, 2015; Rovers et al., 2010). Deze drie delict definities sluiten elkaar wederzijds uit.

Het is belangrijk om op te merken dat de term 'overval' ook overkoepelend wordt gebruikt: alle vormen van 'het met (bedreiging van) geweld wegnemen of afpersen van enig goed' vallen hier dan onder ongeacht de locatie van het delict. Deze overkoepelende definitie wordt soms gehanteerd in Nederlands onderzoek (o.a. Bernasco, Lindegaard & Jacques, 2013), maar met name in het Verenigd Koninkrijk (o.a. Bennett & Brookman, 2010; Chaplin, Flatley & Smith, 2011) en de Verenigde Staten (o.a. Federal Bureau of Investigation, 2014; Skubak-Tillyer & Tillyer, 2015; Wright & Decker, 2002). Daarbij worden dan verschillende typen 'robbery' onderscheiden die soms gedeeltelijk overlappen, zoals *street robbery* (straatroof), *commercial robbery* (overval op bedrijf of geldinstelling), *robbery of business property / business robbery* (overval waarbij wordt gestolen van een bedrijf), *robbery of personal property / personal robbery* (overval waarbij wordt gestolen van een individu), *snatch theft* (tasjesroof) en *mugging* (wat zowel straatroof als een *personal robbery* kan betekenen, al dan niet gecombineerd met tasjesroof).

1.2 Context HIC

In deze paragraaf wordt een korte contextschets van HIC gegeven. Hierbij zullen de volgende onderwerpen aan bod komen: (a) de omvang en ontwikkeling van HIC over de tijd, (b) dader- en delictkenmerken bij HIC, (c) het recidivebeeld onder HIC-daders en (d) beleid ten aanzien van HIC. Hoewel het huidige onderzoek zich richt op de verzamelnaam HIC, is in het voorgaande reeds duidelijk gemaakt dat de drie delicten die eronder vallen van elkaar verschillen. De bevindingen zullen daarom waar nodig afzonderlijk beschreven worden.

³ Een gepland of georganiseerd waardetransport omvat bijvoorbeeld ook maaltijd- en pakketbezorgers.

1.2.1 Omvang en ontwikkeling van HIC over de tijd

Zowel politieregistraties als slachtofferenquêtes kunnen een indicatie geven van de omvang en ontwikkeling van HIC over de tijd. In het vervolg van deze paragraaf worden de bevindingen per type HIC-delict beschreven. Hierbij wordt verwezen naar figuur 1a, 1b en 1c, waarin het aantal bij de politie geregistreerde HIC-delicten in de periode 1985 tot en met 2015 in Nederland wordt getoond.⁴ De bevindingen uit slachtofferenquêtes staan niet in een figuur weergegeven, maar zullen in de tekst besproken worden.

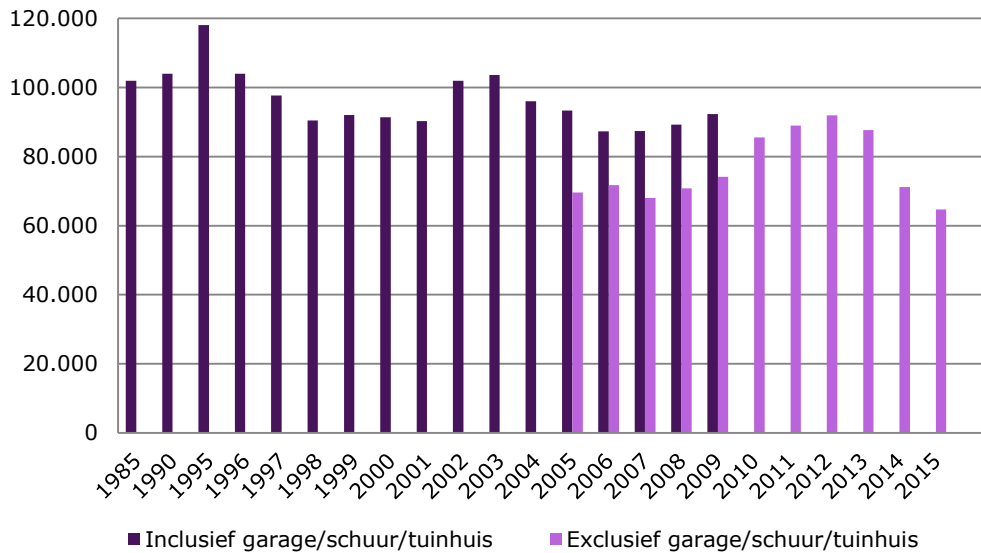
Woninginbraak. Uit figuur 1a blijkt dat bij de politie geregistreerde woninginbraken op twee manieren zijn geoperationaliseerd: in de periode 1985 tot en met 2009 is inbraak/diefstal uit garage, schuur of tuinhuis meegerekend bij woninginbraak, in de periode daarna niet. Van 2005 tot en met 2009 werd woninginbraak zowel met als zonder inbraak/diefstal uit garage, schuur of tuinhuis geregistreerd. Gekeken naar de ontwikkeling van woninginbraak *inclusief* inbraak/diefstal uit garage, schuur of tuinhuis blijkt dat het aantal bij de politie geregistreerde woninginbraken zijn hoogtepunt bereikte in 1995 met 118.100 woninginbraken. Daarna is een daling met enkele golfbewegingen ingezet. In 2003 is er een lichte piek met 103.600 geregistreerde woninginbraken en in 2006 en 2007 is het aantal geregistreerde woninginbraken het laagst met 87.300. Na 2007 is er een lichte stijging tot 92.300 geregistreerde woninginbraken in 2009. Gekeken naar de ontwikkeling van woninginbraak *exclusief* inbraak/diefstal uit garage, schuur of tuinhuis blijkt het aantal bij de politie geregistreerde woninginbraken stabiel in de periode 2005 tot en met 2009 met ongeveer 70.000 woninginbraken per jaar. Vanaf 2009 neemt het aantal geregistreerde woninginbraken toe tot 91.900 in 2012. Hierna volgt een aanzienlijke daling met 64.700 geregistreerde woninginbraken in 2015. De geconstateerde trend van bij de politie geregistreerde woninginbraken is in grote lijnen ook zichtbaar in slachtofferenquêtes. Uit zowel de Nederlandse slachtofferenquêtes⁵ als de *International Crime Victims Survey* (ICVS) blijkt dat het aantal slachtoffers van woninginbraken in Nederland in de begin jaren 90 toenam, piekte in 1995, maar vervolgens sterk afnam in de periode 1995-2008. Na 2008 was een lichte stijging te zien, met een piek in 2011-2013. De laatste jaren is het aantal slachtoffers van woninginbraken weer iets gedaald (CBS, 2008; CBS, 2012; CBS, 2017; Intomart, 2005; Van Dijk, Van Kesteren & Smit, 2007).

⁴ Het startpunt voor figuren 1a, 1b, 1c en 2 zijn de HIC-aantallen in de periode 2006 tot en met 2015 die het ministerie van Veiligheid en Justitie (2016) noemt in een brief aan de Tweede Kamer. Voor woninginbraak en straatroof komen deze cijfers overeen met het aantal door de politie opgemaakte processen-verbaal die worden vermeld in de uitgaven van Criminaliteit en Rechtshandhaving (C&R). De aantallen woningbraak en straatroof zijn daarom op basis van C&R publicaties aangevuld voor de jaren voor 2006 (Schreuder, Huls, Garnier & Swierstra, 1999; Huls, Schreuders, Ter Horst-Van Breukelen & Van Tulder, 2001; Van der Heide & Eggen, 2007; De Heer-de Lange & Kalidien 2010; Kalidien, 2016). Bij woningbraak worden in figuur 1a deels twee aantallen getoond, omdat in de C&R-uitgaven een trendbreuk heeft plaatsgevonden: in de oudere C&R-publicaties is woninginbraak inclusief inbraak/diefstal uit garage, schuur of tuinhuis, in de recentere publicaties is ze exclusief deze delicten. Voor overvallen komen de aantallen van het ministerie van Veiligheid en Justitie (2016) niet geheel overeen met de aantallen in C&R, maar wel met aantallen uit het Landelijke Overvallen en Ramkraken Systeem (LORS) van de Nationale Politie. De aantallen overvallen zijn daarom op basis van LORS aangevuld voor de jaren die voor 2006 liggen (Taskforce Overvallen, 2010; Landelijke overvalcoördinator Nationale Politie, persoonlijke communicatie in 2017). De overval aantallen zijn beschikbaar vanaf 1994, omdat LORS in 1993 is geïmplementeerd.

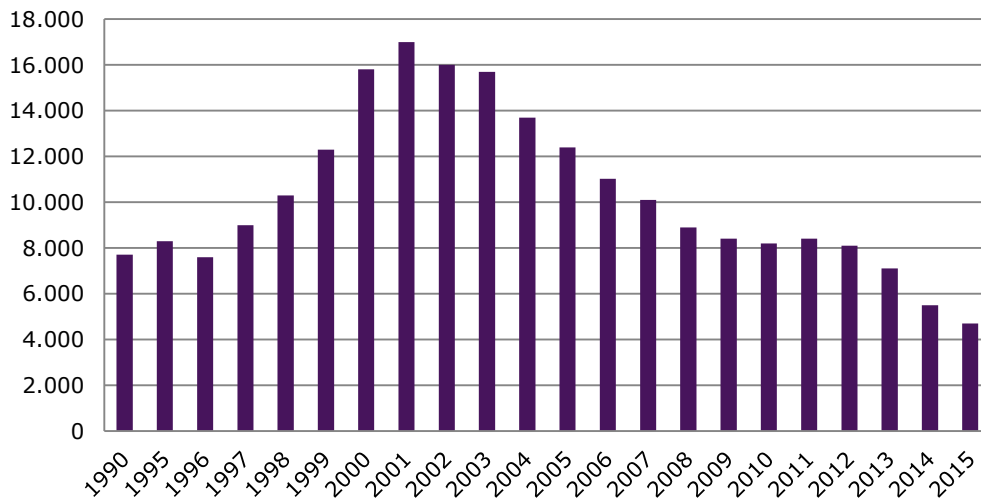
⁵ De jaarlijkse landelijke enquête die burgers vraagt naar criminaliteit, onveiligheidsgevoelens en politieoptreden kent verschillende benamingen; de Politiemonitor Bevolking is achtereenvolgens opgevolgd door de Veiligheidsmonitor Rijk, de Integrale Veiligheidsmonitor en de Veiligheidsmonitor. De laatste is in 2016 afgenomen.

Figuren 1 Ontwikkeling van het aantal bij de politie geregistreerde HIC-delicten in de periode 1985-2015 in Nederland

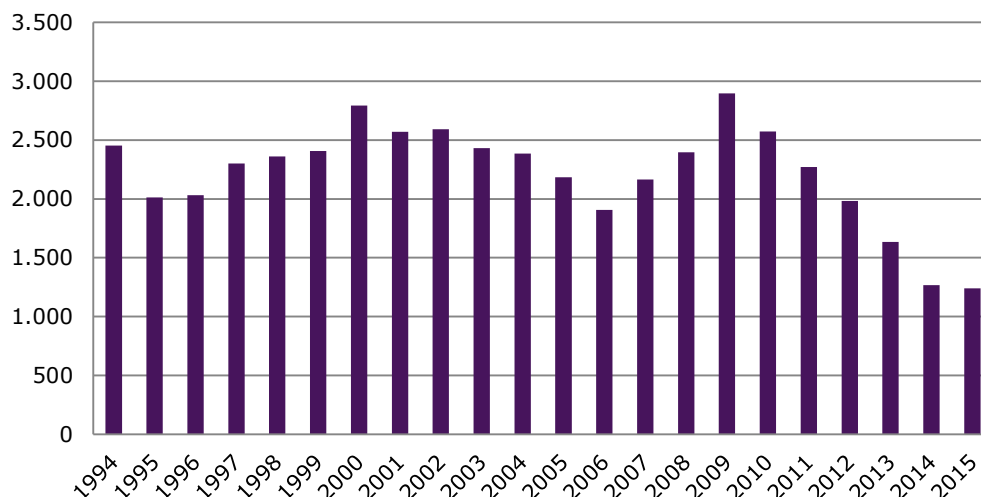
a Woninginbraak

b Straatroof

c Overval

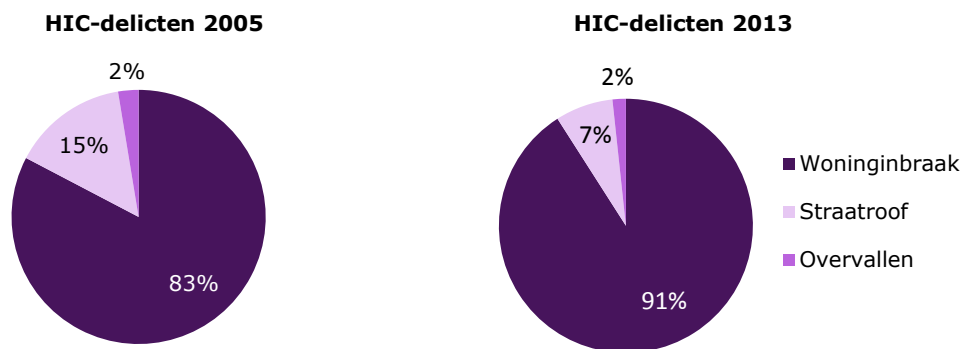

Straatroof. Uit figuur 1b blijkt dat het aantal bij de politie geregistreerde straatroven in de periode van 1990 tot en met 2001 is gestegen van 7.700 tot 17.000. Na 2001 heeft zich een dalende trend ingezet en in 2015 is het laagste aantal straatroven geregistreerd tot nu toe, namelijk 4.700. Van 2001 tot en met 2015 betreft dit een daling in het aantal straatroven van 72%. Deze trend is voor een deel ook zichtbaar in de Nederlandse slachtofferenquêtes. Hoewel uit de enquêtes blijkt dat het aantal slachtoffers van straatroof afnam in de jaren negentig van de vorige eeuw (wat niet overeenkomt met de geregistreerde straatroven), is er ook een piek in 2001 en is er na 2001 ook sprake van een daling van het aantal slachtoffers van straatroof tot aan 2016 (CBS, 2008, 2012, 2017; Intomart, 2005). De ICVS maakt helaas geen onderscheid naar verschillende vormen van het overkoepelende delict *robbery* en vraagt naar diefstal met (bedreiging van) geweld zonder de locatie te specificeren (Van Dijk et al., 2007). Uit deze survey blijkt het aantal slachtoffers van het overkoepelende delict *robbery* in Nederland in de periode 1988-2004 te schommelen: het prevalentiepercentage is in 1988 0,8% van de bevolking, in 1991 1,0%, in 1995 0,6%, in 1999 0,8% en in 2003-2004 0,5%. Doordat de survey niet jaarlijks is afgenomen, is het lastig te beoordelen of de trend vergelijkbaar is met die van de andere bronnen en is ook een eventuele piek in 2001 niet zichtbaar.

Overvallen. In het onderzoek van Rovers et al. (2010) is op basis van verschillende bronnen een langetermijnontwikkeling van het aantal overvallen in Nederland gegeven. Hieruit blijkt dat het aantal overvallen vanaf de jaren zeventig tot 1994 vrij constant is toegenomen. In 1994 kwam een einde aan de constante toename; dit is ook zichtbaar in figuur 1c. Het aantal bij de politie geregistreerde overvallen daalde van 2.453 in 1994 tot 2.012 in 1995. Van 1995 tot 2000 steeg het aantal overvallen, waarna een daling optrad tot aan 2006. Van 2006 tot 2009 steeg het aantal overvallen sterk van 1.905 naar 2.898 overvallen. Na de piek in 2009 is een flinke daling ingezet wat resulteerde in 1.239 overvallen in 2015. Hiermee is het aantal overvallen in de periode 2009-2015 met 57% gedaald. In de Nederlandse slachtofferenquêtes is niet gevraagd naar slachtofferschap van een overval. De ICVS vraagt, zoals hierboven bij straatroof reeds vermeld, naar het overkoepelende delict *robbery* (Van Dijk et al., 2007). Zoals hierboven beschreven schommelt het aantal slachtoffers van *robbery* in Nederland in de periode 1988-2004. Door het ontbreken van jaarlijkse afnames van de ICVS is het lastig te beoordelen of de trend vergelijkbaar is met die van bij de politie geregistreerde overvallen.

Tot slot is op basis van figuur 1a, 1b en 1c in figuur 2 het aandeel per type HIC-delict getoond dat bij de politie is geregistreerd. In figuur 2 worden de jaren 2005 (het eerste jaar waarin woninginbraak exclusief inbraak in garage/schuur/tuinhuis is gemeten) en 2013 (het laatste cohort in de huidige studie) weergegeven. Hieruit blijkt dat het overgrote merendeel van de bij de politie geregistreerde HIC-delicten woninginbraak betreft en dat dit aandeel in de loop van de tijd is toegenomen. In 2005 betrof 83% van de geregistreerde HIC-delicten woninginbraak. Met de jaren is dit gestaag toegenomen tot 91% in 2013. Het aandeel straatroof is daarentegen afgenomen van 15% in 2005 tot 7% in 2013. Het aandeel overvallen is ongeveer gelijk gebleven (2%).

Figuur 2 Aandeel type HIC-delict bij de politie geregistreerd in 2005 en 2013^a

^a Zie voetnoot 4.

1.2.2 Dader- en delictkenmerken bij HIC

Omdat de dader- en delictkenmerken verschillen bij woninginbraak, straatroof en overvallen zullen deze kenmerken hieronder afzonderlijk worden beschreven voor elk van de drie HIC-delicten. In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de hieronder beschreven studies inclusief de (representativiteit van de) onderzoeksgroep en de gebruikte data.

Alvorens de literatuur besproken wordt, zijn twee kanttekeningen op zijn plaats. Een eerste kanttekening is dat internationaal onderzoek zich niet altijd richt op woninginbraak, straatroof en overvallen, zoals gedefinieerd in de onderhavige studie, maar op net iets andere delicten. Wat betreft straatroof en overvallen wordt, zoals eerder beschreven, internationaal vaak onderzoek gedaan naar de overkoepelde groep *robbery* (o.a. Chaplin et al., 2011; Federal Bureau of Investigation, 2014; Skubak-Tillyer & Tillyer, 2015). Hier vallen zowel straatroven als overvallen onder. Onderzoek in de Verenigde Staten laat zien dat de bij de politie geregistreerde *robberies* in de periode 2005 tot en met 2013 bestaan uit 42-44% straatroof, 23-25% commerciële overval, 14-17% woningoverval en 17-18% overige overvallen (Federal Bureau of Investigation, 2006, 2010, 2014). Naast de overkoepelende groep *robbery* wordt er internationaal ook vaak onderzoek gedaan naar het delict *personal robbery* of *noncommercial robbery* (vanaf nu *personal robbery* genoemd) (o.a. Bennet & Brookman, 2010; Catalano, 2006; Cook, 2009; Smith, 2003). Deze delictgroep bevat zowel straatroven als een deel van de overvallen. Onderzoek in Engeland en Wales laat bijvoorbeeld zien dat 60% van de bij de politie geregistreerde *personal robberies* in 2002 op de openbare weg plaatsvindt (en dus straatroof betreft), terwijl 40% plaatsvindt in woningen, commerciële gelegenheden (zoals

nachtclubs en restaurants), in openbare gebouwen (zoals scholen en ziekenhuizen) en in vervoersmiddelen (Smith, 2003). Gezien deze statistieken lijken *robberies* iets representatiever voor overvallen en *personal robberies* iets representatiever voor straatroof, maar beide worden gebruikt bij de paragrafen over straatroof en overvallen. Wat betreft woninginbraak richt internationaal onderzoek zich soms niet specifiek op woninginbraak, maar op het bredere delict *burglary*. Hier vallen ook inbraken in bijvoorbeeld winkels onder. In de Verenigde Staten betreft ongeveer drie kwart van de gearresteerde *burglars* een woninginbreker (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). Bij de beschrijving van de literatuur zal expliciet de Engelse delictterm benoemd worden als deze afwijkt van de delicten woninginbraak, straatroof of overvallen.

Een tweede kanttekening bij de hieronder beschreven bevindingen uit de literatuur betreft de lage ophelderingspercentages bij HIC-delicten. De gerapporteerde ophelderingspercentages variëren afhankelijk van de gebruikte bron en gehanteerde definitie (Rovers & Fijnaut, 2016), maar volgens cijfers van de politie lag het ophelderingspercentage in de periode 2007 tot en met 2012 bij woninginbraak rond de 8-10%, bij straatroof rond de 23-25% en bij overvallen rond de 26-36% (Klein Haneveld et al., 2012; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu & Van Nobelen, 2012b; Mesu et al., 2013). Met name bij woninginbraak is het ophelderingspercentage bijzonder laag. Ook wereldwijd hoort woninginbraak bij de delicten met de laagste ophelderingspercentages (Bernasco, 2009; Maguire, Wright & Bennett, 2010). Dit komt omdat slachtoffers van woninginbraak zelden geconfronteerd worden met de daders en daardoor niet weten wie de daders zijn. Met deze lage ophelderingspercentages is het de vraag of de in onderzoek bestudeerde gearresteerde HIC-daders, en in het bijzonder gearresteerde woninginbrekers, een representatieve afspiegeling vormen van de gehele populatie daders. Wat uit de literatuur dus bekend is over HIC-daders heeft dus alleen betrekking op de daders die in aanraking zijn gekomen met de politie.

Woninginbraak. Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar de achtergrondkenmerken en motieven van woninginbrekers laat om te beginnen zien dat woninginbrekers over het algemeen jonge mannen betreffen (Bernasco, 2009, 2014; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Maguire et al., 2010; Van den Handel, Nauta, Van Soomerem & Van Amersfoort, 2009; Van der Plicht, 2010). In Nederland is 84% van de verdachten bij de politie man, ongeveer 20% minderjarig en 55% jonger dan 25 jaar (Van den Handel et al., 2009). In de Verenigde Staten is 82-84% van de gearresteerde *burglars* man en 50-60% jonger dan 25 jaar (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). Daarnaast blijkt uit onderzoek in Nederland dat bijna twee derde van de verdachten in Nederland is geboren en de Nederlandse nationaliteit heeft (Van den Handel et al., 2009). In de Verenigde Staten is twee derde van de gearresteerde *burglars* blank en 30% negroïde (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). Internationaal onderzoek laat verder zien dat daders vaak een lage sociale economische status hebben en in kansarme gebieden wonen (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010). Uit zowel nationaal als internationaal onderzoek blijkt dat woninginbrekers veel delicten plegen en dat het geen specialisten zijn (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010; Mesu & Van Nobelen, 2012b; Van den Handel et al., 2009). Naast woninginbraak plegen ze ook andere delicten en dan met name andere vermogensdelicten. Uit interviews met woninginbrekers blijkt dat het belangrijkste motief voor woninginbraak geld is (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010; Van den Handel et al., 2009). Dit is vaak nodig om de luxe levensstijl te onderhouden. Andere redenen voor woninginbraak die genoemd worden zijn voor de kick en beïnvloeding door anderen.

Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar de delictkenmerken van woninginbraak laat zien dat woninginbraak vaker plaatsvindt in stedelijke gebieden, ook als rekening wordt gehouden met het aantal inwoners (Bernasco, 2009; Catalano, 2006; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Klein Haneveld et al., 2012; Maguire et al., 2010). Eerder onderzoek laat verder zien dat woninginbraken vaak plaatsvinden in de eigen woonbuurt van de dader of in buurten waar zij vroeger gewoond hebben (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010; Mesu & Van Nobelen, 2012b). Woninginbrekers blijken een voorkeur te hebben voor buurten die zij kennen en waarmee ze vertrouwd zijn, hun zogenaamde *awareness space*. Qua woning wordt over het algemeen gekozen voor woningen waar de bewoners niet thuis zijn, die niet goed zichtbaar zijn vanaf de straat en waar men gemakkelijk binnen komt (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010; Peeters, 2016; Van der Handel et al., 2009). Jeugdige daders plegen vaak gezamenlijk een woninginbraak. Volwassen daders daarentegen lijken meestal alleen te werken (Bernasco, 2014). Een woninginbraak duurt vaak kort. Volgens woningbrekers zelf staan ze meestal binnen 10 minuten weer buiten (Bernasco, 2014). De buit bestaat vooral uit kleine waardevolle spullen, zoals geld, juwelen/sieraden en elektronica (zoals mobiele telefoons, camera's, computers en televisies) (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010). In de Verenigde Staten levert een woninginbraak gemiddeld \$ 2.315 op (Federal Bureau of Investigation, 2014). Kort na een woninginbraak is de kans op herhaling groot, zowel voor dezelfde woning als voor omliggende woningen, maar deze kans neemt af met de tijd (Bernasco, 2007; Bernasco, Johnson & Ruiters, 2015; Maguire et al., 2010; Mesu & Van Nobelen, 2012b; Townsley, Homel & Chaseling, 2003).

Tot slot dient een kanttekening te worden geplaatst bij de hierboven veronderstelde homogeniteit van de groep woninginbrekers. In Nederland zijn enkele pogingen gedaan om verschillende typen woninginbrekers te onderscheiden (o.a. Mesu & Van Nobelen, 2012b; Van der Handel et al., 2009). Grofweg worden er drie typen daders beschreven: (1) de gelegenhedsinbreker, (2) de professionele inbreker en (3) de georganiseerde inbrekersgroep. Naar schatting wordt 70-80% van de woninginbraken gepleegd door gelegenhedsinbrekers en 20-30% door de andere twee groepen (Mesu & Van Nobelen, 2012b; Van der Handel et al., 2009). Zowel de dader- als de delictkenmerken lijken te verschillen per type dader. Met name de georganiseerde inbrekersgroep lijkt af te wijken van de bovenstaande beschrijving. Zo heeft dit type inbreker vaker een niet-Nederlandse herkomst, wordt er in groepen van drie tot vijf personen samengewerkt en vinden woninginbraken vaak buiten de eigen woonomgeving plaats (Mesu & Van Nobelen, 2012b).

Straatroof. Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar de achtergrondkenmerken en motieven van straatrovers laat allereerst zien dat straatroof, *personal robbery* en *robbery*, net als woninginbraak, voornamelijk gepleegd wordt door mannen (Bennet & Brookman, 2010; Cook, 2009; De Haan, 2001; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Ferwerda et al., 2002; Mesu et al., 2013; Smith, 2003; Van Wijk & Ferwerda, 1998). In Nederland is 92-93% van de verdachten bij de politie man (Mesu et al., 2013) en ook uit internationaal onderzoek blijkt dat meer dan 90% van de *personal robbers* van het mannelijke geslacht is (Bennet & Brookman, 2010; Cook, 2009; Smith, 2003). Daarmee zijn mannen nog sterker oververtegenwoordigd bij straatroof dan bij woninginbraak (92-93% versus 84%). Uit zowel nationaal als internationaal onderzoek blijkt verder dat straatroof, *personal robbery* en *robbery* vaak gepleegd wordt door minderjarigen en jongvolwassenen (Bennet & Brookman, 2010; Cook, 2009; De Haan, 2001; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Ferwerda et al., 2002; Mesu et al., 2013; Smith, 2003; Van Wijk, Nieuwenhuis, Arts & Mehlbaum, 2009). In Nederland is bijna de helft van de bij de

politie bekende straatroofverdachten minderjarig en ongeveer 80% is jonger dan 25 jaar (Mesu et al., 2013). Daarmee zijn straatrovers over het algemeen een stuk jonger dan woninginbrekers (50% versus 20% minderjarig). Bijna 70% van de verdachten bij de politie in Nederland is in Nederland geboren en 24% heeft een Nederlandse herkomst (beide ouders zijn in Nederland geboren) (Mesu et al., 2013). Ook in Engeland en Wales en de Verenigde Staten zijn bij *personal robbery* en *robbery* etnische minderheden oververtegenwoordigd (Bennet & Brookman, 2010; Cook, 2009; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). Eerder onderzoek in Nederland laat verder zien dat straatrovers generalisten zijn. Ze plegen naast straatroof ook andere type delicten, zoals diefstal zonder geweld, inbraak, mishandeling en vernieling (Ferwerda et al., 2002; Mesu et al., 2013; Van Wijk & Ferwerda, 1998; Van Wijk et al., 2009). Bovendien zijn het actieve daders met een hoog aantal antecedenten (Van Wijk & Ferwerda, 1998; Van Wijk et al., 2009). Uit interviews met straatrovers en *personal robbers* blijkt dat de motieven voor dit delict grotendeels overeenkomen komen met de motieven voor woninginbraak. Een belangrijk motief is geld; straatroof is een makkelijke manier om geld te verdienen en te voorzien in een luxe levensstijl (Barker, Geraghty, Webb & Key, 1993; Wright & Decker, 2002; Ferwerda et al., 2002; Van Wijk et al., 2009; Wright, Brookman & Bennet, 2006). Ook de subcultuur kan een rol spelen, waarbij jonge daders hun reputatie of status willen vergroten in de groep (Ferwerda, et al., 2002; Wright et al., 2006). Ten slotte wordt straatroof soms gepleegd uit een behoefte aan opwinding en spanning (Van Wijk et al., 2009; Wright et al., 2006).

Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar delictkenmerken van straatroof laat allereerst zien dat straatroof, *personal robbery* en *robbery* het meeste plaatsvindt in (groot)stedelijke gebieden, ook als rekening wordt gehouden met het aantal inwoners (Federal Bureau of Investigation, 2014; Catalano, 2006; Ferwerda et al., 2002; Ferwerda & Hakkert, 2003; Loef & Holla, 1989; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Smith, 2003). Deze oververtegenwoordiging in stedelijke gebieden geldt in bepaalde mate voor alle criminaliteit, maar volgens Smith (2003) geldt dit in het bijzonder voor *personal robbery*. Eerder onderzoek in Nederland laat verder zien dat het delict in 65% van de gevallen gepleegd wordt in de woongemeente van de dader (Mesu et al., 2013). Straatroof en *personal robbery* vindt meestal 's avonds en 's nachts plaats (Bennet & Brookman, 2010; Loef & Holla, 1989; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Smith, 2003; Van Wijk & Ferwerda, 1998; Van Wijk et al. 2009). In Nederland wordt 44% van bij de politie geregistreerde straatroven door twee of meer daders gepleegd (Mesu & Van Nobelen, 2012a). In de Verenigde Staten ligt het percentage van meerdere daders bij *personal robberies* en *robberies* iets onder de 50%, in Engeland en Wales iets boven de 50% (Cook, 2009; Skubak-Tillyer & Tillyer, 2015; Smith, 2003). Aan veel straatroven gaat geen tot weinig planning vooraf. Straatrovers handelen vaak uit impulsiviteit en opportunisme, zeker in vergelijking met overvallers (Feeney, 1986; Van Wijk & Ferwerda, 1998; Wright et al., 2006). Eerder onderzoek in Nederland laat verder zien dat bij 23-37% van de straatroven een wapen is gebruikt en dat bij 26-38% van de straatroven sprake is van fysieke verwondingen bij het slachtoffer (Ferwerda et al., 2002; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Van Wijk et al., 2009; Van Wilsem, 2010). Eerder onderzoek in de Verenigde Staten en Engeland en Wales naar straatroof en *personal robberies* laten vergelijkbare percentages zien: bij 33-48% is een wapen gebruikt, bij 28-43% is het slachtoffer fysiek verwond en bij 20% is medische behandeling nodig (Barker et al., 1993; Catalano, 2006; Cook, 2009; Smith, 2003). De kans op geweld is groter als het slachtoffer weerstand biedt (Bernasco et al., 2013; Feeney, 1986; McCluskey, 2013) en de kans op geweld en verwondingen is groter bij straatroof dan bij *commercial robbery* (Feeney, 1986; McCluskey, 2013). De buit bij straatroof en

personal robbery bestaat vooral uit mobiele telefoons, geld en portemonnees, maar ook (hand)tassen, sieraden, horloges, pinpassen en creditcards worden gestolen (Barker et al., 1993; Bennet & Brookman, 2010; Cook, 2009; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Smith, 2003; Van Wijk et al., 2009). In de Verenigde Staten levert een straatroof gemiddeld \$ 853 op (Federal Bureau of Investigation, 2014).

Tot slot dient een kanttekening te worden geplaatst bij de hierboven veronderstelde homogeniteit van de groep straatrovers. In onderzoek naar straatroof in Nederland wordt soms onderscheid gemaakt tussen twee vormen van straatroof: tasjesroof en beroving op straat (Ferwerda et al., 2002; Ferwerda & Hakkert, 2003; Ferwerda, Jonkmans & Van Wijk, 1998; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Van Wijk & Ferwerda, 1998). Bij tasjesroof wordt een goed, meestal een tas of telefoon, weggerukt. Dit misdrijf wordt snel gepleegd, er is nauwelijks contact tussen dader en slachtoffer en de enige vorm van geweld is het met kracht wegrukken van de tas of telefoon. Bij beroving op straat vindt een echte confrontatie tussen dader en slachtoffer plaats en wordt het goed middels fysiek geweld of bedreiging afgestaan of afgenomen. In de registraties bij de politie en het OM vallen beide delicten onder de noemer 'straat-roof', maar dossieronderzoek laat zien dat ongeveer 60% een beroving op straat betreft en 40% tasjesroof (Mesu & Van Nobelen, 2012a). Onderzoek laat verder zien dat er verschillen zijn in dader- en slachtofferprofielen en de modus operandi (Ferwerda et al., 2002; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Van Wijk & Ferwerda, 1998). Zo worden tasjesroven vaker dan berovingen op straat gepleegd door een enkele dader (59% versus 35%) en zijn vooral vrouwen (77%) slachtoffer van tasjesroof en mannen (70%) juist van berovingen op straat (Mesu & Van Nobelen, 2012a). Ook is er bij tasjesroof in mindere mate sprake van geweld- en wapengebruik dan bij berovingen op straat (Ferwerda, et al., 2002; Mesu & Van Nobelen, 2012a).

Overval. Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar de achtergrondkenmerken en motieven van overvallers laat allereerst zien dat overvallen, *robbery* en *personal robbery*, net als woninginbraak en straatroof, voornamelijk gepleegd wordt door jonge mannen (Appelman et al., 2014; Bennett & Brookman, 2010; Cook, 2009; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Smith, 2003; Van Wijk, Schoenmakers & Manders, 2011). In de Verenigde Staten is bijna 90% van de gearresteerde *robbers* man en in Nederland is ongeveer 95% van de aangehouden overvallers bij de politie man (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). Het aandeel mannen bij overvallen is daarmee vergelijkbaar met straatroof (95% versus 92-93%), maar hoger dan bij woninginbraak (95% versus 84%). In de Verenigde Staten is 20-25% van de gearresteerde *robbers* minderjarig en 60-65% jonger dan 25 jaar (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). In Nederland zijn de percentages bij aangehouden overvallers bij de politie vergelijkbaar: 20% is minderjarig en 65% is jonger dan 25 jaar (Mesu et al., 2013). Daarmee is het aandeel minderjarigen bij overvallen vergelijkbaar met woninginbraak (beide 20%), maar aanzienlijk lager dan bij straatroof (20% versus 50%). Uit zowel nationaal als internationaal onderzoek blijkt dat etnische minderheden oververtegenwoordigd zijn bij overvallen, *robbery* en *personal robbery* (Bennett & Brookman, 2010; Cook, 2009; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). In Nederland heeft ongeveer 30-35% van de verdachte overvallers bij de politie een Nederlandse herkomst (beide ouders zijn in Nederland geboren), terwijl 80% van de Nederlandse bevolking in 2011 een Nederlandse herkomst heeft (Mesu et al., 2013). In de Verenigde Staten is ruim 40% van de gearresteerde *robbers* blank en 55% negroïde (Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014). Daarmee zijn in de Verenigde Staten negroïde mensen aanzienlijk sterker oververtegenwoordigd bij *robbery* dan bij in-

braak (drie kwart betreft woninginbraak) (55% versus 30%). Eerder onderzoek laat verder zien dat overvallers vaak opgroeien in achterstandsbuurtten en uit multi-probleem gezinnen komen (Van Wijk, 2015). Uit Nederlands onderzoek blijkt dat overvallers actieve daders en generalisten zijn (Appelman et al., 2014; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk, 2015). Ongeveer drie kwart van de verdachte overvallers bij de politie in Nederland is recidivist, 50% kan worden aangemerkt als veelpleger en gemiddeld hebben de overvallers veertien antecedenten (Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). Uit onderzoek naar de motieven van overvallers en *personal robbers* blijkt dat, net als bij woninginbraak en straatroof, geld, de kick, groepsdruk en status een rol spelen (Bennett & Brookman, 2010; Rovers et al., 2010; Van Wijk et al., 2011). Daarnaast komt ook een ander motief naar voren, namelijk een overval om gepercipieerd onrecht recht te zetten / wraak te nemen / een rekening te vereffenen (Feeney, 1986; Rovers et al., 2010; Mesu, Bulten, Van Nobelen & Van Beek, 2011). Rovers en collega's (2010) vermoeden dat dit laatste motief met name een rol speelt bij woningovervallen, omdat daar vaker (excessief) geweld wordt gebruikt en vaker enige connectie bestaat tussen slachtoffer en dader.

Eerder nationaal en internationaal onderzoek naar de delictkenmerken van overvallen laat zien dat een overval, *robbery* en *personal robbery*, net als een woninginbraak en straatroof, vaker plaatsvindt in stedelijke gebieden dan verwacht zou mogen worden op basis van het aantal inwoners (Keus, 1999; Mesu et al., 2013; Federal Bureau of Investigation, 2014; Catalano, 2006; Rovers et al., 2010; Smith, 2003). Net als woninginbraken en straatroof wordt de meerderheid van de overvallen in Nederland gepleegd in of vlakbij de woonplaats van de dader (Appelman et al., 2014; Keus, 1999; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). In Nederland worden de meeste overvallen gepleegd in woningen en de detailhandel, en de minste overvallen in de horeca, transport en groothandel/industrie/dienstverlening (Mesu et al., 2013). Het aantal woningovervallen is de afgelopen decennia sterk toegenomen (Keus, 1999; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). In de periode 2000 tot en met 2009 is het aantal geregistreerde woningovervallen bij de politie met bijna 80% gestegen (Rovers et al., 2010). Uit onderzoek in Nederland en Engeland en Wales blijkt dat de meeste overvallen en *personal robberies* door twee of meer daders worden gepleegd (Appelman et al., 2014; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Smith, 2003; Van Wijk et al., 2011). In Nederland wordt 65% van bij de politie geregistreerde overvallen door twee of meer daders gepleegd (Mesu & Van Nobelen, 2012a). Daarmee ligt dit percentage hoger dan bij straatroof (65% versus 44%). Zoals hierboven reeds beschreven bij straatroof ligt het percentage van meerdere daders bij *robberies* en *personal robberies* in de Verenigde Staten iets onder de 50% en in Engeland en Wales iets boven de 50% (Cook, 2009; Skubak-Tillyer & Tillyer, 2015; Smith, 2003). Eerder onderzoek in Nederland laat verder zien dat bij 85-90% van de overvallen een wapen is gebruikt en dat bij 55% sprake is van fysiek geweld (Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). Het aantal gewonden is in de periode 2002 tot en met 2008 toegenomen van 12 tot 20% (Rovers et al., 2010), maar is de jaren daarna rond de 20% gebleven (Mesu et al., 2013). Daarmee wordt er bij overvallen aanzienlijk vaker een wapen gebruikt dan bij straatroof (85-90% versus 23-37%), maar is er wel minder vaak sprake van letsel bij het slachtoffer (20% versus 26-38%). Dit laatste is in lijn met de Amerikaanse studies van McCluskey (2013) en Feeney (1986), waaruit bleek dat respectievelijk de kans op geweld en de kans op verwondingen groter is bij straatroof dan bij *commercial robbery*. Uit deze studies blijkt ook een vergelijkbaar percentage van wapengebruik bij *commercial robbers* als bij overvallers in Nederlandse studies, namelijk 84-90% (Feeney, 1986; McCluskey, 2013). Bij de overgrote meerderheid van de overvallen in Nederland waarbij buit wordt gemaakt bestaat deze geheel of gedeeltelijk uit geld (Rovers

et al., 2010). Het buitbedrag wisselt sterk bij overvallen. Bij overvallen in Nederland in de periode 2000-2009 bedroeg de gemiddelde buit ongeveer € 15.500 en de mediane buit⁶ € 600 (Rovers et al., 2010). Overvallen op transporten leveren het grootste buitbedrag op (Mesu et al., 2013). In de Verenigde Staten levert een overval gemiddeld \$ 1.399⁷ op en ligt daarmee hoger dan bij straatroof (1.399 versus 853). De grootste buit is te verkrijgen met een bankoverval met een gemiddeld buitbedrag van \$ 3.542 (Federal Bureau of Investigation, 2014).

Tot slot dienen ook bij de groep overvallers tweetal kanttekeningen te worden geplaatst bij de hierboven veronderstelde homogeniteit van de groep. Allereerst blijkt uit onderzoek dat de dader- en delictkenmerken kunnen verschillen per overval-object (Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). Met name woningovervallen lijken af te wijken van andere overvallen (overvallen in de detailhandel, horeca, transport en groothandel/industrie/dienstverlening). Zo worden woningovervallen vaker door twee of meer daders gepleegd dan andere overvallen (75% versus 62%) (Mesu et al., 2013), zijn dader en slachtoffer vaker bekenden van elkaar (Rovers et al., 2010) en wordt er meer geweld gebruikt dat leidt tot meer gewonden (Bernasco et al., 2013; Keus, 1999; Mesu et al., 2011; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk, 2015). Voor de hogere mate van geweldgebruik geven Bernasco en collega's (2013) als verklaring dat slachtoffers van een woningoverval vaker weerstand bieden. Een tweede kanttekening bij de veronderstelde homogeniteit van de groep overvallers is dat in de literatuur wordt verondersteld dat er, afhankelijk van de mate van voorbereiding, ervaring en professionaliteit, verschillende typen overvallers bestaan (Kroese & Staring, 1993; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk, 2015). Een voorbeeld van een indeling van typen overvallers is die van de Nationale Politie. Sinds 2010 worden overvallen door de politie ingedeeld in drie categorieën die aangeven in welke mate een overval als professioneel en georganiseerd kan worden gezien (Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013). Overvallen in categorie 1 zijn de overvallen met de laagste organisatiegraad; dit betreft ongeveer 80-85% van de overvallen. De meer georganiseerde overvallen vallen in categorie 2 en 3, waarbij categorie 3 betrekking heeft op de meest georganiseerde en professionele overval. De dader- en delictkenmerken blijken te verschillen tussen de drie groepen. Zo neemt de gemiddelde leeftijd van de overvallers toe met elke categorie en plegen categorie 3 overvallers vaker overvallen buiten hun woonplaats dan categorie 1 overvallers (Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013). Omdat verreweg de meeste overvallen in categorie 1 vallen is bovenstaande beschrijving van overvallers en overvallen met name voor deze groep representatief.

1.2.3 *Recidivebeeld onder HIC-daders*

In de vorige paragraaf bleek reeds dat zowel woninginbrekers, straatrovers als overvallers een hoog aantal antecedenten hebben en dus actieve dadergroepen vormen. Dit beeld komt ook tot uiting in nationaal en internationaal recidiveonderzoek onder HIC-daders. Hieronder wordt eerst het nationale onderzoek besproken alvorens het internationale onderzoek aan de orde komt. Het is bij deze beschrijving belangrijk om te realiseren dat recidivestudies onderling vaak lastig te vergelijken zijn. Reci-

⁶ De gemiddelde buit wordt sterk beïnvloed door uitschieters: één extreem hoge opbrengst doet de gemiddelde buit flink stijgen. Daarom wordt ook de mediane buit vermeld, deze maat is minder gevoelig voor uitschieters. De mediane buit is de buitwaarde waaronder en waarboven de helft van de buitwaarden zich bevindt.

⁷ Doordat het buitbedrag was uitgesplitst naar verschillende typen overvallen kon het buitbedrag berekend worden voor het delict overvallen zoals gedefinieerd in de onderhavige studie.

diverpercentages kunnen sterk variëren afhankelijk van de gekozen onderzoeksgroep (bijvoorbeeld alle veroordeelde HIC-daders, HIC-daders die zijn vrijgelaten uit detentie of HIC-daders die hebben deelgenomen aan een persoonsgerichte aanpak), de follow-up periode en de recidivemaat (bijvoorbeeld nieuwe arrestatie, veroordeling of detentie).

Er zijn in Nederland slechts enkele studies uitgevoerd naar de recidive van HIC-daders en met name overvallers. Onderzoek van Rovers en collega's (2010) naar overvallers laat zien dat 44% van de overvallers die in 2007 zijn aangehouden door de politie binnen één tot twee jaar opnieuw zijn aangehouden voor een delict. Binnen twee tot drie jaar is 54% van de overvallers opnieuw aangehouden. Ze plegen met name vermogensdelicten, diefstal met geweld en geweldsdelicten. In een vervolgonderzoek in 2016 concluderen Rovers en Fijnaut op basis van ongepubliceerd onderzoek van Rovers, met een lichte slag om de arm, dat er de afgelopen jaren sprake is van een onveranderd hoog recidiveniveau onder aangehouden overvallers. Zo'n 50% tot 55% wordt binnen twee jaar opnieuw door de politie verdacht van een delict en 40% tot 47% heeft binnen twee jaar nieuwe strafzaak op zijn naam staan. Deze recidivepercentages fluctueren licht van jaar op jaar, maar er is geen sprake van een daling van de recidive noch van een toename. Bevindingen uit Amsterdams en Rotterdams onderzoek onder HIC-daders die worden onderworpen aan een persoonsgerichte aanpak suggereren echter wel dat de recidive onder deze groep na de aanpak is gedaald ten opzichte van voor de aanpak (Gemeente Amsterdam, 2016; Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, 2016). Bijvoorbeeld bij 600 woninginbrekers, straatrovers en overvallers die in 2012 deelnamen aan de aanpak in het Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond daalde de recidiveprevalentie van 52% voor de aanpak tot 34% na de aanpak (Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, 2016). Deze resultaten lijken haaks te staan op de bevindingen van Rovers en Fijnaut (2016) die geen daling onder overvallers waarnemen; dit merken Rovers en Fijnaut zelf ook op. Mogelijke verklaringen kunnen liggen in het feit dat het een andere groep daders betreft (alle daders versus daders die onderworpen zijn aan een persoonsgerichte aanpak) en methodologische verschillen in de wijze waarop de recidive is berekend. Om gedegen uitspraken te kunnen doen over de recidiveontwikkeling onder HIC-daders onderstrepen Rovers en Fijnaut het belang dat recidive onder HIC-daders de komende jaren op gestandaardiseerde wijze gemeten en gemonitord gaat worden.

Internationaal zijn verschillende landelijke studies uitgevoerd die inzicht geven in de recidive onder *burglars* (iets bredere groep dan woninginbrekers) en *robbers* (waar zowel overvallers als straatrovers onder vallen). De recidivepercentages van *burglars* en *robbers* in bijvoorbeeld Duitsland, Engeland en Wales, Estland, Nieuw-Zeeland, Noord-Ierland en de Verenigde Staten lopen erg uiteen en zijn, zoals eerder reeds benoemd, moeilijk te vergelijken omdat ze variëren in de onderzoeksgroep (veroordeelde daders of ex-gedetineerden), de observatieperiode (variërend van één tot acht jaar) en de recidivemaat (nieuwe arrestatie, veroordeling of detentie) (Ahven, 2014; Cunliffe & Sheppard, 2007; Duncan, 2016; Durose, Cooper & Snyder, 2014; Hunt & Dumville, 2016; Jehle, 2014; Ministry of Justice, 2014; Nadesu, 2008). Bij *burglars* variëren de recidivepercentages van 37% tot 74% en bij *robbers* van 36% tot 67%. Het internationale onderzoek laat echter wel duidelijk zien *burglars* en *robbers* horen bij de dadergroepen die het meeste recidiveren van alle veroordeelde daders (Cunliffe & Sheppard, 2007; Duncan, 2016; Jehle, 2014; Ministry of Justice, 2014). Bijvoorbeeld in Noord-Ierland heeft 18% van alle veroordeelde of uit detentie vrijgelaten daders in cohortjaar 2013-2014 een nieuwe veroordeling binnen een jaar. Het recidivepercentage bij daders die oorspronkelijk zijn veroordeeld voor *burglary* of *robbery* ligt een stuk hoger met 37%

en 36% (Duncan, 2016). Internationaal onderzoek laat niet alleen zien dat HIC-daders een grotere kans hebben om te recidiveren dan daders van andere delicten, onderzoek in Zweden en Engeland en Wales laat ook zien dat daders die *burglary*, *robbery* of (auto)diefstal plegen als hun debuut delict de grootste kans hebben om een veelpleger te worden (Owen & Cooper, 2013; Svensson, 2002). Deze kans is nog groter als het eerste delict op minderjarige leeftijd wordt gepleegd. Deze twee onderzoeken laten verder zien dat de kleine groep van veelplegers, 5% tot 9% van de onderzoeksgroepen, verantwoordelijk was voor de helft van alle recidivedelicten in de daaropvolgende acht tot negen jaar. Enkele studies hebben ook gekeken naar de speciale recidive: het opnieuw plegen van hetzelfde delict (Ahven, 2014; Nadesu, 2008). In bijvoorbeeld een Nieuw Zeelands onderzoek wordt de speciale recidive van zeventien soorten ex-gedetineerden vergeleken. Hieruit blijkt dat de speciale recidive het hoogst is bij *burglars*: binnen vier jaar na vrijlating is 46% opnieuw gedetineerd voor een nieuwe *burglary*. Bij *robbers* ligt dit percentage een stuk lager: slechts 7% is opnieuw gedetineerd voor een nieuwe *robbery* (Nadesu, 2008). Tot slot is in Engeland en Wales de recidive na verschillende sancties bij veroordeelde *burglars* en *robbers* in 2005 tot en met 2008 onderzocht (Ministry of Justice, 2011). Bij de vergelijking van twee sancties zijn de daders gematcht op vijf achtergrondkenmerken: geslacht, leeftijd, etniciteit, delicttype en aantal eerdere delicten. Hierdoor wordt gecorrigeerd voor de invloed van deze achtergrondkenmerken op recidive. *Burglars* blijken meer te recidiveren na een vrijheidsbenemende straf met een maximale duur van één jaar dan na een taakstraf (68% versus 57%) en na een voorwaardelijke straf (66% versus 56%). Als een vrijheidsstraf van één tot twee jaar wordt vergeleken met een vrijheidsstraf van twee tot vier jaar blijken zowel *burglars* als *robbers* meer te recidiveren na de kortere vrijheidsstraf dan de lange (*burglary* 62% versus 53%; *robbery* 39% versus 34%).

1.2.4 HIC-beleid

Vanuit de overheid is al langere tijd aandacht voor het terugdringen van (gewelddadige) vermogenscriminaliteit. Aan het begin van de 21^e eeuw nam de overheid een meer proactieve houding aan in de bestrijding van criminaliteit en overlast middels het landelijke beleidsprogramma's 'Naar een veiliger samenleving' (Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002). Verschillende preventieve en repressieve maatregelen werden ingezet om (gewelddadige) vermogenscriminaliteit, zoals straatroven, inbraken en overvallen, te verminderen. Maatregelen waren bijvoorbeeld het aanwijzen van urgentiegebieden, het uitbreiden van bevoegdheden van politie en justitie, en het intensiveren van re-integratie en toezicht bij ex-gedetineerden.

Onder invloed van de sterke stijging van het aantal overvallen in de periode 2006 tot en met 2009 ontstond in 2009 specifiek aandacht voor de overvalproblematiek. De toenmalige minister van Justitie stelde een Taskforce Overvallen in (Taskforce Overvallen, 2010). Deze Taskforce, waarin diverse publieke en private organisaties zijn vertegenwoordigd, heeft tot taak het signaleren van knelpunten bij de aanpak van overvallen, het formuleren van een plan van aanpak en het monitoren van de uitvoering van dit plan. Het plan van aanpak, gebaseerd op aanbevelingen uit het onderzoek van Rovers et al. (2010), is verwoord in het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit' (*Kamerstukken II*, 2010-2011, 28 684, nr. 305; Taskforce Overvallen, 2011). In het actieprogramma zijn diverse preventieve en repressieve maatregelen uiteengezet om vijf landelijke doelstellingen te bereiken. De doelstellingen betreffen: (1) het aantal bij de politie registreerde overvallen terugdringen naar 1.900 per jaar, (2) het ophelderingspercentage bij overvallen laten stijgen naar

40%, (3) het percentage veroordeelde overvallers verhogen naar 32%, (4) de tweejarige recidive onder overvallers terugbrengen naar 40% en (5) het percentage bedrijven dat preventiemaatregelen heeft genomen laten stijgen naar 85%.

In aanvulling op de Taskforce Overvallen is in 2011 het programma 'Gewelddadige Vermogenscriminaliteit' van het ministerie van Veiligheid en Justitie van start gegaan (Inspectie Veiligheid en Justitie, 2014; Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014b). Dit programma richt zich specifiek op de bestrijding van overvallen en straatroof. Ook hier werken diverse publieke en private organisaties samen, zoals de politie, het OM, Reclassering Nederland, Slachtofferhulp Nederland, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, MKB-Nederland, Detailhandel Nederland en Koninklijke Horeca Nederland.

Ook anno 2017 heeft de HIC-problematiek nog de volle aandacht van de overheid. In de huidige 'Veiligheidsagenda 2015-2018' staat de aanpak van HIC centraal (Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2014a). De veiligheidsagenda richt zich op de aanpak van maatschappelijke veiligheidsproblemen die landelijk spelen en/of waar afstemming in de aanpak op landelijk niveau nodig is. Op de agenda staan vijf veiligheidsthema's. Naast ondermijning, cybercrime, horizontale fraude en kinderporno is HIC één van de veiligheidsthema's.

Daarnaast is in 2016 het instellingsbesluit van de Taskforce Overvallen met twee jaar verlengd tot en met 2018 (Taskforce Overvallen, 2017). De opdracht van de Taskforce is hierbij verruimd, zij richt zich nu zowel op overvallen als op straatroof. Op basis van het onderzoek van Rovers & Fijnaut (2016) naar het gevoerde overvallenbeleid van de afgelopen jaren heeft de Taskforce Overvallen in 2017 het 'Actieprogramma Ketenaanpak Overvallen 2.0' opgesteld (Taskforce Overvallen, 2017). In het actieprogramma staan twee doelen geformuleerd: (1) het aantal bij de politie registreerde overvallen laten dalen tot onder de 1.000 per jaar, (2) het aantal bij de politie registreerde straatroven laten dalen tot onder de 4.000 per jaar. Om deze doelen te bereiken heeft de Taskforce verschillende (nieuwe en te behouden) preventieve en repressieve maatregelen uiteengezet. Voorbeelden hiervan zijn de gezamenlijke inspanning van bedrijfsleven en overheid om overvallers aan een baan te helpen, het consistent en consequent landelijk inzetten van het hoogste niveau van toezicht bij overvallers en het behouden van de landelijke overvalcoördinator bij de politie en de landelijke overvalofficier van Justitie.

1.3 Onderzoeksvragen

In dit rapport zal worden ingegaan op de recidive van HIC-daders die van 2002 tot en met 2013 zijn veroordeeld voor een woninginbraak, straatroof of overval. De vijf hoofdvragen van het onderzoek luiden als volgt:

- 1 Hoeveel unieke personen worden jaarlijks veroordeeld voor woninginbraak, straatroof en overval?
- 2 Wat zijn de achtergrondkenmerken (persoons- en strafzaakkenmerken⁸) van de drie HIC-onderzoeksgroepen? Hoe verhouden de achtergrondkenmerken van deze groepen zich tot de totale groep van veroordeelde daders?

⁸ Er wordt gekeken naar de kenmerken van de strafzaak en niet enkel van het HIC-delict, omdat het HIC-delict onderdeel kan zijn van een strafzaak met meerdere delicten.

- 3 Wat is het recidivebeeld bij HIC-daders?
- a Recidiveprevalentie
 - Welk deel van de woninginbrekers, straatrovers en overvallers kwam binnen twee jaar na de strafzaak opnieuw in aanraking met justitie? Hoe verhoudt de recidiveprevalentie van deze groepen zich tot die van de totale groep van veroordeelde daders? Hierbij wordt gekeken naar drie vormen van recidive: de algemene, HIC- en speciale recidive.
 - Ingezoomd op de daders van overvallen: welk deel van de woningovervallers en andere overvallers kwam binnen twee jaar na de strafzaak opnieuw in aanraking met justitie? Hierbij wordt gekeken naar de algemene, HIC- en speciale recidive.⁹
 - b Recidivefrequentie
 - Hoe vaak kwamen woninginbrekers, straatrovers en overvallers twee jaar na de strafzaak gemiddeld opnieuw in aanraking met justitie? Hoe verhoudt de recidivefrequentie van deze groepen zich tot die van de totale groep van veroordeelde daders? Hierbij wordt gekeken naar drie vormen van recidive: de algemene, HIC- en speciale recidive.
 - Ingezoomd op de daders van overvallen: hoe vaak kwamen woningovervallers en andere overvallers twee jaar na de strafzaak gemiddeld opnieuw in aanraking met justitie? Hierbij wordt gekeken naar de algemene, HIC- en speciale recidive.
- 4 Welke persoonskenmerken hangen samen met het wel of niet recidiveren bij de drie HIC-onderzoeksgroepen? Hoe is deze samenhang bij de totale groep van veroordeelde daders?
- 5 Wat is de ontwikkeling van de recidive bij de drie HIC-onderzoeksgroepen door de jaren heen, rekening houdend met verschuivingen in de achtergrondkenmerken van de daders over de tijd?

⁹ Het is in justitiële documentatie systeem niet mogelijk om binnen de groep straatroof onderscheidt te maken tussen beroving op straat en tasjesroof, waardoor de recidive van deze twee subgroepen niet in kaart kan worden gebracht.

2 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de werkwijze van de recidivemonitor van het WODC (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011) en maakt gebruik van de gegevens uit de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). De OBJD is een gepseudonimiseerde versie van het Justitieel Documentatie Systeem (JDS), het wettelijke registratiesysteem van strafzaken. Het JDS geeft voor alle (rechts)personen die met justitie in aanraking zijn gekomen een overzicht van de strafzaken waarin zij als verdachte centraal stonden. Van elke strafzaak is geregistreerd wanneer en bij welk parket de zaak werd aangemeld, om welke delicten het ging en hoe en door welke instantie de zaak is afgedaan. Het gebruik van de OBJD impliceert dat alleen de criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM met het onderzoek in kaart wordt gebracht. Delicten en daders die niet worden opgespoord en niet aan het OM worden doorgegeven, blijven buiten beschouwing. Dit geldt eveneens voor de recidive: alleen recidivedelicten die zijn opgespoord en worden vervolgd door het OM worden in kaart gebracht.

2.1 Onderzoeksgroepen

In dit onderzoek staan drie HIC-onderzoeksgroepen centraal: daders van woning-inbraak, straatroof en overvallen. Het gaat hierbij om HIC-daders die door het OM zijn vervolgd en waarbij het HIC-delict bewezen werd verklaard. Meer specifiek gaat het om daders waarbij het HIC-delict in de strafzaak onherroepelijk is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen).¹⁰ Om deze groep daders aan te duiden wordt in dit rapport gesproken van 'veroordeelde daders'.

Het is belangrijk om te realiseren dat de onderzoeksgroepen in het onderhavige onderzoek slechts een klein deel vormen van de totale populaties van daders van woninginbraak, straatroof en overvallen in Nederland. Zoals in de inleiding beschreven is het ophelderingspercentage bij deze delicten laag waardoor lang niet alle daders worden vervolgd en veroordeeld.

Het onderzoek richt zich op woninginbrekers, straatrovers en overvallers die voor een dergelijk delict zijn veroordeeld in de periode 2002 tot en met 2013. Indien een dader binnen één jaar meerdere strafzaken met hetzelfde soort HIC-delict had, dan is de eerste strafzaak in het betreffende jaar als uitgangspunt voor het recidive-onderzoek genomen. Indien een dader binnen één jaar is veroordeeld voor meerdere soorten HIC-delicten, dan komt deze persoon in meerdere onderzoeksgroepen van het betreffende jaar voor. Het cohort 2002 is als startpunt van het onderzoek gekozen, omdat met het verschijnen van het landelijke beleidsprogramma 'Naar een veiliger samenleving' (Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2002) vanaf 2002 nadrukkelijk aandacht kwam voor het terugdringen van (gewelddadige) vermogenscriminaliteit. Het laatste cohort betreft

¹⁰ Een beleidssepot is een beslissing van het OM, waarbij het afziet van vervolging van een strafbaar feit op grond van het algemeen belang. Een technisch sepot is een beslissing van het OM waarbij het afziet van vervolging van een strafbaar feit, omdat het van mening is dat vervolging niet tot een veroordeling zal leiden, bijvoorbeeld omdat voldoende bewijs ontbreekt of omdat het feit of de verdachte niet strafbaar is.

2013, omdat ten tijde van het onderzoek dit het laatste cohort was waarover de tweejarige recidive berekend kon worden. Pas na een periode van 2,5 jaar kan de één- en tweejarige recidive op basis van de OBJD betrouwbaar worden gemeten. In dit onderzoek zijn van alle drie de groepen HIC-daders gegevens uit de OBJD geraadpleegd tot juli 2016. Zo kon worden achterhaald of zij opnieuw strafrechtelijk zijn vervolgd in de eerste twee jaar na hun uitgangszaak.

Zoals eerder beschreven zijn de drie HIC-delicten niet direct herkenbaar in de registraties op basis van één of meerdere wetsartikelen uit het Wetboek van Strafrecht (Sr). Zo wordt woninginbraak door de politie en het OM geregistreerd onder diefstal (artikel 310 Sr) of gekwalificeerde diefstal (artikel 311 Sr). Daarmee is het echter niet altijd duidelijk dat het om een diefstal uit een woning gaat. Voor gewelddadige vermogenscriminaliteit bestaan wel aparte wetsartikelen, namelijk diefstal met geweld (artikel 312 Sr) en afpersing (artikel 317/1 Sr), maar hieruit valt niet op te maken of het om een straatroof, overval of andere vorm van gewelddadige vermogenscriminaliteit gaat. Kortom, de wetsartikelen zijn ontoereikend om de drie HIC-delicten te kunnen herkennen in de OBJD.

Omdat HIC-delicten niet direct herleidbaar zijn uit wetsartikelen, maakt het OM bij de registratie van HIC-delicten gebruik van *maatschappelijke classificaties* (Openbaar Ministerie, 2015). Deze classificaties geven meer informatie over het type delict of specifieke kenmerken van het delict. Voorbeelden van maatschappelijke classificaties zijn 'woninginbraak', 'straatroof', en 'overval op winkel', maar ook 'huiselijk geweld', 'voetbalvandalisme', 'seksueel misbruik van kinderen' en 'diefstal van fiets'. Deze classificaties zijn ook opgenomen in de OBJD, waardoor het mogelijk is om te selecteren op specifieke type delicten.

De maatschappelijke classificaties hebben wel twee beperkingen. Allereerst konden OM-medewerkers tot april 2015 slechts één classificatie registreren bij een delict,¹¹ terwijl er soms meerdere van toepassing zijn. Ten tweede vereist het invullen van een maatschappelijke classificatie een extra inspanning van de OM-medewerker. Dit kan ertoe leiden dat niet altijd een classificatie of niet altijd de juiste classificatie wordt ingevuld. Door deze twee beperkingen is het mogelijk dat sommige HIC-delicten niet geïdentificeerd kunnen worden in de OBJD.

In tabel 1 staat weergegeven hoe is vastgesteld of een strafzaak in de OBJD één van de drie (bewezen verklaarde) HIC-delicten bevat. Voor *woninginbraak* zijn delicten geselecteerd met één van de vier relevante maatschappelijke classificaties, voor *straatroof* delicten met één van de twee relevante maatschappelijke classificaties en voor *overval* delicten met één van de tien relevante maatschappelijke classificaties.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat de wijze waarop HIC-delicten in de onderhavige studie zijn geïdentificeerd in de OBJD, afwijkt van de wijze waarop dit eerder is gedaan in de haalbaarheidsstudie naar een recidivemeting onder HIC-daders (Beerthuizen & Wartna, 2014). Overleg met de Nationale politie en het OM en een nadere bestudering van de OBJD hebben tot een betere identificatiewijze geleid. Allereerst wordt er niet meer geselecteerd op de combinatie van bepaalde wetsartikelen en maatschappelijke classificaties, maar uitsluitend op maatschappelijke classificaties. Het OM heeft namelijk aangegeven dat de wetsartikelen soms kunnen afwijken van de 'standaard'. Bijvoorbeeld bij straatroof en overvallen is het wetsartikel niet altijd 312 of 317 Sr. Het is dus beter om alleen te selecteren op de maat-

¹¹ In de OBJD zijn meerdere maatschappelijke classificaties per delict pas vanaf april 2016 beschikbaar.

schappelijke classificaties. Ten tweede wordt er geen gebruik meer gemaakt van het veld artikelkwalificatie. Dit veld bevat informatie over de omstandigheden rondom het gepleegde delict en wordt ingevuld door de administratie van de rechtbank (de griffie), nadat de rechter het vonnis heeft gewezen. Door bijvoorbeeld te selecteren op wetsartikel 310 Sr en de term 'woning' in de artikelkwalificatie zou woning-inbraak geïdentificeerd kunnen worden, ook als de maatschappelijke classificatie bijvoorbeeld ontbreekt. De artikelkwalificaties lijken op het eerste oog de beperkingen van maatschappelijke classificaties enigszins te kunnen ondervangen, maar een nadere bestudering van het veld heeft uitgewezen dat de drie HIC-delicten dan soms onjuist worden ingedeeld. Daarom is besloten om de identificatie van HIC-delicten in de OBJD uitsluitend te baseren op de maatschappelijke classificaties. Dit is ook in lijn met de manier waarop het OM vaststelt hoeveel HIC-delicten staan ingeschreven bij het OM.

Tabel 1 Identificatie van de drie HIC-delicten in de OBJD

Maatschappelijke classificatie (code)
Woninginbraak
Diefstal uit woning (15)
Inbraak in woning (234)
Insluiping woning (388)
Woninginbraak (510)
Straatroof
Straatroof waaronder tasjesroof (67)
Straatroof (466)
Overval
Overval (57)
Overvallen geldinstellingen (58)
Overvallen overige objecten (59)
Overvallen woning (60)
Overval op bedrijf (427)
Overval op geldinstelling (428)
Overval op winkel (429)
Overval op woning (430)
Overval overig (431)
Overvallen (432)

2.2 Referentiegroep

Om de achtergrondkenmerken en recidivepercentages van de veroordeelde HIC-daders enig reliëf te geven, worden deze gegevens afgezet tegen de cijfers van alle veroordeelde daders in Nederland. Deze referentiegroep bestaat uit alle daders van een strafbaar feit waarbij de strafzaak onherroepelijk is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of is afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen). Deze groep is dus inclusief de daders van woninginbraak, straatroof en overval zelf; dit betreft echter een klein deel (5%) van de totale groep van veroordeelde daders. Het is belangrijk om op te merken dat een directe vergelijking tussen de onderzoeks- en referentiegroep niet mogelijk is. In de referentiegroep bevinden zich bijvoorbeeld ook veel daders van lichtere delicten (bijvoorbeeld verkeersdelicten), waardoor de achtergrondkenmerken en de recidive per definitie anders zullen zijn dan bij de onderzoeksgroep. De cijfers van veroordeelde daders zijn enkel bedoeld om de cijfers van HIC-daders in perspectief te plaatsen.

2.3 Variabelen en analyse

Om de eerste en tweede onderzoeksvraag te beantwoorden, en zo meer zicht te krijgen op de aantallen veroordeelde HIC-daders en de samenstelling van de drie HIC-onderzoeksgroepen, zijn frequentieverdelingen van de uitgangszaken, persoonskenmerken en uitgangszaakkenmerken uitgevoerd. De volgende persoonskenmerken uit de OBDJ zijn hierbij meegenomen: sekse (man; vrouw), geboorteland (Nederland; Marokko; voormalige Nederlandse Antillen;¹² Suriname; Turkije; overige Westerse landen; overige niet-Westerse landen), leeftijd bij uitgangszaak, leeftijd bij de eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken, het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delinct en het aantal eerdere strafzaken met, respectievelijk, een woninginbraak, straatroof of overval. Met een strafzaak worden zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet (onherroepelijk) zijn afgedaan. De lopende (hoger beroep) strafzaken worden ook meegenomen, omdat de grote meerderheid van de strafrechtelijke vervolgingen eindigt in een geldige afdoening (De Heer-de Lange & Kalidien, 2014). Naast de persoonskenmerken zijn de volgende strafzaakkenmerken uit de OBDJ bekeken: type zwaarste delict in uitgangszaak (geweld en zeden; vermogen met en zonder geweld; vernieling, lichte agressie en openbare orde; verkeer; drugs en overig), ernst zwaarste delict in uitgangszaak (geen ernstige uitgangszaak; ernstige uitgangszaak;¹³ zeer ernstige uitgangszaak¹⁴), zwaarste afdoening bij uitgangszaak (maatregel; onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van zes maanden of korter; onvoorwaardelijke vrijheidsstraf langer dan zes maanden; leerstraf; werkstraf; voorwaardelijke vrijheidsstraf; geldstraf; beleidssepot; overige transactie) en arrondissement bij uitgangszaak. Bij overvallen is ook het type overval in de uitgangszaak bekeken (woningoverval; andere overval).

De derde tot en met vijfde onderzoeksvraag hebben betrekking op de recidive van de drie HIC-onderzoeksgroepen. Recidive is geoperationaliseerd als 'een nieuwe strafzaak'. Zoals hierboven al toegelicht bij het kenmerk 'eerdere strafzaken', wordt met een strafzaak zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet (onherroepelijk) zijn afgedaan. Deze lopende (hoger beroep) strafzaken worden ook als recidive gerekend, omdat de grote meerderheid van de strafrechtelijke vervolgingen eindigt in een geldige afdoening (De Heer-De Lange & Kalidien, 2014).

In dit rapport zal aandacht worden besteed aan de tweejarige *recidiveprevalentie* en *recidivefrequentie*. De *recidiveprevalentie* is het percentage personen van de onderzoeksgroep dat binnen twee jaar een nieuwe strafzaak heeft. De *recidiveprevalentie* is berekend met behulp van survivalanalyse. Meer specifiek is gebruikgemaakt van de Kaplan-Meier procedure (Kaplan & Meier, 1958). Dit is een gebruikelijke methode om de recidive te berekenen bij een dataset die gedeeltelijk 'gecensord' is. Censoring wil zeggen dat de observatie van een persoon stopt. Dat kan zijn

¹² De voormalige Nederlandse Antillen betreffen de volgende eilanden: Sint Maarten, Aruba, Bonaire, Curaçao, Saba en Sint Eustatius.

¹³ Hier is sprake van als bij één van de misdrijven in de uitgangszaak een maximale strafdreiging van vier jaar of meer geldt of waarbij voorlopige hechtenis opgelegd kan worden.

¹⁴ Hier is sprake van als bij één van de misdrijven in de uitgangszaak een maximale strafdreiging van acht jaar of meer geldt.

omdat hij recidiveert of omdat de gegevensverzameling wordt beëindigd, bijvoorbeeld omdat iemand overlijdt. Omdat niet iedereen even lang gevolgd kan worden, treden er verschillen op in observatieperioden. Door middel van survivalanalyse kan desondanks een betrouwbare schatting van de recidivekans worden verkregen. Tevens is er gecorrigeerd voor incapacitatie, met andere woorden voor de tijd die men vast zat in detentie waardoor recidive niet mogelijk was. Op basis van het vonnis is de geschatte tijd in detentie berekend. De tijd tot recidive is vervolgens verminderd met deze geschatte tijd, waarbij tevens rekening is gehouden met vervroegde invrijheidstelling. De tweejarige *recidivefrequentie* betreft het aantal keer dat recidivisten binnen de onderzoeksgroep binnen twee jaar een nieuwe strafzaak hebben. Ook bij de recidivefrequentie is gecorrigeerd voor de tijd in detentie als gevolg van de uitgangszaak. Voor de eventuele tijd in detentie als gevolg van één of meerdere recidivestrafzaken is echter niet gecorrigeerd. Dit betekent dat daders kunnen verschillen in de tijd die ze hadden om voor een tweede keer en volgende keren te recidiveren. Hierbij geldt dat daders die voor recidivedelicten worden veroordeeld tot een (lange) gevangenisstraf minder tijd hebben om te recidiveren, waardoor de recidivefrequentie mogelijk lager uitvalt dan als ze wel de volle twee jaar op vrije voeten waren geweest.

Bij zowel de recidiveprevalentie als de recidivefrequentie wordt ingegaan op drie vormen van recidive die staan toegelicht in tabel 2. Algemene recidive betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van enig misdrijf. HIC-recidive betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van een HIC-delict. Speciale recidive betreft een nieuwe strafzaak naar aanleiding van het plegen van hetzelfde type delict. Voor woninginbrekers is dit dus het recidiveren met een woningbraak, voor straatrovers het recidiveren met een straatroof en voor overvallers het recidiveren met een overval.

Tabel 2 Recidivecriteria

Recidivecriterium	Betekenis van recidivecriterium
Algemene recidive	Een nieuwe strafzaak naar aanleiding van enig misdrijf, ongeacht de aard en ernst van de gepleegde delicten
HIC recidive	Een nieuwe strafzaak naar aanleiding van een woninginbraak, straatroof of overval
Speciale recidive	
Woninginbraak	Een nieuw geldig justitiecontact naar aanleiding van een woninginbraak
Straatroof	Een nieuw geldig justitiecontact naar aanleiding van een straatroof
Overval	Een nieuw geldig justitiecontact naar aanleiding van een overval

Noot: Met een strafzaak worden zaken bedoeld die zijn geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter of zijn afgedaan door het OM (inclusief beleidssepots, maar exclusief vrijspraken, technische sepots en andere technische beslissingen) én zaken die nog niet (onherroepelijk) zijn afgedaan.

Om de vierde onderzoeksvraag te beantwoorden en de samenhang tussen de beschikbare persoonskenmerken en de tweejarige recidiveprevalentie te bepalen, zijn zowel bivariate als multivariate analyses uitgevoerd. Bivariaat betekent dat voor elk kenmerk afzonderlijk is gekeken of het samenhangt met het wel of niet recidiveren. Multivariaat betekent dat het verband met recidive voor alle persoonskenmerken gelijktijdig is onderzocht. Bij de *bivariate analyses* is de recidiveprevalentie met behulp van survivalanalyse (i.c. de Kaplan-Meierprocedure) uitgesplitst per kenmerk. Voor bijvoorbeeld het kenmerk sekse is het recidivepercentage van zowel mannen als vrouwen berekend. Vervolgens is met behulp van chi-kwadraattoetsen onderzocht of deze groepen significant verschillen wat betreft de recidiveprevalentie. Bij de *multivariate analyses* is een multiële Cox regressieanalyse uitgevoerd. Cox

regressie is een survivalmodel waarmee de invloed van achtergrondkenmerken op de recidivekans kan worden geschat. De effecten van de achtergrondkenmerken worden uitgedrukt in een hazard ratio (e^{β}). De hazard ratio is de verhouding van de kans om op een tijdstip te recidiveren en de cumulatieve kans om tot aan dat tijdstip niet te recidiveren. Hoe meer de hazard ratio afwijkt van 1, hoe groter de invloed van het kenmerk op de recidivekans. Bij categorische variabelen (zoals sekse en geboorteland) betekent een waarde groter dan 1 een hogere recidivekans ten opzichte van de referentiecategorie en een waarde kleiner dan 1 een lagere recidivekans. Bij continue variabelen (zoals leeftijd en aantal eerdere strafzaken) betekent een waarde groter dan 1 een positief verband tussen het kenmerk en recidive en een waarde kleiner dan 1 een negatief verband.

De vijfde onderzoeksvraag richt zich op hoe de tweejarige recidiveprevalentie bij de daders van woninginbraak, straatroof en overval zich heeft ontwikkeld over de periode 2004 tot en met 2013. Naast de feitelijke recidivecijfers zullen gecorrigeerde recidivecijfers worden getoond, waarbij de feitelijke recidivecijfers met behulp van een statistisch voorspellingsmodel zijn bijgesteld. Dit is gedaan om twee redenen. Allereerst kunnen schommelingen in het recidiveniveau het gevolg zijn van verschuivingen in de samenstelling van de onderzoeksgroepen over de jaren heen. Met de achtergronden van de daders kan immers ook het risicoprofiel van daders veranderen. Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat in het ene jaar meer vrouwen werden veroordeeld dan in het andere jaar. Een toename van het aantal vrouwen zal gepaard gaan met een daling van de recidive, omdat vrouwen over het algemeen minder recidiveren dan mannen (Wartna & Tollenaar, 2006). Ook een toename van het aantal ouderen heeft bijvoorbeeld gevolgen, want op oudere leeftijd neemt de kans op recidive over het algemeen af (Wartna & Tollenaar, 2006). De tweede reden is dat schommelingen in het recidiveniveau ook het gevolg kunnen zijn van registratie-effecten. Uit de jaarlijkse 'Criminaliteit & Rechtshandhaving' publicaties blijkt dat het ophelderingspercentage, de aangiftebereidheid en de meldingsbereidheid kunnen verschillen per jaar (o.a. de Heer-de Lange & Kalidien, 2014; Kalidien & De Heer-de Lange, 2015; Kalidien, 2016). In de periode 2005 tot en met 2015 schommelde het algemene ophelderingspercentage tussen 25% en 27%, de algemene aangiftebereidheid tussen 27% en 37% en de algemene meldingsbereidheid tussen 36% en 44% (Kalidien, 2016). Aangezien onderzoek volgens de werkwijze van de recidivemonitor zich beperkt tot het meten van de criminaliteit die door de politie wordt doorgegeven aan het OM, zullen een stijging of daling in deze percentages teruggevonden kunnen worden in de recidivecijfers. De storende invloed van enerzijds verschuivingen in de onderzoeksgroepen en anderzijds registratie-effecten kan worden gecorrigeerd door de feitelijke recidivecijfers met behulp van een statistisch voorspellingsmodel aan te passen. Na correctie is het alsof de verschillende jaarcohorten dezelfde samenstelling kennen op de gemeten achtergrondkenmerken en hetzelfde ophelderings-, aangiftebereidheid en meldingsbereidheidspercentage hebben. Dit heeft als voordeel dat de 'netto-ontwikkeling' van de recidive in de onderzoeksgroep beter in beeld komt.

Voor elke onderzoeksgroep (woninginbrekers, straatroovers en overvallers) is een statistisch voorspellingsmodel opgesteld voor de gecorrigeerde recidive over de tijd. Dit is als volgt uitgevoerd. Allereerst zijn missende waarden op de achtergrondkenmerken aangevuld met multiële imputatie middels de 'Chained Equations'-methode (Van Buuren, Boshuizen & Knook, 1999). Vanwege de relatief lage aantallen daders per cohort werd gebruikgemaakt van een 'tienvoudige kruisvalidatie'. Dit houdt in dat de totale populatie in tien gelijke delen gesplitst, waarvan er negen gebruikt worden om het model te fitten en het overige tiende deel om voorspellingen te toet-

sen. Dit wordt herhaald voor elk van de tien afzonderlijke delen van de gegevens. Het beste model was het model dat in de tien valideringsamples de kleinste gemiddelde afwijking te zien gaf tussen de voorspelde en de feitelijke tweejarige recidive. Met dit eindmodel werd vervolgens per cohort de gecorrigeerde recidive berekend, waarbij cohort 2013 als referentiejaar werd genomen. Dit betekent dat we doen alsof de daders in de eerdere cohorten dezelfde achtergrondkenmerken hadden als de daders uit cohort 2013.

Voor woninginbraak is er gebruikgemaakt van een *proportional hazards* parametrisch survivalmodel, waarbij het optimale model zes vrijheidsgraden voor de vorm van de hazard-rate had. De fit van het model voor woninginbraak is goed, de gemiddelde voorspelfout is niet groter dan 0,8%. Dit betekent dat het model een nauwkeurige schatting geeft van de invloed van de factoren op het tweejarige recidivepercentage. Zeven achtergrondkenmerken werden in het statistische voorspellingsmodel opgenomen: sekse, leeftijd bij uitgangszaak, leeftijd bij eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken, het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict, het aantal eerdere strafzaken met een woninginbraak en de veroordelingsdichtheid (i.e. het aantal gepleegde zaken in de strafrechtelijk actieve jaren). De bijdrage van het geboorteland bleek niet significant en is niet opgenomen in het model. Vervolgens werden aan het model jaarreeksen van ophelderings-, aangiftebereidheid en meldingsbereidheid-percentages toegevoegd. Deze variabelen bleken echter geen eigen bijdrage te leveren aan de voorspelling van de recidive en zijn dus niet opgenomen in het gebruikte voorspellingsmodel.

Voor straatroof is er gebruikgemaakt van een *proportional odds* parametrisch survivalmodel, waarbij het optimale model zes vrijheidsgraden voor de vorm van de hazard-rate had. De fit van het model voor straatroof is goed, de gemiddelde voorspelfout is niet groter dan 0,6%. Dit betekent dat het model een nauwkeurige schatting geeft van de invloed van de factoren op het tweejarige recidivepercentage. Zes achtergrondkenmerken werden in het statistische voorspellingsmodel opgenomen: sekse, leeftijd bij uitgangszaak, leeftijd bij eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict, het aantal eerdere strafzaken met een straatroof en de veroordelingsdichtheid. De bijdrage van het geboorteland en het aantal eerdere strafzaken bleek niet significant en is niet opgenomen in het model. Vervolgens werden aan het model jaarreeksen van ophelderings-, aangiftebereidheid en meldingsbereidheid-percentages toegevoegd. Deze variabelen bleken echter geen eigen bijdrage te leveren aan de voorspelling van de recidive en zijn dus niet opgenomen in het statistisch voorspellingsmodel.

Voor overval is er gebruikgemaakt van een *proportional odds* parametrisch survivalmodel, waarbij het optimale model zes vrijheidsgraden voor de vorm van de hazard-rate had. De fit van het model voor overvallen is goed, de gemiddelde voorspelfout is niet groter dan 1,0%. Dit betekent dat het model een nauwkeurige schatting geeft van de invloed van de factoren op het tweejarige recidivepercentage. Vier achtergrondkenmerken werden in het statistische voorspellingsmodel opgenomen: sekse, geboorteland (Nederland of niet Nederland), (kwadraat van) het aantal eerdere strafzaken en (kwadraat van) het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict.¹⁵ Vervolgens werden aan het model jaarreeksen van ophelderings-, aangifte-

¹⁵ Uit exploratieve analyses met een gegeneraliseerd additief model (Hastie & Tibshirani, 1986), bleek dat de invloed van het aantal eerdere strafzaken en het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict op recidive niet lineair verliep. Daarom is het kwadraat van deze variabele toegevoegd aan het model om rekening te houden

bereidheid en meldingsbereidheid-percentages toegevoegd. Deze variabelen bleken echter geen eigen bijdrage te leveren aan de voorspelling van de recidive en zijn dus niet opgenomen in het statistisch voorspellingsmodel.

Om dit rapport overzichtelijk te houden is er voor gekozen om de tweede, derde en vierde onderzoeksvraag (achtergrondkenmerken, recidivebeeld, en samenhang persoonskenmerken met recidive) te beantwoorden met het meest recente cohort, 2013. Meer recidivecijfers zijn te vinden via de webapplicatie REPRIS.¹⁶

met dit niet-lineaire verband met de uitkomstmaat. Door dit te doen worden de voorspellingen van het voorspellingsmodel beter.

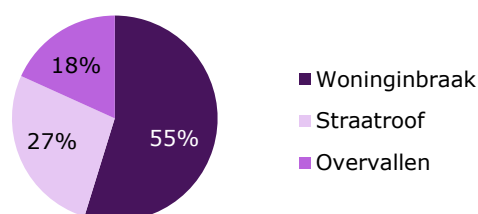
¹⁶ In REPRIS zijn al feitelijke recidivecijfers van het onderzoek te vinden: recidiveprevalentie, -frequentie en -omvang voor alle cohorten, observatieperioden tot tien jaar en recidive uitsplitsingen naar persoons- en straf-zaakkenmerken.

3 Resultaten

3.1 Omvang

In figuur 3 wordt het aandeel veroordeelde daders per type HIC-delict in 2013 getoond. Hieruit blijkt dat 55% van de veroordeelde HIC-daders in 2013 is veroordeeld vanwege een woninginbraak, 27% vanwege een straatroof en 18% vanwege een overval. Deze verhouding fluctueert enigszins over de jaren heen. Het aandeel veroordeelde woninginbrekers fluctueert van 46% tot 55%; het aandeel veroordeelde straatrovers fluctueert van 27% tot 38%; het aandeel veroordeelde overvallers fluctueert van 13% tot 19%. Hiermee ligt de verhouding bij justitie anders dan de verhouding bij de politie (zie figuur 2): het aandeel straatroof en overvallen is aanmerkelijk hoger bij justitie en het aandeel woninginbraak aanzienlijk lager.

Figuur 3 Aandeel veroordeelde HIC-daders per type HIC-delict in 2013

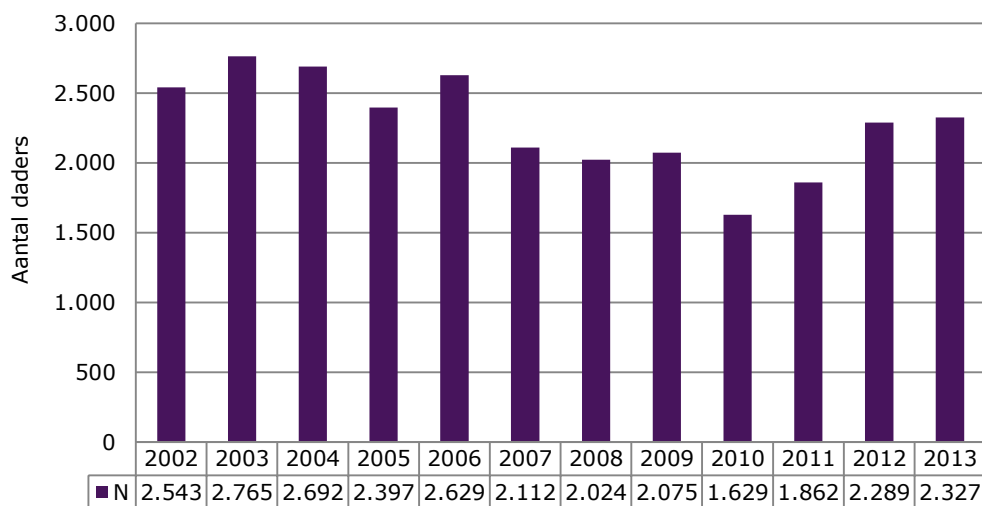

In figuur 4a, 4b en 4c wordt een overzicht gegeven van het aantal HIC-daders dat is veroordeeld in de periode 2002 tot en met 2013. Zoals in de Methode beschreven, verstaan wij in dit rapport onder veroordeelde daders niet alleen daders waarbij de strafzaak is geëindigd in een schuldigverklaring door de rechter, maar ook daders waarbij de strafzaak is afgedaan door het OM. Uit figuur 4a blijkt allereerst dat het aantal daders dat is veroordeeld voor een woninginbraak in de onderzochte periode fluctueert. Vanaf 2002 tot en met 2006 lag het aantal daders rond de 2.400 tot 2.700. Van 2006 tot en met 2010 is een aanzienlijke daling te zien van 2.629 naar 1.629 daders. De laatste jaren is er echter weer een stijging zichtbaar tot 2.327 veroordeelde woninginbrekers in 2013. Uit figuur 4b blijkt dat het aantal daders dat is veroordeeld voor straatroof van 2003 tot en met 2009 bijna is gehalveerd. In 2003 zijn er 2.129 daders veroordeeld voor een straatroof, in 2009 waren dit nog maar 1.114 daders. Vanaf 2009 tot en met 2013 blijven de aantallen daders ongeveer gelijk met een uitschieter naar boven in 2012. In dat jaar zijn er 1.403 mensen veroordeeld voor een straatroof. Uit figuur 4c blijkt dat het aantal daders dat is veroordeeld voor een overval een stuk lager ligt dan bij woninginbraak en straatroof. In de periode 2002 tot en met 2007 daalde het aantal veroordeelde overvallers van 833 naar 542 daders. Daarna is het aantal daders weer toegenomen tot het niveau van 2002 met 836 daders in 2012. In 2013 is het aantal daders wat lager dan in 2012. Het is afwachten of dit het begin is van een nieuwe daling.^{17, 18}

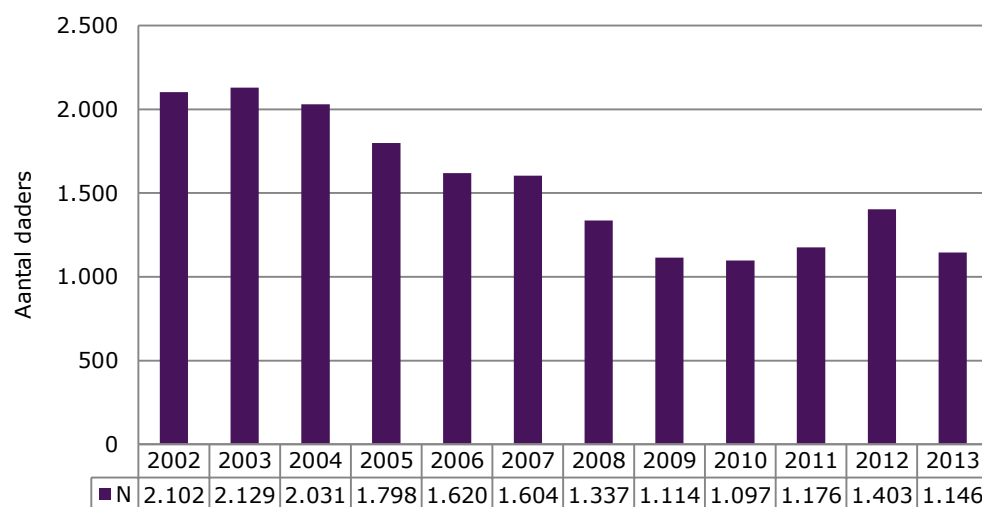
¹⁷ De aantallen in figuur 3a, 3b en 3c liggen beduidend lager dan in figuur 1a, 1b en 1c, omdat het hier om het aantal veroordeelde HIC-daders gaat, terwijl het in figuur 1a, 1b en 1c om het aantal bij de politie geregistreerde HIC-delicten gaat.

¹⁸ Het aantal veroordeelde HIC-daders blijkt te verschillen tussen de OBJD en de registratie van het OM (COMPAS en GPS). Een deel van de verschillen wordt verklaard doordat het OM kijkt naar afdoeningen in eerste aanleg,

Figuur 4 Aantal veroordeelde HIC-daders per jaar
a Woninginbraak

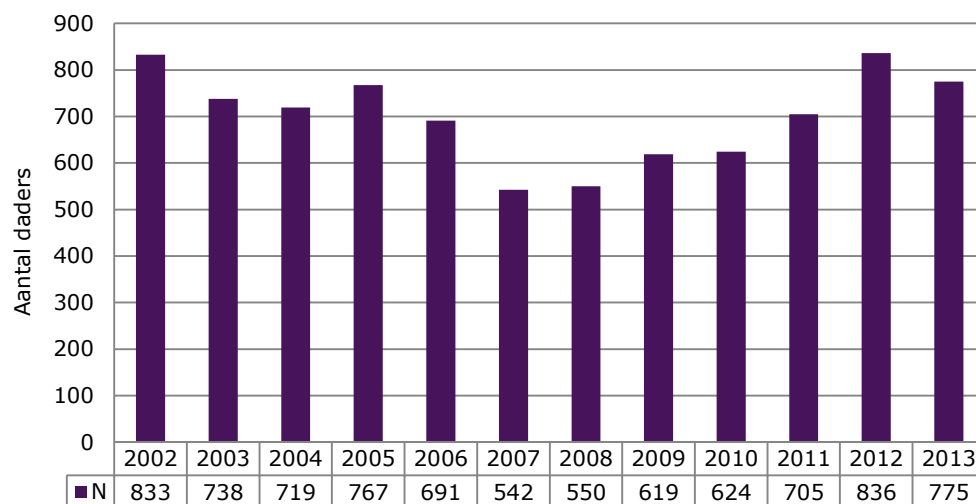

b Straatroof

terwijl de OBJD ook hoger beroep meeneemt. Bij een deel van de verschillen is het echter onduidelijk waardoor dit komt. Dit wordt de komende periode verder onderzocht.

c Overval

3.2 Achtergrondkenmerken

Om meer zicht te krijgen op de samenstelling van de drie soorten veroordeelde HIC-daders staan in tabel 3, 4 en 5 de persoonskenmerken en de strafzaakkenmerken weergegeven van de daders die zijn veroordeeld in 2013. De cijfers zijn afgezet tegen kenmerken van de totale groep van veroordeelde daders in 2013. Zoals in de Methode reeds benoemd is er geen directe vergelijking mogelijk tussen HIC-daders en alle daders, en zijn de cijfers van alle daders enkel bedoeld om de cijfers van de HIC-daders in perspectief te plaatsen. In bijlage 3 zijn de persoons- en achtergrondkenmerken van de HIC-daders in alle cohorten (2002-2013) weergegeven.

3.2.1 Persoonskenmerken HIC-daders

In tabel 3 staan de persoonskenmerken weergegeven van de in 2013 veroordeelde HIC-daders. Uit de tabel blijkt allereerst dat het merendeel van de veroordeelde HIC-daders in 2013 man is. Zowel bij woninginbraak, straatroof als overvallen is ongeveer 95% van de daders man. Onder alle veroordeelde daders in 2013 ligt dit percentage een stuk lager: bijna 82% van de daders is van het mannelijk geslacht. Als gekeken wordt naar de gehele onderzoeksperiode (2002-2013) (zie bijlage 3) blijkt dat het aandeel mannen bij straatroof en overvallen stabiel is gebleven, maar bij woninginbraak is het aandeel mannen gestegen. In 2002 tot en met 2009 lag het percentage mannen op 89-90%, daarna is het percentage opgelopen tot 95%.

Bij woninginbraak, straatroof en overvallen is 71% tot 73% van de veroordeelde daders in Nederland geboren. Onder alle veroordeelde daders is dit percentage 70% en daarmee vergelijkbaar. Een vergelijking met de eerdere cohorten (zie bijlage 3) laat zien dat het percentage in Nederland geboren daders is toegenomen bij daders van straatroof en overvallen. Bij straatroof is het aandeel in Nederland geboren daders opgelopen van 60% in 2002 tot 72% in 2013. Bij overvallen is dit percentage opgelopen van 57% in 2004 tot 72% in 2013. Bij woninginbrekers is het aandeel daders dat is geboren in overige westerse landen toegenomen van 7% in 2008 tot 12% in 2013. Een nadere bestudering van de gegevens laat zien dat deze toename met name het gevolg is van een toename in daders die zijn geboren in Roemenië en Polen.

De gemiddelde leeftijd ten tijde van de uitgangszaak verschilt per HIC-dadergroep. Daders van straatroof zijn met gemiddeld 20 jaar het jongst ten tijde van de uitgangszaak, gevolgd door daders van een overval met 25 jaar en daders van een woninginbraak met 27 jaar. Deze gemiddelde leeftijden liggen een stuk lager dan de gemiddelde leeftijd bij alle veroordeelde daders, welke op 34 jaar staat. Opvallend is verder het grote aandeel minderjarigen bij straatroof: bijna een kwart van de straatrovers is tussen de 12 en 15 jaar ten tijde van de uitgangszaak en bijna de helft is minderjarig. Terugkijkend in de tijd (zie bijlage 3) zien we enkele verschuivingen in de periode 2002 tot en met 2013. Bij woninginbraak is het aandeel 12- tot 15-jarigen en 30- tot 39-jarigen afgenomen (van 13% tot 5% en van 26% tot 20%), maar het aandeel 18 tot 22-jarigen toegenomen (van 19% tot 28%). Bij straatroof en overvallen zijn ook een stijgende trend bij 18- tot 22-jarigen en dalende trend bij 30- tot 39-jarigen zichtbaar. Bij straatroof is het aandeel 18- tot 22-jarigen gestegen van 23% tot 30%, terwijl het aandeel 30- tot 39-jarigen is gedaald van 12% tot 6%. Bij overvallen is het aandeel 18- tot 22-jarigen aanvallend sterk toegenomen van 30% in 2002 tot 42% in 2011, maar de laatste jaren is dit weer afgenomen tot 35%. Het aandeel 30- tot 39-jarigen is bijna gehalveerd van 25% tot 13%. Bij overvallen is ook de gemiddelde leeftijd ten tijde van de uitgangszaak iets gedaald, van 26,6 jaar in 2003 naar 24,7 jaar in 2013.

Tabel 3 Persoonskenmerken (HIC-)daders veroordeeld in 2013

	Woninginbraak (N=2.327)	HIC-daders Straatroof (N=1.146)	Overval (N=775)	Alle daders (N=143.847)
	% (N)	% (N)	% (N)	% (N)
Sekse				
Man	94,5 (2.198)	95,3 (1.092)	95,0 (736)	81,7 (117.458)
Vrouw	5,5 (129)	4,7 (54)	5,0 (39)	18,3 (26.317)
Geboorteland				
Nederland	71,3 (1.658)	72,1 (826)	73,4 (569)	70,0 (100.685)
Marokko	4,6 (108)	3,6 (41)	3,4 (26)	2,6 (3.707)
Voormalige Nederlandse Antillen	1,8 (43)	5,1 (59)	4,6 (36)	3,2 (4.622)
Suriname	2,0 (46)	2,6 (30)	2,7 (21)	3,3 (4.753)
Turkije	0,7 (17)	0,6 (7)	1,5 (12)	2,0 (2.809)
Overige westerse landen	11,5 (268)	6,5 (75)	7,1 (55)	10,8 (15.482)
Overige niet-westerse landen	6,8 (158)	9,1 (104)	6,3 (49)	7,1 (10.284)
Leeftijd bij uitgangszaak	M=27,1	M=19,9	M=24,7	M=33,9
12-15 jaar	4,6 (106)	23,9 (274)	4,8 (37)	2,9 (4.169)
16-17 jaar	11,4 (266)	25,1 (288)	13,9 (108)	4,0 (5.801)
18-22 jaar	28,2 (657)	29,8 (341)	34,7 (269)	18,6 (26.824)
23-29 jaar	20,6 (480)	10,7 (123)	23,0 (178)	21,1 (30.289)
30-39 jaar	19,5 (454)	6,2 (71)	13,2 (102)	20,3 (29.254)
40-49 jaar	12,5 (291)	3,4 (39)	8,8 (68)	17,7 (25.431)
50 jaar of ouder	2,8 (66)	0,3 (3)	1,5 (12)	15,0 (21.559)
Leeftijd bij eerste strafzaak	M=18,2	M=16,0	M=17,4	M=25,9
12-15 jaar	45,6 (1.060)	58,1 (666)	43,7 (339)	18,0 (25.838)
16-17 jaar	18,6 (433)	22,2 (254)	22,2 (172)	12,8 (18.399)
18-22 jaar	19,3 (450)	13,6 (156)	23,1 (179)	24,4 (35.148)
23-29 jaar	8,3 (192)	3,8 (43)	7,0 (54)	16,4 (23.538)
30-39 jaar	5,0 (117)	1,3 (15)	2,3 (18)	12,7 (18.230)
40-49 jaar	2,1 (49)	0,3 (4)	1,2 (9)	8,2 (11.792)
50 jaar of ouder	0,6 (14)	0,1 (1)	0,3 (2)	7,1 (10.267)

Tabel 3 (Vervolg)

	Woninginbraak (N=2.327)	HIC-daders Straatroof (N=1.146)	Overval (N=775)	Alle daders (N=143.847)
	% (N)	% (N)	% (N)	% (N)
Aantal eerdere strafzaken	M=11,0	M=4,5	M=7,8	M=4,6
0 eerdere strafzaken	16,7 (389)	32,4 (371)	21,0 (163)	38,1 (54.774)
1-2 eerdere strafzaken	17,7 (413)	27,9 (320)	22,7 (176)	25,2 (36.273)
3-4 eerdere strafzaken	13,1 (304)	13,3 (152)	13,2 (102)	11,7 (16.831)
5-10 eerdere strafzaken	23,1 (538)	14,7 (168)	24,5 (190)	13,9 (19.978)
11 of meer eerdere strafzaken	29,4 (683)	11,8 (135)	18,6 (144)	11,1 (15.991)
Aantal eerdere strafzaken met HIC-delict	M=1,5	M=0,5	M=0,8	
0 eerdere strafzaken	57,4 (1.336)	74,7 (856)	67,7 (525)	-
1-2 eerdere strafzaken	25,7 (597)	19,9 (228)	22,6 (175)	-
3-4 eerdere strafzaken	7,1 (166)	3,4 (39)	5,9 (46)	-
5-10 eerdere strafzaken	7,4 (172)	1,8 (21)	3,0 (23)	-
11 of meer eerdere strafzaken	2,4 (56)	0,2 (2)	0,8 (6)	-
Aantal eerdere strafzaken met	Woninginbraak M=1,2	Straatroof M=0,3	Overval M=0,1	
0 eerdere strafzaken	66,0 (1536)	83,0 (951)	89,9 (697)	-
1-2 eerdere strafzaken	20,7 (482)	14,7 (169)	9,5 (74)	-
3-4 eerdere strafzaken	5,5 (127)	1,3 (15)	0,4 (3)	-
5-10 eerdere strafzaken	5,8 (135)	1,0 (11)	0,1 (1)	-
11 of meer eerdere strafzaken	2,0 (47)	0,0 (0)	0,0 (0)	-

Noot: N = aantal personen; M = gemiddelde. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100% (de kenmerken hebben maximaal 1% missende waarden).

De drie soorten HIC-dadergroepen verschillen in hun criminele voorgeschiedenis. Gemiddeld hebben woninginbrekers het hoogste aantal eerdere strafzaken op hun naam staan, namelijk elf. Overvallers hebben gemiddeld acht eerdere strafzaken gehad en straatrovers gemiddeld vijf. Dit laatste aantal komt overeen met het aantal bij de totale groep veroordeelde daders; ook zij hebben gemiddeld vijf eerdere strafzaken gehad. Deze verschillen zijn ook zichtbaar in het aandeel *recidivisten* (daders met eerdere strafzaken): 83% van de woninginbrekers heeft eerdere strafzaken gehad, terwijl dit percentage bij overvallers, straatrovers en alle daders op respectievelijk 79%, 68% en 62% ligt. Als gekeken wordt naar de gehele onderzoeksperiode (zie bijlage 3) valt allereerst op dat bij alle drie de HIC-dadergroepen het gemiddeld aantal strafzaken is gedaald: bij woninginbrekers van vijftien tot elf zaken, bij overvallers van tien tot acht zaken en bij straatroof van zeven tot vijf zaken. Bij woninginbraak is verder het aandeel *recidivisten* in de loop van de tijd toegenomen van 76% tot 83%.

Specifiek gekeken naar de HIC-voorgeschiedenis valt op dat woninginbrekers gemiddeld meer eerdere HIC-strafzaken hebben gehad dan overvallers en straatrovers. Woninginbrekers hebben gemiddeld 1,5 eerdere strafzaken met een HIC-delict op hun naam staan, overvallers 0,8 en straatrovers 0,5. Ook het aandeel *HIC-recidivisten* is het hoogst bij woninginbraak (43%) en het laagst bij straatroof (25%). Een vergelijking met de eerdere cohorten (zie bijlage 3) laat zien dat bij woninginbrekers en overvallers het aandeel *HIC-recidivisten* enigszins fluctueert over de tijd: bij woninginbrekers van minimaal 33% (in 2007) tot maximaal 43% (in 2013) en bij overvallen van minimaal 27% (in 2012) tot maximaal 34% (in 2008). Bij straatroof zijn geen noemenswaardige verschuivingen te zien.

Specifiek gekeken naar de 'speciale' criminele voorgeschiedenis blijken woninginbrekers gemiddeld meer eerdere woninginbraakstrafzaken (1,2) te hebben dan dat straatrovers eerdere straatroofstrafzaken (0,3) en overvallers eerdere overvalstrafzaken (0,1) hebben. Ook is bij woninginbrekers het aandeel *woninginbraak-recidivisten* (34%) groter dan het aandeel *straatroofrecidivisten* bij straatrovers (17%) en het aandeel *overvalrecidivisten* bij overvallers (10%). Er zijn geen grote verschuivingen in de tijd; de cijfers in de eerdere cohorten zijn vergelijkbaar met 2013 (zie bijlage 3).

3.2.2 Strafzaakkenmerken HIC-daders

In tabel 5 staan de strafzaakkenmerken van de in 2013 veroordeelde HIC-daders weergegeven. Tabel 5 laat allereerst zien dat het zwaarste delict in de uitgangszaak voor alle HIC-daders in 2013 een vermogensdelict met of zonder geweld is; dit is voor alle groepen rond de 96% tot 98%. Het is dus aannemelijk dat het HIC-delict in de uitgangszaak ook meteen het zwaarste delict in de strafzaak is. Bij de totale groep veroordeelde daders in 2013 zien we dat vermogensdelicten met of zonder geweld met 31% ook de grootste groep vormen, gevolgd door verkeersdelicten met 25%, geweld en zedendelicten met 18% en drugs- en overige delicten met 16%. Een vergelijking met de HIC-daders in eerdere cohorten laat geen grote verschillen zien (zie bijlage 3).

Voor de overvallers wordt ook het type overval weergegeven. Ongeveer 43% van de daders heeft een woningoverval gepleegd en 57% een ander soort overval. Als gekeken wordt naar de gehele onderzoeksperiode blijkt dat hierin een flinke verschuiving heeft plaatsgevonden over de tijd (zie bijlage 3). Het aandeel woningovervallen is sterk toegenomen van 22% in 2002 tot 43% in 2013.

In de uitgangszaak van straatrovers en overvallers is het zwaarste delict in 87% van de zaken een zeer ernstig delict. Woninginbrekers hebben minder ernstige delicten in de uitgangszaak, slechts in 10% van de zaken is het zwaarste delict zeer ernstig. Dit verschil komt doordat het geweldsaspect dat bij overval en straatroof aanwezig is een hogere strafdreiging oplevert. Gekeken naar de groep met alle veroordeelde daders blijkt dat de HIC-daders relatief ernstige delicten plegen. Van alle daders heeft slechts 5% een zeer ernstig delict in de uitgangszaak. De zwaarte van de uitgangszaak van de HIC-daders is redelijk stabiel over de tijd (zie bijlage 3).

Gekeken naar de afdoeningen blijkt dat de uitgangszaak van woninginbrekers en straatrovers voornamelijk wordt afgedaan met een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van minder dan zes maanden (respectievelijk 41% en 34%), een werkstraf (respectievelijk 30% en 28%) of een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan zes maanden (respectievelijk 16% en 21%). Overvallers krijgen daarentegen een zwaardere afdoening. Zo'n 65% krijgt een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van meer dan zes maanden opgelegd. In vergelijking met alle daders krijgen HIC-daders een relatief zware afdoening. In de totale groep van daders zijn de uitgangszaken met name afgedaan middels geldstraffen (48%) en werkstraffen (23%). Terugkijkend in de tijd (zie bijlage 3) valt op dat bij de daders van woninginbraak en straatroof het aandeel opgelegde werkstraffen is toegenomen. In 2002 kreeg 23% van de woninginbrekers een werkstraf opgelegd, in 2009 is dat toegenomen tot 39%, waarna het weer afneemt tot 30% in 2013. Bij de straatrovers is het percentage gestegen van 16% in 2002 tot 28% in 2013. Daarnaast is bij straatrovers het aantal onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen van meer dan zes maanden afgenomen, van 29% in 2002 tot 21% in 2013. Bij de overvallers fluctueert het aandeel onvoorwaarde-

lijke vrijheidsstraffen van minder dan zes maanden. In 2005 is het percentage het laagst (11%), in 2010 is het percentage het hoogst (20%).

Tot slot toont tabel 5 het arrondissement bij de uitgangszaak. In absolute aantallen worden de meeste HIC-uitgangszaken afgedaan in de Randstad. Woninginbraak- en overvalstrafzaken komen het meeste voor in de arrondissementen Midden-Nederland (regio Utrecht), Den Haag en Rotterdam (10% tot 15% per arrondissement), daarna volgt Amsterdam (9%). Straatroofstrafzaken komen veruit het meeste voor in Amsterdam (23%) en Rotterdam (21%), gevolgd door Midden-Nederland (11%) en Den Haag (11%). In deze vier arrondissementen wordt bijna de helft van de woninginbraak- en overvalstrafzaken afgedaan en zelfs twee derde van de straatroofzaken. Omdat arrondissementen kunnen verschillen in omvang zegt een onderlinge vergelijking van het aantal strafzaken per arrondissement echter weinig en is het informatiever om het percentage strafzaken binnen een arrondissement af te zetten tegen het percentage inwoners van het arrondissement. Afgezet naar het aandeel inwoners per arrondissement valt op dat het aantal straatroofstrafzaken sterk oververtegenwoordigd is in Amsterdam (23% straatroofstrafzaken versus 6% inwoners) en Rotterdam (21% straatroofstrafzaken versus 10% inwoners), terwijl het ondervertegenwoordigd is in Noord-Nederland (5% straatroofstrafzaken versus 10% inwoners) en Gelderland (5% straatroofstrafzaken en 12% inwoners). Verder zijn overvalstrafzaken oververtegenwoordigd in Rotterdam (15% overvalstrafzaken versus 10% inwoners). Ook bij de totale groep van daders komen de meeste strafzaken voor in de Randstad en afgezet naar het aantal inwoners per arrondissement is Amsterdam oververtegenwoordigd (10% strafzaken versus 6% inwoners). Het is belangrijk om hierbij te vermelden dat dergelijke over- en ondervertegenwoordigingen in het aantal (HIC-)strafzaken niet hoeft te betekenen dat de (HIC-)aanpak van een bepaald arrondissement succesvol of onsuccesvol is. Er zijn ook andere verklaringen mogelijk. Zo kan bijvoorbeeld de samenstelling van de inwoners verschillen per arrondissement (met bijvoorbeeld een kansarmere en criminaliteitsgevoeligere populatie in bepaalde arrondissementen), kan een hoog aantal strafzaken ook betekenen dat het arrondissement sterk inzet op opsporing, vervolging en/of registratie en kan toerisme in steden als Amsterdam en Rotterdam het aantal doelwitten en dus het aantal delicten verhogen. Een vergelijking met eerdere cohorten (zie bijlage 3) laat zien dat het aandeel straatroofstrafzaken in Amsterdam is toegenomen van 17% in 2006 tot 23% in 2013, terwijl het aandeel overvalstrafzaken is afgenomen van 16% in 2007 tot 9% in 2013. Verder zijn er geen noemenswaardige verschuivingen over de tijd waar te nemen.

Tabel 5 Strafzaakkenmerken (HIC-)daders veroordeeld in 2013

		HIC-daders				Alle daders		
		Woninginbraak		Straatroof		Overval		
		(N=2.327)		(N=1.146)		(N=775)	(N=143.847)	
		% (N)		% (N)		% (N)	% (N)	
Type zwaarste delict in uitgangszaak								
Geweld en zeden		0,9	(20)	1,0	(11)	2,8	(22)	17,7(25.422)
Vermogen met en zonder geweld		97,8	(2.276)	98,4	(1.128)	96,7	(750)	31,2(44.914)
Vernieling, lichte agressie en openbare orde		0,7	(17)	0,6	(7)	0,4	(3)	9,8(14.151)
Verkeer		0,0	(0)	0,0	(0)	0,0	(0)	25,0(35.947)
Drugs en overig		0,5	(12)	0,0	(0)	0,0	(0)	15,5(12.330)
Type overval in uitgangszaak								
Woningoverval		-		-		42,8	(332)	-
Andere overval		-		-		57,2	(443)	-
Ernst zwaarste delict in uitgangszaak								
Geen (zeer) ernstige uitgangszaak		0,3	(7)	0,0	(0)	0,0	(0)	38,9(55.921)
Ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 4 jr)		90,2	(2.098)	12,7	(145)	12,6	(98)	56,3(80.921)
Zeer ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 8 jr)		9,5	(222)	87,3	(1.001)	87,4	(677)	4,9 (7.005)
Zwaarste afdoening bij uitgangszaak								
Maatregel		0,9	(220)	2,9	(33)	4,4	(34)	0,2 (307)
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf ≥ 6 mnd		16,0	(373)	20,7	(237)	64,9	(503)	2,5 (3426)
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf <6 mnd		40,6	(944)	33,8	(387)	17,7	(137)	8,3(11.507)
Leerstraf		0,6	(15)	6,0	(69)	0,9	(7)	0,6 (838)
Werkstraf		30,0	(699)	28,4	(326)	6,8	(53)	23,1(31.959)
Voorwaardelijke vrijheidsstraf		2,3	(54)	1,7	(20)	0,9	(7)	2,5 (3.506)
Geldstraf		1,1	(26)	0,3	(4)	0,0	(0)	48,3(66.869)
Beleidssepot		4,5	(105)	1,0	(11)	0,4	(3)	14,1(19.564)
Overige transactie		0,0	(1)	0,0	(0)	0,0	(0)	0,4 (587)
Arrondissement bij uitgangszaak								
Amsterdam	inwoners = 5,8%	9,0	(210)	23,4	(268)	9,3	(72)	10,0(10.807)
Noord-Holland	inwoners = 9,0%	8,3	(192)	6,4	(73)	8,9	(69)	10,7(11.504)
Midden-Nederland	inwoners = 11,2%	13,1	(306)	10,8	(124)	11,4	(88)	9,0 (9.748)
Noord-Nederland	inwoners = 10,3%	9,9	(230)	5,2	(60)	6,5	(50)	9,8(10.611)
Den Haag	inwoners = 11,0%	14,5	(337)	10,7	(123)	10,1	(78)	12,1(13.051)
Rotterdam	inwoners = 10,3%	11,8	(275)	21,4	(245)	15,2	(118)	12,1(13.001)
Limburg	inwoners = 6,7%	6,4	(149)	3,2	(37)	7,2	(56)	6,4 (6.951)
Oost-Brabant	inwoners = 8,3%	7,7	(179)	4,4	(50)	7,6	(59)	7,8 (8.378)
Zeeland - West-Brabant	inwoners = 8,7%	5,6	(131)	5,7	(65)	8,5	(66)	8,1 (8.775)
Gelderland	inwoners = 12,0%	9,1	(211)	5,1	(58)	8,9	(69)	9,0 (9.702)
Overijssel	inwoners = 6,8%	4,4	(103)	3,6	(41)	6,3	(49)	4,9 (5.305)

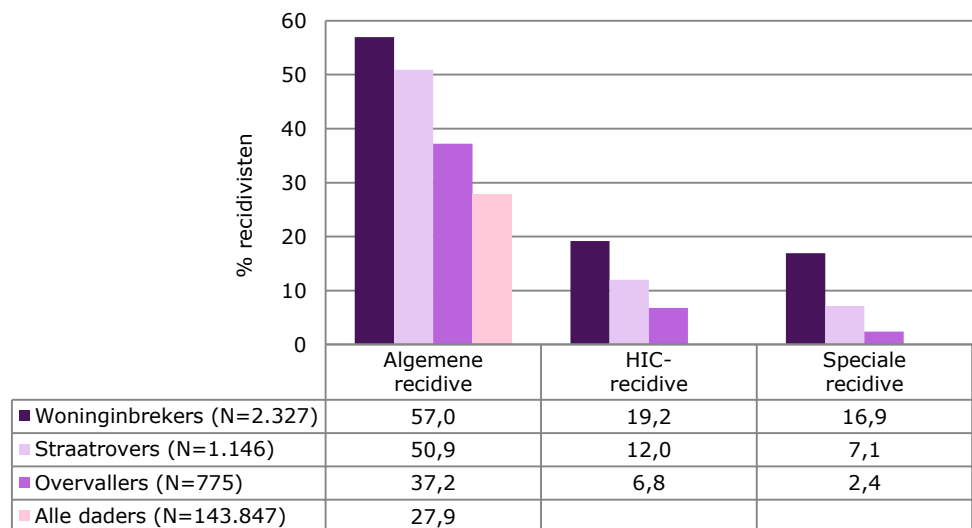
Noot: N = aantal personen. In verband met missende waarden tellen de kolompercentages niet altijd op tot 100%. De kenmerken hebben maximaal 5% missende waarden. Uitzondering is het kenmerk 'arrondissement' bij alle daders, deze ontbreekt bij 25% van de uitgangszaken, omdat dit verkeersdelicten betreffen die zijn afgedaan middels een transactie zonder dat een arrondissement daar aan te pas kwam. Op basis van het aantal inwoners per arrondissement op 1 februari 2012 is het aandeel inwoners per arrondissement berekend (https://nl.wikipedia.org/wiki/Rechterlijke_indeling_van_Nederland).

3.3 Recidive

Om de recidive onder daders van woninginbraak, straatroof en overvallen in kaart te brengen is gebruikgemaakt van survivalanalyse. Allereerst wordt de *recidiveprevalentie* beschreven. De recidiveprevalentie betreft het percentage personen binnen de onderzoeksgroep dat recidiveert. Figuur 4 geeft de tweejarige recidiveprevalentie

weer van de drie groepen HIC-daders veroordeeld in 2013 en de vergelijkingsgroep van alle veroordeelde daders in 2013. Uit figuur 4 blijkt allereerst dat 57,0% van de woninginbrekers, 50,9% van de straatrovers en 37,2% van de overvallers binnen twee jaar een nieuwe strafzaak heeft voor een misdrijf, ongeacht de aard of ernst daarvan (algemene recidive). Vergeleken met de totale groep veroordeelde daders in 2013 is de algemene recidive onder de veroordeelde HIC-daders in 2013 relatief hoog. Onder alle veroordeelde daders is de algemene recidive namelijk 27,9%. Gekeken naar de HIC-recidive blijkt dat 19,2% van de woninginbrekers, 12,0% van de straatrovers en 6,8% van de overvallers een nieuwe strafzaak heeft in verband met een HIC-delict. Gekeken naar de speciale recidive blijkt dat met name woninginbrekers relatief vaak opnieuw een woninginbraakstrafzaak hebben, namelijk in 16,9% van de gevallen. De speciale recidive is lager onder straatrovers en overvallers, respectievelijk 7,7% en 2,4%.

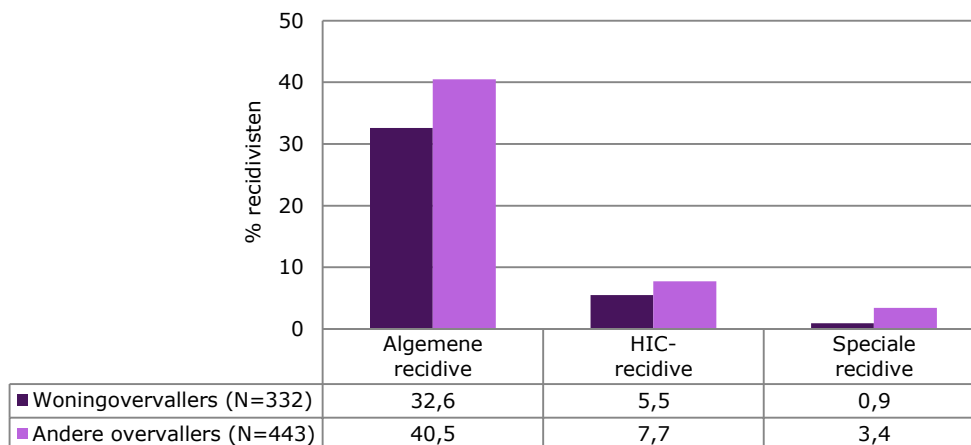
Figuur 4 Prevalentie van tweejarige algemene, HIC- en speciale recidive van (HIC-)daders veroordeeld in 2013 (in %)

Noot: Zoals eerder aangegeven in tabel 2, bij woninginbraak betreft speciale recidive een nieuwe strafzaak met een woninginbraakdelict, bij straatroof betreft speciale recidive een nieuwe strafzaak met een straatroofdelict en bij overval betreft speciale recidive een nieuwe strafzaak met een overvaldelict.

Zoals in de Inleiding beschreven, blijkt uit de literatuur dat binnen de groep overvallers woningovervallers afwijken van andere typen overvallers. Om deze reden is ook de recidiveprevalentie van deze twee subgroepen in kaart gebracht. Figuur 5 geeft de tweejarige recidiveprevalentie weer van woningovervallers en andere overvallers veroordeeld in 2013. De groep met andere overvallers doen het op alle vormen van recidive slechter dan de woningovervallers. Van de andere overvallers heeft 40,5% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak voor een misdrijf, ongeacht de aard of ernst daarvan (algemene recidive), terwijl dit percentage op 32,6% ligt bij woningovervallers. De HIC-recidive verschilt weinig: andere overvallers recidiveren in 7,7% van de zaken met een HIC-delict, woningovervallers recidiveren in 5,5% met een HIC-delict. De speciale recidive ligt bij beide typen overvallers het laagst: van de woningovervallers heeft bijna 1% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak met een overval, bij de andere overvallers is dat met 3,4% iets hoger.

Figuur 5 Prevalentie van tweejarige algemene, HIC- en speciale recidive naar type overvallers veroordeeld in 2013 (in %)

Naast de recidiveprevalentie is ook de tweejarige recidivefrequentie van de HIC-daders onderzocht. De *recidivefrequentie* betreft het aantal recidivestrafzaken per recidivist. De algemene, HIC- en speciale recidivefrequentie worden weergegeven in figuur 6, 7 en 8. Figuur 6 geeft de tweejarige algemene recidivefrequentie weer van de drie soorten HIC-daders veroordeeld in 2013 en de vergelijkingsgroep van alle veroordeelde daders in 2013. Uit deze figuur blijkt dat recidiverende woninginbrekers en straatrovers gemiddeld iets meer nieuwe strafzaken hebben (2,6 en 2,5 strafzaken) dan recidiverende overvallers en alle daders (2,2 en 2,1 nieuwe strafzaken). Van de recidiverende woninginbrekers en straatrovers heeft respectievelijk 37% en 42% het bij één nieuwe strafzaak binnen twee jaar gehouden, terwijl deze percentages bij overvallers en alle daders hoger liggen met respectievelijk 48% en 54%. Ook zijn er meer woninginbrekers en straatrovers met drie of meer nieuwe strafzaken dan het geval is bij overvallers en alle daders: respectievelijk 38% en 34% van de woninginbrekers en straatrovers hebben drie of meer nieuwe strafzaken tegenover 26% van zowel de overvallers als alle daders.

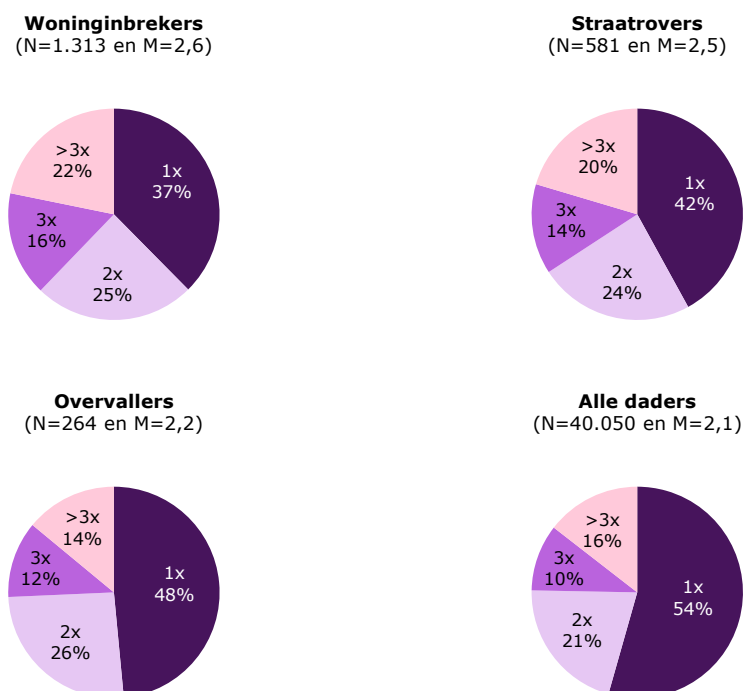
Figuur 7 geeft de frequentie van de tweejarige HIC-recidive van de woninginbrekers, straatrovers en overvallers weer. Het gemiddeld aantal nieuwe HIC-strafzaken binnen twee jaar per recidivist is voor alle groepen ongeveer gelijk, namelijk 1,3 tot 1,4. Ook de frequentieverdeling komt sterk overeen. Zo'n 73% tot 75% van de recidivisten heeft één nieuwe HIC-strafzaak binnen twee jaar, 19% tot 21% heeft twee nieuwe HIC-strafzaken en 4% tot 8% heeft drie of meer nieuwe HIC-strafzaken.

Figuur 8 geeft de tweejarige speciale recidivefrequentie weer van de drie soorten HIC-daders veroordeeld in 2013. Uit het figuur blijkt dat recidiverende overvallers gemiddeld iets minder vaak een nieuwe overvalstrafzaak (gemiddeld 1,0) hebben dan recidiverende woninginbrekers een nieuwe woninginbraakstrafzaak (gemiddeld 1,3) en recidiverende straatrovers een nieuwe straatroofstrafzaak (gemiddeld 1,3). Van de woninginbrekers heeft drie kwart één nieuwe woninginbraakstrafzaak binnen twee jaar, 19% heeft twee nieuwe woninginbraakstrafzaken, 6% heeft drie of meer nieuwe woninginbraakstrafzaken. Bij de straatrovers gelden vergelijkbare aantallen: 80% van de recidivisten heeft binnen twee jaar één nieuwe straatroofstrafzaak, 15% heeft twee nieuwe straatroofstrafzaken, 5% heeft er drie of meer. De recidiverende overvallers daarentegen hebben allemaal maximaal één nieuwe overvalstrafzaak binnen twee jaar.

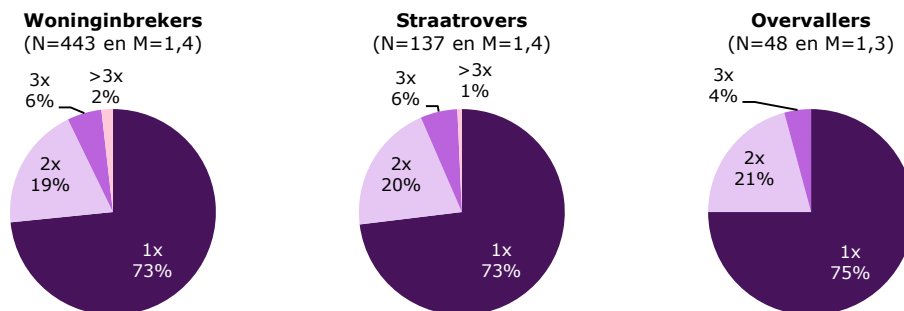
De algemene recidivefrequentie is ook nagegaan voor de twee subgroepen overvallers. Figuur 9 geeft de tweejarige algemene recidivefrequentie weer van de woningovervallers en andere overvallers veroordeeld in 2013. In figuur 9 valt op dat recidiverende andere overvallers gemiddeld evenveel nieuwe strafzaken hebben als recidiverende woningovervallers (2,2 nieuwe strafzaken). De frequentieverdelingen zijn ook vergelijkbaar. Bij beide typen overvallers heeft 47% tot 49% maximaal één nieuwe strafzaak binnen twee jaar, 25% tot 26% heeft twee nieuwe strafzaken en 25% tot 28% heeft drie of meer nieuwe strafzaken.

Bij de vergelijking van de recidivefrequentie van verschillende dadergroepen dient wel een kanttekening te worden geplaatst. Zoals in hoofdstuk 2 (Methode) beschreven, wordt bij het berekenen van de recidivefrequentie gecorrigeerd voor de tijd in detentie als gevolg van de uitgangszaak, maar niet voor de eventuele tijd in detentie als gevolg van één of meerdere recidivestrafzaken. Het is mogelijk dat bij de ene dadergroep meer daders worden veroordeeld tot een (lange) gevangenisstraf dan in de andere dadergroep, waardoor de eerste dadergroep gemiddeld minder tijd had om te recidiveren en mogelijk tot een lagere recidivefrequentie komt. De lagere recidivefrequentie bij overvallers kan dus mogelijk verklaard worden door het feit dat zij over het algemeen zwaardere straffen opgelegd krijgen dan woninginbrekers en straatrovers (zie tabel 5).

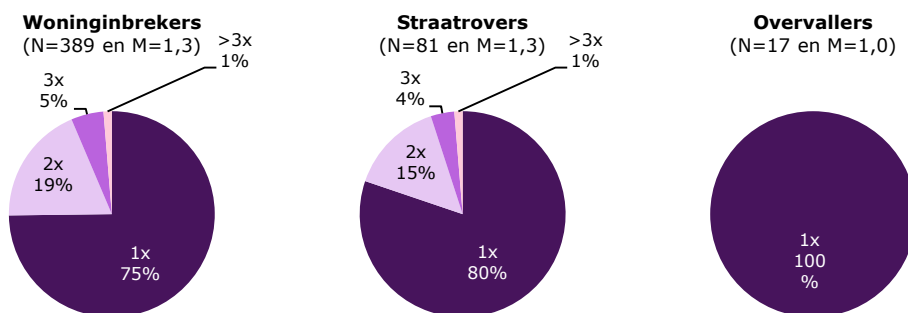
Figuur 6 Frequentie van tweejarige algemene recidive van recidiverende (HIC)-daders veroordeeld in 2013

Figuur 7 Frequentie van tweejarige HIC-recidive van recidiverende HIC-daders veroordeeld in 2013

Figuur 8 Frequentie van tweejarige speciale recidive van recidiverende HIC-daders veroordeeld in 2013

Figuur 9 Frequentie van tweejarige algemene recidive van twee typen recidiverende overvallers veroordeeld in 2013

In aanvulling op de recidivefrequentie is onderzocht welk aandeel van de recidivisten verantwoordelijk is voor welk aandeel van de recidivestrafzaken. Zowel bij woninginbrekers, als bij straatrovers en overvallers blijkt 20% van de recidivisten verantwoordelijk voor bijna de helft (45-47%) van de recidivestrafzaken. Ook onder alle veroordeelde daders wordt een vergelijkbaar percentage gevonden: 20% van de recidivisten is verantwoordelijk voor 48% van de recidivestrafzaken.

3.4 Samenhang persoonskenmerken en recidive

Om meer zicht te krijgen op welke persoonskenmerken van de verschillende HIC-daders samenhangen met het wel of niet recidiveren, zijn bivariate en multivariate analyses uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar de volgende persoonskenmerken: sekse, geboorteland, leeftijd bij uitgangszaak, leeftijd bij eerste strafzaak, aantal eerdere strafzaken, aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict en aantal eerdere strafzaken met respectievelijk woninginbraak, straatroof of overval. Omdat de aantallen bij de verschillende categorieën van geboorteland klein zijn (zie tabel 3), is dit kenmerk in de analyses ingedeeld in twee categorieën: Nederland en niet-Nederland.

Allereerst is de samenhang tussen de persoonskenmerken en recidive biviaat getoetst. De recidiveprevalentie bij de drie soorten HIC-daders veroordeeld in 2013 is uitgesplitst per persoonskenmerk en de verschillen zijn vervolgens getoetst met chi-kwadraattoetsen. Dit is ook gedaan voor alle daders die zijn veroordeeld in 2013. In tabel 6 staan de resultaten weergegeven.

Uit tabel 6 blijkt allereerst dat bij alle drie de HIC-dadergroepen geldt dat het percentage recidivisten onder mannen hoger is dan onder vrouwen. Bij woninginbrekers recidiveert 58% van de mannen tegenover 34% van de vrouwen, bij straatrovers is dit 52% tegenover 39% en bij overvallers is dit 39% tegenover 11%. Bij woninginbrekers en overvallers is dit verschil tussen de seksen significant, maar bij straatrovers niet. Het kleine aantal vrouwen in de onderzoeksgroep speelt hierbij een rol. Bij alle daders recidiveren mannen ook significant meer dan vrouwen.

Tabel 6 Prevalentie van tweejarige algemene recidive uitgesplitst naar persoonskenmerken van (HIC-)daders veroordeeld in 2013 (in %)

	Woninginbraak (N=2.327)	Straatroof (N=1.146)	Overval (N=775)	Alle daders (N=143.847)
Sekse	***		**	***
Man	58,3	51,5	38,7	30,2
Vrouw	33,8	39,1	11,0	17,8
Geboorteland	**			**
Nederland	59,6	50,6	35,9	27,8
Niet-Nederland	50,5	51,8	41,1	28,2
Leeftijd bij uitgangszaak		**		***
12-15 jaar	50,0	48,2	29,7	35,8
16-17 jaar	60,9	52,1	38,0	36,5
18-22 jaar	56,0	45,4	35,5	31,4
23-29 jaar	58,1	58,7	40,8	30,1
30-39 jaar	58,0	58,8	41,8	30,1
40-49 jaar	55,7	66,7	33,4	25,2
50 jaar of ouder	49,2	X	X	16,8
Leeftijd bij eerste strafzaak	***			***
12-15 jaar	67,3	56,4	45,0	47,5
16-17 jaar	58,7	45,1	37,6	38,2
18-22 jaar	48,1	39,3	26,8	28,0
23-29 jaar	36,4	44,2	25,7	22,8
30-39 jaar	38,9	33,3	23,0	18,4
40-49 jaar	28,6	X	X	11,9
50 jaar of ouder	X	X	X	6,9

Tabel 6 (Vervolg)

	Woninginbraak (N=2.327)	Straatroof (N=1.146)	Overval (N=775)	Alle daders (N=143.847)
Aantal eerdere strafzaken	***	***	***	***
0 eerdere strafzaken	27,2	32,9	26,2	13,0
1-2 eerdere strafzaken	43,6	50,0	24,5	23,9
3-4 eerdere strafzaken	60,7	56,6	34,7	34,1
5-10 eerdere strafzaken	63,1	68,5	46,7	44,2
11 of meer eerdere strafzaken	75,7	75,2	58,1	61,7
Aantal eerdere strafzaken met HIC-delict	***	***	***	
0 eerdere strafzaken	45,6	43,7	32,3	-
1-2 eerdere strafzaken	67,9	72,0	43,6	-
3-4 eerdere strafzaken	75,9	77,8	51,4	-
5-10 eerdere strafzaken	78,4	74,2	69,3	-
11 of meer eerdere strafzaken	X	X	X	-
Aantal eerdere strafzaken met ...	Woning- inbraak***	Straatroof***	Overval**	
0 eerdere strafzaken	48,2	47,3	35,6	-
1-2 eerdere strafzaken	70,9	68,2	51,3	-
3-4 eerdere strafzaken	76,2	80,0	X	-
5-10 eerdere strafzaken	77,6	X	X	-
11 of meer eerdere strafzaken	X	X	X	-

Noot: Omwille van de privacy wordt een recidivepercentage niet getoond als deze hoger dan 90% is, of als de groep kleiner dan vijftien personen is; dit wordt in de tabel aangegeven met X.

* p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,00

Uit tabel 6 blijkt verder dat van de woninginbrekers die in Nederland geboren zijn 60% recidiveert en van de woninginbrekers die niet in Nederland geboren zijn 51% recidiveert. Dit verschil is significant. Bij straatroof en overval zijn geen significante verschillen gevonden tussen daders geboren in Nederland daders geboren in een ander land; bij straatroof recidiveert 51% respectievelijk 52% en bij overvallers recidiveert 36% respectievelijk 41%. In de totale daderpopulatie verschillen in Nederland en in het buitenland geboren daders in recidivepercentage nauwelijks (beide rond de 28%).

Wat betreft de leeftijd ten tijde van het uitgangsdelict zijn de verschillen tussen de leeftijdscategorieën alleen bij straatroof significant. In de groep 40- tot 49-jarigen recidiveren de meeste daders met 67%, in de groep 18- tot 22-jarigen recidiveren de minste daders met 45%. Bij woninginbraak varieert het recidivepercentage van 49% tot 61% en bij overvallen fluctueert het recidivepercentage van 30% tot 42%. Deze verschillen zijn echter niet significant. Voor alle daders geldt dat de leeftijd ten tijde van de uitgangszaak significant samenhangt met recidive. Over het algemeen geldt dat hoe jonger men tijdens de uitgangszaak is, hoe hoger de recidive.

De leeftijd ten tijde van de eerste strafzaak hangt enkel bij woninginbraak significant samen met recidive, maar bij alle drie de HIC-groepen zien we dezelfde trend: de daders die voor het eerst veroordeeld zijn op jongere leeftijd, recidiveren het meest. De recidive bij daders met een eerste strafzaak op 12- tot 15-jarige leeftijd varieert van 45% bij overvallers tot 67% bij woninginbrekers. Het recidivepercentage neemt af naarmate de beginleeftijd hoger ligt. Bij alle daders is een vergelijkbaar patroon waar te nemen: daders die al op jonge leeftijd een strafzaak op hun naam hebben staan, recidiveren significant meer dan daders die pas op latere leeftijd een eerste strafzaak hebben.

Ook het aantal eerdere strafzaken hangt bij alle drie de HIC-dadergroepen significant samen met recidive. Onder de woninginbrekers pleegt 27% van de 'first-

offenders' (daders zonder eerdere strafzaken) een nieuw delict binnen twee jaar. Voor straatrovers en overvallers is dit percentage respectievelijk 33% en 26%. Voor alle HIC-dadergroepen geldt dat de hoogste recidivepercentages worden gevonden bij de groep die elf of meer eerdere strafzaken hebben. Onder de woninginbrekers en straatrovers recidiveert ruim 75% van die groep en onder de overvallers recidiveert 58% van de daders met een uitgebreide strafrechtelijke geschiedenis. Ook voor alle daders geldt dat het aantal eerdere strafzaken significant samenhangt met algemene recidive: hoe meer eerdere strafzaken iemand op zijn naam heeft staan, hoe hoger de recidive.

Tevens geldt voor alle HIC-dadergroepen dat het aantal eerdere HIC-strafzaken significant samenhangt met recidive. Hoe meer eerdere HIC-strafzaken, hoe hoger de recidive. Bij de woninginbrekers varieert het recidivepercentage van 46% onder de daders die nooit eerder voor een HIC-delict met justitie in aanraking zijn gekomen tot 93% onder de daders die al meer dan elf keer voor een HIC-zaak zijn veroordeeld. Bij de straatrovers loopt de recidive op van 44% tot 74% en bij overvallers van 32% tot 69%.

Tot slot blijkt dat ook een eerdere strafzaak voor hetzelfde type HIC-delict significant samenhangt met recidive. Bij alle drie de HIC-dadergroepen geldt wederom hoe meer eerdere strafzaken met hetzelfde delict als in de uitgangszaak, hoe hoger de recidive.

Vervolgens is de samenhang tussen de persoonskenmerken en recidive multivariaat getoetst voor de drie HIC-onderzoeksgroepen. Op deze manier kan nagegaan worden of de gevonden bivariate verbanden overeind blijven, wanneer de verschillende kenmerken tegelijkertijd worden getoetst. De resultaten van de multiple Cox regressies voor de drie soorten HIC-daders veroordeeld in 2013 staan weergegeven in tabellen 7a, 7b en 7c. Bij categorische variabelen (seks en geboorteland) betekent een hazard ratio (e^{β}) groter dan 1 een hogere recidivekans ten op zichte van de referentiecategorie en een waarde kleiner dan 1 een lagere recidivekans. Bij continue variabelen (zoals leeftijd en aantal eerdere strafzaken) betekent een waarde groter dan 1 een positief verband tussen het kenmerk en recidive en een waarde kleiner dan 1 een negatief verband. Uit de correlatiematrix en *variance inflation factor* (VIF) bleek dat bij woninginbraak en straatroof sprake is van multicollineariteit: sommige persoonskenmerken hangen onderling te sterk samen om ze samen in één model op te kunnen nemen. Bij woninginbraak correleren 'aantal eerdere HIC-strafzaken' en 'aantal eerdere woninginbraakstrafzaken' hoog, bij straatroof correleren 'leeftijd bij inschrijving van de uitgangszaak' en 'aantal eerdere strafzaken' hoog. Bij beide Cox regressieanalyses is er daarom één kenmerk niet opgenomen in het model: bij woninginbraak is dat het kenmerk 'aantal eerdere strafzaken met een woninginbraak' en bij straatroof het kenmerk 'leeftijd bij uitgangszaak'. Hier is voor gekozen omdat de andere variabelen sterker samen hangen met recidive. In de uiteindelijke analyses is geen sprake meer van multicollineariteit (VIF's onder 3,1).

Uit tabel 7a blijkt dat wanneer de verschillende achtergrondkenmerken van de woninginbrekers tegelijkertijd in het model worden opgenomen de kenmerken sekse, leeftijd ten tijde van de eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken en het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict significant samenhangen met de algemene recidive. Mannen hebben een grotere kans om te recidiveren dan vrouwen. Hoe ouder men is bij de eerste strafzaak, hoe kleiner de kans om te recidiveren. Verder geldt dat hoe uitgebreider de strafrechtelijke geschiedenis van woninginbrekers, ongeacht het type eerdere strafzaken, hoe groter de kans is dat men

recidiveert. De kenmerken geboorteland en leeftijd ten tijde van de uitgangszaak hangen in het multivariate model niet significant samen met de algemene recidive. Uit tabel 7b blijkt dat wanneer de verschillende achtergrondkenmerken van de straatrovers tegelijkertijd in het model worden opgenomen de kenmerken leeftijd ten tijde van de eerste strafzaak, het aantal eerdere strafzaken en aantal eerdere strafzaken met een straatroof significant samenhangen met de algemene recidive. Dit betekent dat hoe ouder men is ten tijde van de eerste strafzaak, hoe kleiner de kans op recidive. Ook hier geldt dat hoe meer strafzaken en in het bijzonder hoe meer strafzaken met een straatroof iemand op zijn naam heeft staan, hoe groter de kans dat iemand recidiveert. De variabelen sekse, geboorteland en het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict hangen in het multivariate model niet significant samen met de algemene recidive.

Uit tabel 7c, ten slotte, blijkt dat wanneer de verschillende achtergrondkenmerken van de overvallers tegelijkertijd in het model worden opgenomen de kenmerken sekse, leeftijd ten tijde van de eerste strafzaak en het aantal eerdere strafzaken significant samenhangen met de algemene recidive. Zo hebben mannen een grotere kans om te recidiveren dan vrouwen. Hoe ouder men is ten tijde van de eerste strafzaak, hoe kleiner de kans op recidive. Hoe uitgebreider de strafrechtelijke geschiedenis van overvallers, ongeacht het type eerdere strafzaken, hoe groter de kans is dat men recidiveert. De variabelen geboorteland, leeftijd ten tijde van de uitgangszaak en het aantal eerdere strafzaken met een HIC-delict of overval hangen in het multivariate model niet langer significant samen met algemene recidive.

Tabel 7a Multiple Cox regressieanalyse van persoonskenmerken van woninginbrekers veroordeeld in 2013 op de algemene recidive-prevalentie (observatieperiode tot juli 2016)

	Recidive na woninginbraak (N=2.371)			
	e^{β}	95%-betrouwbaarheidsinterval		
Geslacht (ref = vrouw)				
Man	1,799 ***	1,355	-	2,389
Geboorteland (ref = Nederland)				
Niet-Nederland	0,950	0,838	-	1,078
Leeftijd bij uitgangszaak	0,995	0,987	-	1,003
Leeftijd bij eerste strafzaak	0,963 ***	0,950	-	0,975
Aantal eerdere strafzaken	1,008 ***	1,004	-	1,013
Aantal eerdere strafzaken met woninginbraak	1,053 ***	1,034	-	1,073

Noot: Vanwege multicollineariteit is het kenmerk 'aantal eerdere strafzaken met HIC-delict' niet opgenomen in het model.

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,00$

Tabel 7b Multiple Cox regressieanalyse van persoonskenmerken van straatrovers veroordeeld in 2013 op de algemene recidive-prevalentie (observatieperiode tot juli 2016)

	e^{β}	Recidive na straatroof (N=1.146)		
		95%-betrouwbaarheidsinterval		
Geslacht (ref = vrouw)				
Man	1,331	0,899	-	1,972
Geboorteland (ref = Nederland)				
Niet-Nederland	1,027	0,861	-	1,224
Leeftijd bij eerste strafzaak	0,953 ***	0,930	-	0,976
Aantal eerdere strafzaken	1,031 ***	1,021	-	1,040
Aantal eerdere HIC-strafzaken	0,936	0,873	-	1,003
Aantal eerdere strafzaken met straatroof	1,166 **	1,060	-	1,282

Noot: Vanwege multicollineariteit is het kenmerk 'leeftijd bij uitgangzaak' niet opgenomen in het model.

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,00$

Tabel 7c Multiple Cox-regressieanalyse van persoonskenmerken van overvallers veroordeeld in 2013 op de algemene recidive-prevalentie (observatieperiode tot juli 2016)

	e^{β}	Recidive na overval (N=775)		
		95%-betrouwbaarheidsinterval		
Geslacht (ref = vrouw)				
Man	2,948 **	1,386	-	6,271
Geboorteland (ref = Nederland)				
Niet-Nederland	1,233	0,953	-	1,595
Leeftijd bij uitgangzaak	0,990	0,972	-	1,008
Leeftijd bij eerste strafzaak	0,953 **	0,922	-	0,986
Aantal eerdere strafzaken	1,010 *	1,001	-	1,019
Aantal eerdere HIC-strafzaken	1,033	0,990	-	1,078
Aantal eerdere strafzaken met overval	1,090	0,930	-	1,278

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; *** $p < 0,00$

3.5 Gecorrigeerde recidiveontwikkeling in de tijd

Om meer zicht te krijgen op hoe de 'netto'-recidive onder de drie soorten veroordeelde HIC-daders zich heeft ontwikkeld in de tijd, zijn naast de feitelijke recidivecijfers ook de gecorrigeerde recidivecijfers berekend, waarbij rekening is gehouden met verschuivingen in de samenstelling van de onderzoeksgroepen in de tijd. Figuur 10a, 10b en 10c geven voor elk van de drie HIC-onderzoeksgroepen in de periode 2002-2013 de feitelijke en de gecorrigeerde tweejarige algemene recidiveprevalentie weer.¹⁹

In figuur 10a wordt de feitelijke tweejarige recidive van woninginbrekers vergeleken met de gecorrigeerde recidive. De feitelijke recidive laat zien dat 61,3% van de woninginbrekers die zijn veroordeeld in 2004 binnen twee jaar een nieuwe strafzaak

¹⁹ Ook in het referentiejaar 2013 verschillen de feitelijke en gecorrigeerde recidivecijfers bij woninginbrekers, straatrovers en overvallers iets, omdat ook voor het berekenen van de gecorrigeerde recidivecijfers van 2013 het voorspellingsmodel wordt gebruikt en er bij alle drie de modellen sprake was van een kleine voorspelfout (minder dan 1%; zie hoofdstuk 2, Methode).

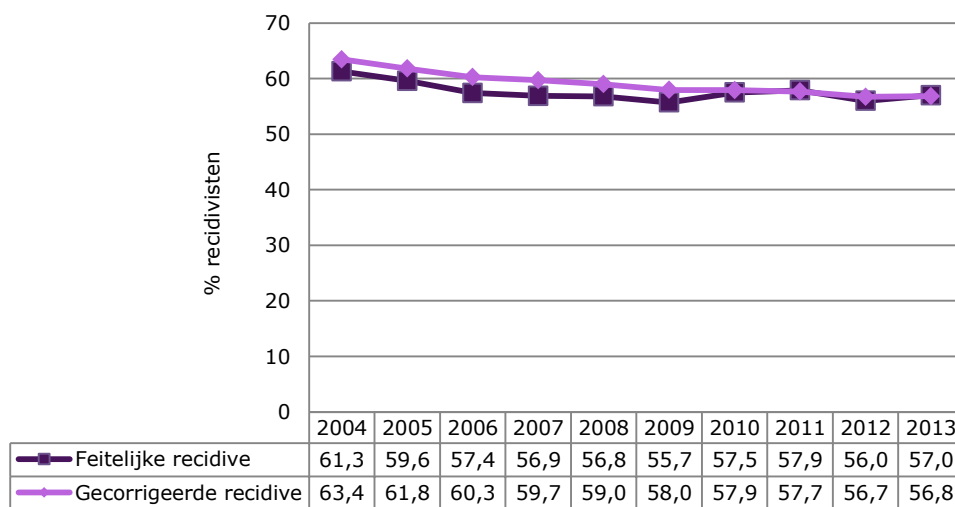
heeft en dat dit percentage is gedaald naar 57,0% in 2013. Gecontroleerd voor achtergrondkenmerken blijkt dat de gecorrigeerde recidive een nog iets grotere daling laat zien, namelijk van 63,4% in 2004 naar 56,8% in 2013. Dit betekent een relatieve afname van de gecorrigeerde recidive van 10% in de periode 2004 tot en met 2013. Opvallend is dat de gecorrigeerde recidive een relatief stabiel dalende trend laat zien, in tegenstelling tot de feitelijke recidive die wat meer fluctueert. De correctie voor achtergrondkenmerken zorgt met name in de cohorten 2004 tot en met 2009 voor een aanpassing van het recidivepercentage.

Figuur 10b geeft de feitelijke en gecorrigeerde tweejarige recidive van straatrovers weer. Hieruit blijkt dat de feitelijke recidive onder straatrovers af is genomen van 57,0% in 2004 naar 50,9% in 2013. De gecorrigeerde recidive blijkt nagenoeg gelijk aan de feitelijke recidive: deze neemt af van 56,9% in 2004 naar 50,6% in 2013. Dit betekent een relatieve afname van de gecorrigeerde recidive van 11% in de periode 2004 tot en met 2013. De afname gaat gepaard met enige fluctuaties. De feitelijke en gecorrigeerde recidive laten hierin dezelfde trend zien.

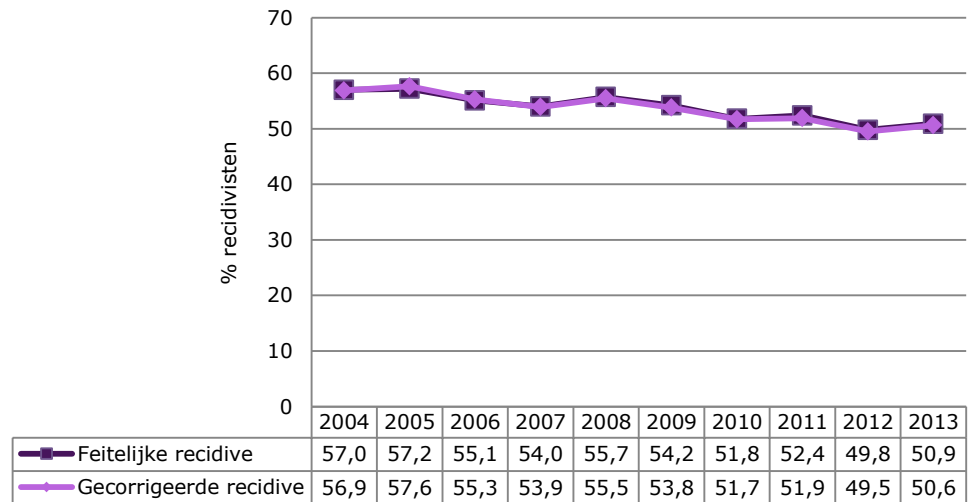
Figuur 10c geeft de feitelijke en gecorrigeerde tweejarige recidive van overvallers weer. Uit de feitelijke recidive blijkt dat 52,6% van de overvallers die zijn veroordeeld in 2004 binnen twee jaar een nieuwe strafzaak heeft. Dit neemt af tot 46,6% in 2005, waarna het weer toeneemt tot 51,8% in 2007. Vanaf 2008 daalt het percentages recidiverende overvallers geleidelijk, uiteindelijk tot 37,2% in 2013. De gecorrigeerde recidive laat grotendeels dezelfde trend zien. Van het startpunt in 2004 met 52,4%, afnemend in 2005 naar 46,4% en weer stijgend naar 51,5% in 2007. De gecorrigeerde recidive neemt ook geleidelijk af vanaf 2008, naar uiteindelijk 37,6% in 2013. Over de gehele periode (2004 tot en met 2013) is de relatieve afname van de gecorrigeerde recidive 28%. In het cohort 2010 is een relatief groot verschil tussen de feitelijke en gecorrigeerde recidivecijfers te zien, namelijk een verschil van 2,5%.

Figuur10 Prevalentie van feitelijke en gecorrigeerde tweejarige algemene recidive van HIC-daders veroordeeld in de periode 2004-2013

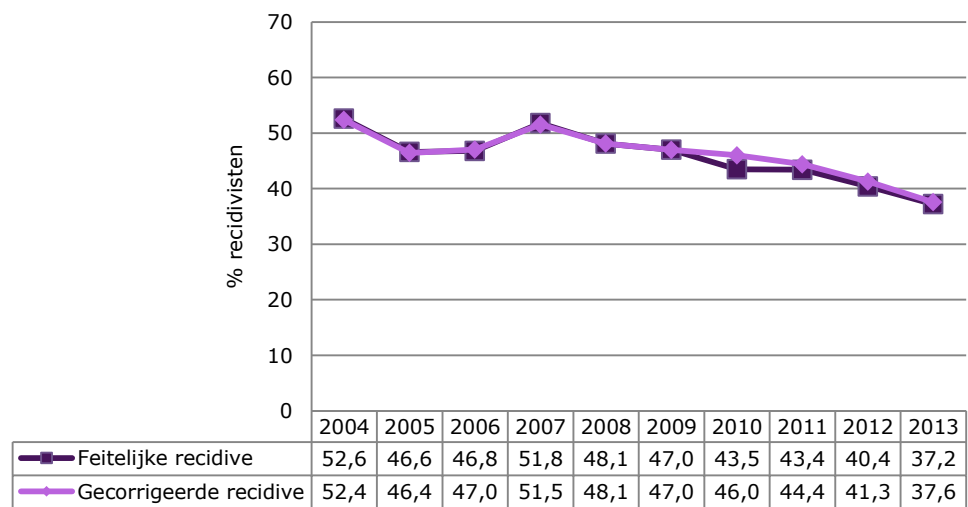
a Woninginbrekers

b Straatrovers

c Overvallers

4 Conclusie en discussie

Sinds enkele jaren wordt in Nederland de term 'high impact crimes' (HIC) gebruikt om delicten aan te duiden die een grote impact op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de maatschappij hebben. Onder de klassieke HIC-delicten worden (gewelddadige) vermogensdelicten geschaard, om precies te zijn woninginbraak, straatroof en overvallen. In de afgelopen jaren is door de overheid sterk ingezet op de bestrijding van deze HIC-problematiek middels verschillende beleidsprogramma's, de instelling van de Taskforce Overvallen en de veiligheidsagenda. In dit rapport is de recidive van daders van woninginbraak, straatroof en overvallen die in de periode 2002 tot en met 2013 onherroepelijk zijn veroordeeld voor een dergelijk delict in kaart gebracht. Meer specifiek richtte het onderzoek zich op de volgende aspecten: het aantal HIC-daders per jaar, de achtergrondkenmerken van de HIC-daders, de recidive, de samenhang tussen de achtergrondkenmerken en recidive bij HIC-daders en de ontwikkeling van de recidive over tijd. Om de achtergrondkenmerken en recidivepercentages van de veroordeelde HIC-daders enig reliëf te geven, zijn deze gegevens afgezet tegen de cijfers van alle veroordeelde daders in Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de werkwijze van de recidive-monitor van het WODC (Wartna, Blom & Tollenaar, 2011) en maakt gebruik van de gegevens uit het justitieel documentatiesysteem, het wettelijke registratiesysteem van strafzaken. Deze huidige studie maakt deel uit van een vijfjarig onderzoeksprogramma naar de recidive onder HIC-daders.

4.1 Belangrijkste bevindingen

Hieronder worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek beschreven en bediscussieerd.

4.1.1 Aantallen

- *Geen duidelijke trend in aantal veroordeelde HIC-daders.*

De resultaten laten zien dat het aantal woninginbrekers dat is veroordeeld in de jaren 2002 tot en met 2013 is afgenomen na 2006 en vanaf 2010 weer is toegenomen tot 2.300 in 2013. Het aantal veroordeelde straatrovers is in de periode 2003 tot en met 2009 bijna gehalveerd en daarna, op een uitschieter naar boven in 2012 na, ongeveer gelijk gebleven rond de 1.100. Het aantal veroordeelde overvallers is tot en met 2007 gedaald en daarna weer toegenomen tot 780 in 2013. Hieruit blijkt dat het bij de meeste veroordeelde HIC-daders in 2013 om woninginbraak gaat (55%), gevolgd door straatroof (27%) en overvallen (18%). Deze aantallen, trends en verhouding tussen de type HIC-delicten op basis van de justitiële registratie zijn niet geheel in de lijn met de cijfers op basis van de politieregistratie (zie figuur 1a, 1b, 1c en 2). Het aantal bij de politie geregistreerde HIC-delicten ligt namelijk vele malen hoger: in 2013 87.700 woninginbraken, 7.100 straatroven en 1.600 overvallen. Ook de verhouding tussen de type HIC-delicten ligt anders: het aandeel woninginbraak is in de politieregistratie veel groter (91%). Dit is het gevolg van de lage ophelderingspercentages bij HIC-delicten. Lang niet alle HIC-delicten die worden gemeld bij de politie leiden namelijk tot een verdachte, laat staan een veroordeling. Dit geldt in het bijzonder voor woninginbraak, waarbij de ophelderingspercentages bijzonder laag zijn (8-10%) (Klein Haneveld et al., 2012; Mesu & Van Nobelen, 2012b). Tegelijkertijd kunnen

de ophelderingspercentages fluctueren over de tijd, waardoor jaarlijks meer of minder bij de politie geregistreerde HIC-delicten worden doorgestuurd naar het OM. Bijvoorbeeld bij overvallen is het ophelderingspercentage in de periode 2008 tot en met 2012 gestegen van 26% tot 36% (Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013). Wat wel zowel in de politieregistratie als de justitiële registratie zichtbaar is, is de sterke daling van het aantal straatroven in de periode 2004 tot en met 2009.

4.1.2 Achtergrondkenmerken

In de huidige studie zijn de achtergrondkenmerken van de veroordeelde (HIC)-daders in kaart gebracht. In deze paragraaf worden de belangrijkste resultaten met betrekking tot de achtergrondkenmerken van de HIC-daders en de trends daarin beschreven.

Persoonskenmerken

- *Overgrote meerderheid veroordeelde HIC-daders is man.*
Ongeveer 95% van de veroordeelde woninginbrekers, straatrovers en overvallers in 2013 betreft een man. Bij de totale groep veroordeelde daders ligt dit percentage op 82%. Dit betekent dat mannen sterker oververtegenwoordigd zijn bij HIC-delicten dan bij crimineel gedrag in het algemeen. Deze bevinding is niet verrassend; ook in eerdere nationale en internationale studies onder HIC-daders die met politie en justitie in aanraking zijn gekomen is de overgrote meerderheid man (o.a. Bennet & Brookman, 2010; Bernasco, 2009, 2014; Cook, 2009; Federal Bureau of Investigation, 2010, 2014; Maguire et al., 2010; Mesu et al., 2013; Van den Handel et al., 2009).
- *Bijna de helft van de veroordeelde straatrovers is minderjarig ten tijde van de strafzaak.*
Ten tijde van de strafzaak is bijna de helft van de veroordeelde straatrovers in 2013 minderjarig en een kwart is zelfs tussen de 12 en 15 jaar. Bij woninginbrekers en overvallers is respectievelijk 16% en 19% minderjarig ten tijde van de strafzaak, bij alle daders ligt dit percentage op 7%. Ook de gemiddelde leeftijd ten tijde van de strafzaak is onder straatrovers het laagste (gemiddeld 20 jaar) en onder alle daders het hoogste (gemiddeld 34 jaar). Deze bevinding is in lijn met eerder nationaal en internationaal onderzoek dat er op wijst dat straatroof vaak wordt gepleegd door zeer jonge personen (Bennet & Brookman, 2010; Ferwerda et al., 2002; Mesu et al., 2013; Smith, 2003). In de politieregistraties in Nederland is bijna de helft van de straatroofverdachten minderjarig (Mesu et al., 2013) en daarmee is het aandeel minderjarigen groter dan bij woninginbraak- en overvalverdachten (beide 20%) (Mesu et al., 2013; Van den Handel et al., 2009).
- *Veroordeelde HIC-daders beginnen al op jonge leeftijd met criminaliteit.*
Voor zowel veroordeelde woninginbrekers, straatrovers als overvallers in 2013 geldt dat ze al op jonge leeftijd met justitie in aanraking zijn gekomen. Dit geldt in het bijzonder voor straatrovers: 80% heeft de eerste strafzaak op minderjarige leeftijd. Maar ook bij de overvallers en de woninginbrekers heeft respectievelijk 66 en 64% de eerste strafzaak terwijl ze nog minderjarig zijn. Van de totale groep van veroordeelde daders heeft slechts 31% een eerste strafzaak op minderjarige leeftijd. Zoals hierboven ook beschreven laat eerder onderzoek zien dat het aandeel minderjarigen onder woninginbrekers, overvallers en met name straatrovers aanzienlijk is (Mesu et al., 2013; Van den Handel et al., 2009).
- *Eerdere strafzaken van veroordeelde HIC-daders vanwege diverse delicten*
Uit de strafrechtelijke voorgeschiedenis blijkt dat de veroordeelde HIC-daders vaak al eerder met justitie in aanraking zijn gekomen en zich daarbij niet beper-

ken tot hetzelfde delict als in de uitgangszaak. In 2013 heeft 68% tot 83% van de veroordeelde HIC daders één of meerdere eerdere strafzaken, heeft 25% tot 34% eerdere strafzaken vanwege een HIC-delict en heeft 10% tot 34% eerdere strafzaken vanwege hetzelfde delict als in de uitgangszaak. Alle drie de HIC-dadergroepen plegen dus ook andere delicten en andere HIC-delicten dan hun uitgangsdelict, dus van specialisatie lijkt geen sprake. Hierbij blijken overvallers de sterkste generalisten, terwijl woninginbrekers zich wel iets meer specialiseren in woninginbraak. Deze bevindingen komen overeen met de resultaten uit eerder onderzoek onder HIC-daders die met politie en/of justitie in aanraking zijn gekomen. Daaruit blijkt dat woninginbrekers, straatrovers en overvallers vaak verschillende typen vermogens- en geweldsdelicten plegen (Bernasco, 2009; Ferwerda et al., 2002; Maguire et al., 2010; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010).

- *Veroordeelde woninginbrekers hebben uitgebreide strafrechtelijke voorgeschiedenis.*

De resultaten laten zien dat met name woninginbrekers de nodige eerdere strafzaken op hun naam hebben staan. Zo'n 83% van de veroordeelde woninginbrekers in 2013 heeft één of meerdere eerdere strafzaken en het gemiddeld aantal eerdere strafzaken ligt op elf. Onder alle veroordeelde daders in 2013 heeft 61% één of meerdere eerdere strafzaken en ligt het gemiddeld aantal eerdere strafzaken op 5. Ook eerder nationaal en internationaal onderzoek heeft laten zien dat woninginbrekers een zeer actieve dadergroep vormen en dat zij vele delicten plegen (Maguire et al., 2010; Mesu & Van Nobelen, 2012b; Van den Handel et al., 2009). Wat deze bevinding extra opvallend maakt is dat het ophelderingspercentage bij woninginbraak bijzonder laag is. Wereldwijd hoort woninginbraak bij de delicten met de laagste ophelderingspercentages (Bernasco, 2009; Maguire et al., 2010). In Nederland wordt slechts 8% tot 10% van de woninginbraken opgelost (Klein Haneveld et al., 2012; Mesu & Van Nobelen, 2012b). Dit betekent dat het werkelijk aantal gepleegde eerdere woninginbraken onder de veroordeelde woninginbrekers waarschijnlijk nog vele malen hoger ligt.

- *Afname van omvang strafrechtelijke voorgeschiedenis bij veroordeelde HIC-daders over de tijd.*

In de periode 2002 tot en met 2013 is bij alle drie de HIC-dadergroepen het gemiddeld aantal eerdere strafzaken gedaald. Bij woninginbrekers is het gemiddeld aantal strafzaken gedaald van vijftien tot elf zaken, bij overvallers van tien tot acht zaken en bij straatroof van zeven tot vijf zaken. Met name de HIC-daders met meer dan elf eerdere strafzaken laten een daling zien. Dit komt overeen met de bevindingen uit het onderzoek van Beerthuizen, Tollenaar en Van der Laan (2018) naar de ontwikkelingen in het aantal zeer actieve veelplegers die recent ten minste één high impact crime hebben gepleegd. Deze groep wordt steeds kleiner over de tijd.

Strafzaakkenmerken

- *Afdoening bij woninginbraak- en straatroofstrafzaken meestal korte vrijheidsstraf of werkstraf, bij overvalstrafzaken meestal lange vrijheidsstraf.*

Bij woninginbraak en straatroof worden de strafzaken in 2013 meestal afgedaan met een korte vrijheidsstraf van maximaal zes maanden (41% en 34%) of een werkstraf (30% en 29%). Een kleiner aandeel strafzaken leidt tot een lange vrijheidsstraf van ten minste zes maanden (16% bij woninginbraak en 21% bij straatroof). Bij overvallen daarentegen wordt de meerderheid van de strafzaken afgedaan met een lange vrijheidsstraf van ten minste zes maanden (65%). Daarnaast is er in 18% van de gevallen sprake van korte vrijheidsstraf. Bij woninginbraak ontbreekt de geweldscomponent en is de strafdreiging lager dan bij straatroof en overvallen, waardoor een lagere straf te verwachten is. Zowel straatroof

als overvallen worden echter vervolgd via artikel 312 of 317 Sr. en hebben dus in de basis dezelfde strafdreiging. Er zijn echter verschillende strafverzwarende omstandigheden, zoals het plegen van het delict in vereniging en het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel, en daar is bij overvallen vaker sprake van dan bij straatroof. Eerder onderzoek op basis van politieregistraties in Nederland laat bijvoorbeeld zien 65% van de overvallen door twee of meer daders gepleegd, terwijl dit percentage op 44% ligt bij straatroven (Mesu & Van Nobelen, 2012a). Daarnaast blijkt uit de literatuur dat er bij overvallen aanzienlijk vaker een wapen wordt gebruikt dan bij straatroof (Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk et al., 2009; Van Wilsem, 2010). Opvallend is wel dat eerder onderzoek ook laat zien dat overvallen minder vaak leiden tot letsel bij het slachtoffer dan straatroven (Ferwerda et al., 2002; Mesu & Van Nobelen, 2012a; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk et al., 2009; Van Wilsem, 2010), maar dit zegt uiteraard niets over de ernst van het letsel.

- *Verschuivingen in de afdoeningen bij HIC-strafzaken over de tijd.*
In de periode 2002 tot en met 2013 is het aandeel opgelegde werkstraffen bij woninginbraak- en straatroofstrafzaken toegenomen. Bij woninginbraak van 23% in 2002 tot 39% in 2009 en 30% in 2013, en bij straatroof van 16% in 2002 tot 28% in 2013. Daarnaast is bij straatroofstrafzaken het aantal onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen van meer dan zes maanden afgenomen, van 29% in 2002 tot 21% in 2013. Bij overvalstrafzaken fluctueert het aandeel onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen van minder dan zes maanden van 11% (in 2005) tot 20% (in 2010).
- *Toename van het aantal woningovervalstrafzaken over de tijd.*
In de periode 2002 tot en met 2013 is het aandeel woningovervalstrafzaken flink toegenomen. In 2002 betrof 22% van de overvalstrafzaken een woningoverval, in 2013 is dit percentage opgelopen tot 43%. Andere soort overvallen zijn dus juist afgenomen van 78% in 2002 tot 57% in 2013. Dit is in lijn met bevindingen op basis van politieregistraties. Uit het onderzoek van Mesu en collega's (2013) blijkt dat het aantal bij de politie geregistreerde woningovervallen in de periode 1994 tot en met 2012 is verdubbeld van 312 tot 694, met een piek van 843 in 2009. Sinds 2009 is het aantal geregistreerde woningovervallen dus wel iets teruggelopen. Het aandeel woningovervallen is in de periode 2010 tot en met 2012 niettemin blijven toenemen, doordat het totaal aantal overvallen sterker is afgenomen.
- *Veel straatroofstrafzaken in arrondissement Amsterdam en Rotterdam.*
De resultaten laten zien dat de meeste HIC-strafzaken worden afgedaan in de Randstad. In de arrondissementen Amsterdam, Rotterdam, Midden-Nederland en Den Haag wordt in 2013 bijna de helft van de woninginbraak- en overvalstrafzaken afgedaan en zelfs twee derde van de straatroof-zaken. Afgezet naar het aandeel inwoners per arrondissement valt op dat het aantal straatroofstrafzaken in 2013 sterk is oververtegenwoordigd in Amsterdam en Rotterdam: 23% en 21% van alle straatroof-zaken is afgedaan in respectievelijk Amsterdam en Rotterdam, terwijl deze arrondissementen respectievelijk 6% en 10% van de Nederlandse bevolking huisvesten. Een dergelijke oververtegenwoordiging in het aantal straatroofstrafzaken hoeft echter niet te betekenen dat de straatroof aanpak van een arrondissement onsuccesvol is. Er zijn ook andere verklaringen mogelijk. Zo kan bijvoorbeeld de samenstelling van de inwoners verschillen per arrondissement (met bijvoorbeeld een kansarmere en criminaliteitsgevoeligere populatie in bepaalde arrondissementen), kan een hoog aantal strafzaken ook betekenen dat het arrondissement sterk inzet op opsporing, vervolging en/of registratie en kan toerisme in steden als Amsterdam en Rotterdam het aantal doelwitten en dus het

aantal delicten verhogen. Op basis van de huidige studie is het niet mogelijk om vast te stellen wat de verklaring is voor deze bevinding.

4.1.3 *Recidive*

- *Recidiveprevalentie onder veroordeelde HIC-daders ligt veel hoger dan onder alle veroordeelde daders*
Van de veroordeelde woninginbrekers in 2013 heeft 57% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege enig delict (algemene recidive). Bij veroordeelde straatrovers en overvallers liggen deze percentages op respectievelijk 51% en 37%. Bij de totale groep veroordeelde daders ligt dit percentage een stuk lager, namelijk op 28%. Dit betekent dat de HIC-daders een grotere kans hebben om te recidiveren dan alle daders. HIC-daders vormen dus een actieve dadergroep. Dit geldt in het bijzonder voor woninginbrekers, wat ook al bleek uit de eerder beschreven strafrechtelijke voorgeschiedenis. De bevindingen zijn in lijn met eerder internationaal onderzoek waaruit blijkt dat HIC-daders horen bij de dadergroepen die het meeste recidiveren van alle veroordeelde daders (Cunliffe & Sheppard, 2007; Duncan, 2016; Jehle, 2014; Ministry of Justice, 2014).
- *Veroordeelde HIC-daders recidiveren met diverse delicten*
Van de veroordeelde woninginbrekers in 2013 heeft 57% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege enig delict (zie ook vorige punt), 19% een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict (HIC-recidive) en 17% een nieuwe strafzaak in verband met een woninginbraak (speciale recidive). Van de veroordeelde straatrovers in 2013 heeft 51% een nieuwe strafzaak vanwege enig delict, 12% een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict en 7% een nieuwe strafzaak in verband met een straatroof. Van de veroordeelde overvallers in 2013 heeft 37% een nieuwe strafzaak vanwege enig delict, 7% een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict en 2% een nieuwe strafzaak in verband met een straatroof. Hoewel deze percentages uitsluitend betrekking hebben op de eerste recidivezaak lijken deze de eerdere conclusie dat veroordeelde HIC-daders zich niet beperken tot één type delict, maar diverse delicten plegen, te onderschrijven. Zoals hierboven reeds beschreven is deze bevinding in lijn met eerder onderzoek: woninginbrekers, straatrovers en overvallers plegen vaak verschillende typen vermogens- en geweldsdelicten en beperken zich niet uitsluitend tot één type delict (Bernasco, 2009; Ferwerda et al., 2002; Maguire et al., 2010; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010). Verder blijkt uit de speciale recidive (wederom) dat overvallers de sterkste generalisten zijn en woninginbrekers zich wel wat meer specialiseren. Dit is in lijn met eerder onderzoek uit Nieuw Zeeland waaruit blijkt dat vrijgelaten *burglars* binnen vier jaar veel vaker recidiveren met een nieuwe *burglary* (46%) dan vrijgelaten *robbers* met een nieuwe *robbery* (7%) (Nadesu, 2008).
- *Recidiveprevalentie onder veroordeelde woningovervallers ligt lager dan onder veroordeelde andere overvallers.*
Van de veroordeelde woningovervallers in 2013 heeft 33% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege enig delict (algemene recidive), heeft 6% een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict (HIC-recidive) en 1% een nieuwe strafzaak in verband met een woningoverval (speciale recidive). Deze percentages zijn lager dan bij veroordeelde andere overvallers. Van de veroordeelde andere overvallers in 2013 heeft 41% binnen twee jaar een nieuwe strafzaak vanwege enig delict (algemene recidive), heeft 8% een nieuwe strafzaak vanwege een HIC-delict (HIC-recidive) en 3% een nieuwe strafzaak in verband met een andere overval (speciale recidive). Uit de literatuur blijkt dat woningovervallen op diverse punten afwijken van andere overvallen. Zo worden woningovervallen vaker door twee of meer daders gepleegd dan andere overvallen (75% versus 62%) (Mesu et al.,

2013), zijn dader en slachtoffer vaker bekenden van elkaar (Rovers et al., 2010) en wordt er meer geweld gebruikt dat leidt tot meer gewonden (Bernasco et al., 2013; Keus, 1999; Mesu et al., 2011; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010; Van Wijk, 2015). Uit de huidige studie blijkt dat de groepen dus ook verschillen qua recidivekans: Woningovervallers hebben een kleinere kans om te recidiveren dan andere overvallers.

- *Recidivefrequentie onder recidiverende woninginbrekers en straatrovers hoger dan onder recidiverende overvallers en alle daders.*

Recidiverende woninginbrekers en straatrovers hebben gemiddeld 2,5 nieuwe strafzaken voor enig delict binnen twee jaar, terwijl dit aantal bij recidiverende overvallers en alle daders op 2,1 ligt. Dit is ook terug te zien in de frequentieverdeling. Ongeveer 50% van de overvallers en alle daders beperkt de recidive tot één nieuwe strafzaak, terwijl dit voor slechts 40% van de woninginbrekers en straatrovers geldt. Ook zijn er meer woninginbrekers en straatrovers met drie of meer nieuwe strafzaken dan het geval is bij overvallers en alle daders. Eerder bleek al uit de strafrechtelijke voorgeschiedenis dat de veroordeelde woninginbrekers een zeer actieve dadergroep vormen (gemiddeld 11 eerdere strafzaken). Het is dan ook niet verwonderlijk dat zij met een hogere frequentie recidiveren dan de andere dadergroepen. Het verschil tussen straatrovers en overvallers is minder goed te duiden. Veroordeelde straatrovers hebben namelijk minder eerdere strafzaken dan overvallers (5 versus 8), maar de gemiddelde leeftijd bij de uitgangszaak speelt hierbij uiteraard ook een rol (20 jaar versus 25 jaar). Een alternatieve verklaring kan zijn dat overvallers minder frequent recidiveren, omdat zij vaker een langdurige vrijheidsstraf opgelegd krijgen bij het eerste recidivedelict waardoor er minder tijd overblijft om opnieuw te kunnen recidiveren. Bij de recidivefrequentie wordt weliswaar gecorrigeerd voor de tijd in detentie als gevolg van de uitgangszaak, maar niet voor de eventuele tijd in detentie als gevolg van één of meerdere recidivestrafzaken.

4.1.4 Samenhang persoonskenmerken en recidive

- *Verskillende persoonskenmerken van HIC-daders hangen samen met de recidiveprevalentie.*

Uit de multivariate analyses, waarbij het verband met de algemene recidive voor alle persoonskenmerken gelijktijdig is onderzocht, blijkt dat voor alle drie de HIC-dadergroepen geldt dat daders met een eerste strafzaak op jonge leeftijd en daders met een uitgebreidere strafrechtelijke voorgeschiedenis een grotere kans hebben om te recidiveren. Voor veroordeelde woninginbrekers en overvallers geldt bovendien dat mannelijke daders een grotere kans hebben om te recidiveren. Deze bevindingen zijn in lijn met eerdere recidivestudies die laten zien dat kenmerken zoals sekse, leeftijd bij eerste strafzaak en strafrechtelijke voorgeschiedenis samenhangen met recidive (Wartna & Tollenaar, 2006).

4.1.5 Recidiveontwikkeling

- *Afname van recidiveprevalentie over de tijd onder HIC-daders, waarbij de afname het sterkste is onder overvallers.*

De gecorrigeerde tweejarige algemene recidiveprevalentie, waarbij rekening wordt gehouden met verschuivingen in de achtergrondkenmerken van de daders over de jaren heen, is onder alle drie de HIC-dadergroepen afgenomen in de periode 2004 tot en met 2013. De gecorrigeerde tweejarige algemene recidive onder woninginbrekers laat een vrij stabiel dalende trend zien, van 63% in 2004 tot 57% in 2013 (een relatieve daling van 10%). De gecorrigeerde tweejarige

algemene recidive onder straatrovers is met enige fluctuaties in deze periode gedaald van 57% tot 51% (een relatieve afname van 11%). De gecorrigeerde tweejarige algemene recidive onder overvallers is gedaald van 52% tot 38% (een relatieve afname van 28%), waarbij wel een tweede piek te zien is in 2007 (52%). De dalende recidivetrend onder alle drie de HIC-dadergroepen lijkt in lijn met lokaal onderzoek in Amsterdam en Rotterdam (Gemeente Amsterdam, 2016; Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond, 2016). De bevindingen uit deze studies suggereren dat de recidiveprevalentie onder woninginbrekers, straatrovers en overvallers lager is na de persoonsgerichte aanpak dan voor deze aanpak. Wat vooral opvalt aan de huidige resultaten is de sterke daling in recidive onder de overvallers (relatieve afname van 28% bij overvallen versus 10-11% bij woninginbraak en straatroof). Het ingezette beleid lijkt dus met name op het gebied van overvallen zijn vruchten af te werpen. Vanaf 2009 is met de invoering van een Taskforce Overvallen sterk ingezet op het terugdringen van de overvalproblematiek (Taskforce Overvallen, 2010). Eén van de doelen van de Taskforce was om de tweejarige recidiveprevalentie onder overvallers terug te brengen naar 40% (*Kamerstukken II*, 2010-2011, 28 684, nr. 305; Taskforce Overvallen, 2011). De resultaten laten zien dat dit doel in 2013 is behaald. De bevinding dat de recidive onder overvallers in de afgelopen tien jaar is gedaald is tegengesteld aan de conclusie van Rovers & Fijnaut (2010) die daling noch stijging zien in de recidive onder deze dadergroep. Zij trekken deze conclusie echter met een lichte slag om de arm en onderstrepen het belang dat de recidive onder overvallers op gestandaardiseerde wijze gemeten gaat worden.

4.2 Beperkingen

De huidige studie kent enkele beperkingen. Een eerste beperking is dat het onderhavige onderzoek gebruikmaakt van gegevens uit het justitieel documentatiesysteem. Daarmee wordt alleen criminaliteit die onder de aandacht komt van het OM en leidt tot een strafzaak in het huidige onderzoek meegenomen. Voor criminaliteit in het algemeen geldt dat lang niet alle delicten ter kennis komen van de politie en dat lang niet alle delicten die wel bij de politie bekend zijn geworden tot een veroordeling leiden. Dit geldt ook voor HIC-delicten. Bij alle drie de delicten is sprake van lage ophelderingspercentages (minder dan 35%) en dit geldt in het bijzonder voor woninginbraak (Klein Haneveld et al., 2012; Mesu & Van Nobelen, 2012a, 2012b; Mesu et al., 2013). In Nederland wordt slechts 8 tot 10% van de woninginbraken opgelost. De onderzoeksgroepen in het onderhavige onderzoek vormen dus slechts een klein deel van de totale populaties van daders van woninginbraak, straatroof en overvallen in Nederland. Hierbij is het aannemelijk dat de onderzoeksgroepen zeer selecte groepen betreffen, waarbij bepaalde daders juist wel en bepaalde dader juist niet tegen de lamp lopen. Tevens geldt voor de recidive dat alleen recidivedelicten die zijn opgespoord en worden vervolgd door het OM in kaart worden gebracht.

Een tweede beperking is dat hoewel in de huidige studie een eerste aanzet is gedaan voor de duiding van de recidiveontwikkeling over tijd deze nog niet volledig is. Het doel van het onderhavige onderzoek was uitsluitend om een beschrijving te geven van de recidiveontwikkeling, maar tevens is een eerste stap gezet in de verklaring hiervan door te corrigeren voor verschillende achtergrondkenmerken van de HIC-daders. Er kunnen echter meer factoren een rol spelen bij de verklaring van de recidiveontwikkeling. Zo is weliswaar gecontroleerd voor een aantal achtergrondkenmerken waarvan bekend is dat ze in het algemeen sterke voorspellers van reci-

dive zijn, maar kan niet uitgesloten worden dat de dadergroep over de tijd heen in meer opzichten van samenstelling is veranderd en dat dit van invloed is op het recidiveniveau. Daarnaast kunnen registratie-effecten invloed hebben op de recidiveontwikkeling. Zo kan bijvoorbeeld door de toegenomen maatschappelijke aandacht en inspanningen van politie en justitie het aantal HIC-meldingen bij de politie en het aantal veroordelingen zijn toegenomen in de loop van de tijd. Verder kunnen algemene ontwikkelingen in de criminaliteit en de bestrijding daarvan een rol spelen. Recidiveonderzoek laat namelijk zien dat in de afgelopen tien jaar in bijna alle sectoren van de Nederlandse strafrechtspleging een relatieve afname in de recidive van ongeveer 10% te zien is (Weijters, Verweij & Tollenaar, 2017). Tot slot is het de vraag welke effecten de afzonderlijke maatregelen binnen het HIC-beleid hebben op de recidiveontwikkeling.

4.3 Aanbevelingen

4.3.1 Aanbevelingen voor toekomstig onderzoek

Op basis van de huidige studie kunnen enkele suggesties gedaan worden voor toekomstig onderzoek. Allereerst verdient het de aanbeveling om concrete maatregelen en interventies die de afgelopen jaren zijn ingezet om de terugval onder HIC-daders te verlagen individueel onder de loop te nemen en te evalueren in termen van recidive. Alleen zo kan goed in kaart worden gebracht welke effecten het HIC-beleid heeft. Om te beginnen zou een effectmeting uitgevoerd kunnen worden op de aanpak van één of meerdere Veiligheidshuizen. Sinds 2009 is er een landelijk dekkend netwerk van Veiligheidshuizen, waarin gemeenten en organisaties uit de strafrecht-keten en de zorg samenwerken in de aanpak van complexe en ketenoverstijgende criminaliteitsproblemen, zoals HIC (Mannak, 2010; Rovers & Hoogeveen, 2016). Veel Veiligheidshuizen hebben in de afgelopen jaren een aanpak voor HIC-daders ontwikkeld. Een recidivemeting onder HIC-daders die hebben deelgenomen aan de aanpak van een Veiligheidshuis en een controlegroep zou meer inzicht kunnen geven in de effectiviteit van deze aanpak bij HIC-daders in termen van recidive. Een ander voorbeeld van een concrete maatregel/interventie die geëvalueerd zou kunnen worden in termen van recidive is de Top-600 aanpak van Amsterdam (Gemeente Amsterdam, 2016). Hierin worden 600 personen die in de afgelopen jaren relatief veel HIC-delicten hebben gepleegd aan een persoonsgerichte aanpak onderworpen. Een derde voorbeeld is de maatregel van Verscherpt Toezicht, waarbij alle overvallers in het hoogste toezicht niveau van de reclassering zouden moeten vallen (Taskforce Overvallen, 2017). De praktijk leert dat dit nog niet landelijk uniform en consequent wordt toegepast (Rovers & Fijnaut, 2016; Taskforce Overvallen, 2017). Dit biedt een goede mogelijkheid voor een effectmeting in termen van recidive, omdat er op deze wijze een willekeurige controlegroep is ontstaan. Tot slot zou het effect van vrijheidsstraffen en werkstraffen, twee strafrechtelijke afdoeningen die veelvuldig worden opgelegd bij HIC-daders, onderzocht kunnen worden.

Een tweede optie voor vervolgonderzoek is om aanvullende achtergrondkenmerken van de daders in het recidiveonderzoek te betrekken, waardoor beter gecorrigeerd kan worden voor verschuivingen in de samenstelling van de onderzoeksgroep over de tijd en de netto-ontwikkeling van de recidive beter in beeld komt. Het justitieel documentatiesysteem bevat slechts enkele demografische en strafrechtelijke carrière kenmerken van de daders, maar gegevens uit bijvoorbeeld de RiSc van de reclassering of het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS zouden aanvullende achtergrondkenmerken kunnen bieden (zoals verslavingsproblematiek, huisves-

tingsituatie, opleiding, inkomen/werksituatie). Bovendien zouden dergelijke gegevens gebruikt kunnen worden om de achtergronden en oorzaken van de recidive onder HIC-daders beter in kaart te krijgen.

Een derde suggestie voor toekomstig onderzoek betreft het uitvoeren van criminele carrière onderzoek onder HIC-daders. Hoewel eerder onderzoek uitwijst dat HIC-daders geen specialisten zijn (Ferwerda et al., 2002; Maguire et al., 2010; Mesu & Van Nobelen, 2012b; Mesu et al., 2013; Rovers et al., 2010), suggereren de resultaten van de onderhavige studie dat de drie groepen HIC-daders hierin wel te verschillen. Bovendien heeft internationaal onderzoek laten zien dat daders die een HIC-delict plegen als hun debuut delict en daarbij minderjarig zijn de grootste kans hebben om uit te groeien tot een veelpleger (Owen & Cooper, 2013; Svensson, 2002). Het is de vraag of dit ook voor Nederland geldt. Door criminele carrière onderzoek uit te voeren kunnen dergelijke vragen beantwoord worden, zeker als gegevens uit het justitieel documentatiesysteem worden aangevuld met gegevens van het CBS en/of de reclassering.

Een vierde aanbeveling voor vervolgonderzoek betreft het houden van interviews met niet-gepakte HIC-daders om zo meer zicht te krijgen op de criminele carrière en recidive van 'alle' HIC-daders. Zoals eerder benoemd komen veel HIC-daders namelijk niet in beeld bij politie en/of justitie vanwege de lage ophelderingspercentages (en dus de lage pakkans) bij HIC-delicten. Het zal echter niet eenvoudig zijn om deze groep te traceren en hiermee in contact te komen.

Tot slot staat één vervolgonderzoek al op de planning bij de recidivemonitor. Als onderdeel van het vijfjarige onderzoeksprogramma naar de recidive onder HIC-daders zal een haalbaarheidsstudie uitgevoerd worden waarin nagegaan wordt of en naar welke regio's recidivecijfers uitgesplitst kunnen worden. De resultaten van de huidige studie onderstrepen het belang van dit onderzoek. Zo zijn HIC-delicten sterk geconcentreerd in de Randstad en in het bijzonder in bepaalde steden. Bovendien zijn er in de verschillende regio's ook verschillende aanpakken en werkwijzen ontwikkeld op het terrein van HIC (Rovers & Hoogeveen, 2016).

4.3.2 Aanbevelingen voor praktijk en beleid

Uit de onderhavige studie blijkt dat HIC-daders een actieve dadergroep vormen en vaak al op een jonge leeftijd beginnen met crimineel gedrag. Een aanzienlijk deel van de HIC-daders is minderjarig ten tijde van de eerste strafzaak en dit geldt zeker voor straatrovers. Het is niet gezegd dat deze eerste strafzaak in alle gevallen ook plaatsvond vanwege een HIC-delict, maar als daar sprake van is, is dit zorgwekkend. Zoals hierboven benoemd heeft internationaal onderzoek namelijk laten zien dat daders die een HIC-delict plegen als hun debuut delict en daarbij minderjarig zijn de grootste kans hebben om uit te groeien tot een veelpleger (Owen & Cooper, 2013; Svensson, 2002). Het lijkt dan ook belangrijk om vroegtijdig in te grijpen bij minderjarige HIC-daders.

Summary

Recidivism after high impact crimes

Recidivism of offenders of high impact crimes who were convicted between 2002 and 2013

For some years now, the term 'high impact crimes' (abbreviated HIC) has been used in the Netherlands to indicate offences that have a major impact on the victim, their social environment and the sense of security in society. Among the classic HIC offences are (violent) property crimes, such as domestic burglary, mugging and robbery. Recently, the government has made great efforts to combat the HIC problem, through various policy and safety programs and by setting up a Robbery Task Force.

In this report, we examine the recidivism of HIC offenders who were convicted between 2002 and 2013. Three HIC groups are distinguished: domestic burglars, muggers and robbers. This study is part of a five-year research program into recidivism among HIC offenders. In the present study, the research questions were:

- 1 How many individuals are convicted annually for domestic burglary, mugging and robbery?
- 2 What are the characteristics (personal and criminal case characteristics) of HIC offenders and how do the characteristics of this group compare to the characteristics of the total group of convicted offenders?
- 3 What is the recidivism rate among HIC offenders?
 - a Recidivism prevalence
 - What percentage of the domestic burglars, muggers and robbers came back into contact with the criminal justice system within two years of their HIC criminal case? How does the prevalence for this group compare to the prevalence of recidivism for the total group of convicted offenders? Three forms of recidivism are examined: general, HIC and special recidivism.
 - Focussing on robbers: what percentage of domestic robbers and of other robbers came back into contact with the criminal justice system within two years of their HIC criminal case?
 - b Recidivism frequency
 - How often do domestic burglars, muggers and robbers come back into contact with the criminal justice system within two years of their HIC criminal case? How does the frequency for this group compare to the frequency of recidivism for the total group of convicted offenders?
 - Focussing on robbers: how often did domestic robbers and other robbers come back into contact with the criminal justice system within two years of their HIC criminal case?
- 4 Which personal characteristics are related to whether or not HIC offenders reoffend and how do these compare to those for the total group of convicted offenders?
- 5 How do recidivism rates among HIC offenders develop over time, taking into account shifts in the background characteristics of offenders?

Method

The research was carried out according to the WODC recidivism monitor procedures and data from the Research and Policy Database for Judicial Information (OBJD) was used to measure recidivism. The OBJD is a pseudonymous version of the Justice Documentation System (JDS), the Dutch legal registration system for criminal cases. The use of the OBJD implies that only crime that comes to the Public Prosecution Service's attention is included in this research. Therefore, offences and offenders that are not detected by the police and are not prosecuted by the Public Prosecution Service are not taken into consideration.

The group examined in the current study includes offenders of domestic burglary, mugging and robbery who were prosecuted by the Public Prosecution Service between 2008 and 2013 and where a HIC offence was proven. More specifically, these are perpetrators for whom the HIC offence has irrevocably ended in a court order or has been settled by the Public Prosecution Service (including discretionary dismissals, but excluding acquittals, technical dismissals and other technical decisions).

To put the background characteristics and recidivism percentages of the convicted HIC offenders in perspective, these data are compared to the characteristics and recidivism rates of a reference group of all convicted offenders in the Netherlands. This reference group includes all offenders of a criminal offence in which the criminal case was terminated irrevocably in a court order or was settled by the Public Prosecution Service.

This study was carried out following the WODC recidivism monitor procedures. According to the recidivism monitor, recidivism is defined as the registration of a punishable offence (by an ex-offender) in the Judicial Documentation. There are a number of criteria for the measurement of recidivism. In this study three criteria are examined: general recidivism, HIC recidivism, and special recidivism. General recidivism refers to when a person is reconvicted for any new offence. HIC recidivism refers to when a person is reconvicted for a HIC offence. In this study, special recidivism refers to when a person is reconvicted for the same kind of offence as the original offence, that is a domestic burglary, mugging or robbery. Recidivism rates have been calculated using survival analysis. This is adjusted for incapacitation time, in other words, for the time that offenders were in detention and reoffending was not possible.

To see how the two-year recidivism prevalence among the HIC offenders developed between 2002 and 2013, adjusted recidivism rates have been calculated, in addition to the actual recidivism rates. Actual recidivism percentages are adjusted using a statistical prediction model. The reason for this correction is that fluctuations in the level of recidivism may be the result of shifts in the composition of a group over time. Indeed, as well as the background of the offenders, the risk profile of offenders can also change.

Key findings

The most important findings of the study are described below.

Total annual convictions

- Most of the HIC offenders convicted in 2013 committed domestic burglary (55%), followed by mugging (27%) and robbery (18%). The results do not show a clear trend in the number of convicted HIC offenders. The number of domestic burglars decreased between 2006 and 2009, before increasing again from 2010, reaching 2,300 by 2013. The number of muggers nearly halved between 2003 and 2009, and thereafter remained steady at around 1,100. The number of robbers decreased up until 2007, before increasing again to 780 in 2013.

Background characteristics: personal characteristics

- The overrepresentation of men appears to be greater for HIC offences than for criminal behaviour in general. About 95% of the domestic burglars, muggers and robbers convicted in 2013 were male, compared to 82% of the total group of offenders convicted in 2013.
- At the time of their HIC offence in 2013, nearly half of the convicted muggers were minors, compared to 16% of the domestic burglars, 19% of the robbers and 7% of perpetrators in general. The average age at the time of their criminal case was also the lowest (20 years) among muggers and the highest among perpetrators in general (34 years).
- Looking at criminal history, we see that HIC offenders convicted in 2013 came into contact with the law for the first time at a young age. This applies in particular to muggers: 80% of the muggers convicted in 2013 had their first criminal case at minor age, compared to 66% of the robbers and 64% of the home burglars. Of the total group of offenders convicted in 2013, only 31% had their first criminal case while they were minors.
- The criminal history data also show that HIC offenders have come into contact with the law frequently and for a range of different offences. In 2013, 68% to 83% of convicted HIC offenders had one or more previous criminal cases, 25% to 34% had previous criminal cases because of a HIC offence, and 10% to 34% had previous criminal cases for the same offence as in the 2013 HIC criminal case. All three HIC offender groups, therefore, also commit other offences and HIC offences other than their initial HIC offence, and hence we do not see high levels of specialization. Robbers appear to be the strongest generalists, while domestic burglars tend to specialize more in domestic burglary.
- Convicted domestic burglars have the most extensive criminal record. In 2013, the average number of previous criminal cases for domestic burglars was eleven, while the total group of convicted offenders in 2013 had on average five earlier criminal cases.
- Between 2002 and 2013, the average number of criminal cases for all three HIC offender groups decreased: among domestic burglars from fifteen to eleven criminal cases, among robbers from ten to eight cases and among muggers from seven to five cases.

Background characteristics: criminal case characteristics

- Domestic burglars and muggers were mostly punished with a short prison sentence of a maximum of six months (41% and 34%) or community service (30% and 29%), while the majority of robbers was punished with a long prison sentence of at least six months (65%).
- Between 2002 and 2013, there were some shifts in the sentences imposed in HIC criminal cases. Firstly, the share of community services for domestic burglary and mugging criminal cases increased (domestic burglary from 23% to 30%; mugging from 16% to 28%). In addition, in mugging criminal cases the number of prison sentences of at least six months decreased from 29% to 21%. Finally, in robbery

cases, the share of prison sentences of less than six months fluctuates from 11% to 20%.

- Between 2002 and 2013, the share of domestic robbery cases increased considerably. In 2002, 22% of the robbery cases involved an armed residential break-in, in 2013 this percentage increased to 43%. Consequently, the share of other types of robbery decreased.
- The results show that most HIC criminal cases are settled in the Randstad area. In 2013, almost half of all domestic burglary and robbery cases and two thirds of all mugging cases were settled in the arrondissements of Amsterdam, Rotterdam, Midden-Nederland (within which Utrecht falls) and The Hague. Furthermore, taking into consideration the proportion of residents per district, the Amsterdam and Rotterdam districts were strongly overrepresented in mugging criminal cases in 2013.

Recidivism rates

- The recidivism analysis shows that 57% of domestic burglars, 51% of muggers and 37% of robbers convicted in 2013 received a reconviction for any offence within two years of their HIC criminal case (general recidivism). In the total group of convicted offenders, this percentage is considerably lower, at 28%. HIC recidivism among domestic burglars, muggers and robbers is respectively 19%, 12% and 7%. Special recidivism among domestic burglars, muggers and robbers is respectively 17%, 7% and 2%. Although these percentages relate exclusively to the first recidivism case, they seem to support the earlier conclusion that convicted HIC offenders commit various types of offences. Furthermore, special recidivism shows (again) that robbers are more generalist and domestic burglars specialize slightly more.
- Fewer domestic robbers were reconvicted within two years of their criminal case compared to other robbers. Only 33% of the domestic robbers had a new criminal case within two years for any offence, while this percentage is 41% for other robbers.
- The recidivism frequency analysis shows that domestic burglars and muggers had an average of 2.5 new criminal cases for any offence within two years, while the total group of perpetrators had an average of 2.1 new criminal cases within two years. It must be noted that the finding that robbers reoffend less frequently may be caused by the fact that they are often given a long term prison sentence for their first recidivism case. As a result, there is simply less time for further reoffending.

Correlation between personal characteristics and recidivism

- For all three HIC offender groups we see that offenders with their first criminal case at a young age and offenders with a more extensive criminal record were more likely to be reconvicted within two years of their HIC case. In the case of domestic burglary and robbery male offenders also had a greater chance of reoffending.

Recidivism over time

- Looking at the development of recidivism, it appears that the two-year general recidivism, when adjusted for shifts in the background characteristics of the offenders over time, decreased among all three HIC offender groups between 2004 and 2013. The decrease is strongest among robbers: the two-year general recidivism dropped from 52% to 38% (a relative decrease of 28%), with a second peak in 2007 (52%). The two-year general recidivism among domestic burglars shows a fairly stable downward trend, from 63% in 2004 to 57% in 2013

(a relative decrease of 10%). The two-year general recidivism among muggers decreased with some fluctuations during this period from 57% to 51% (a relative decrease of 11%).

Limitations and recommendations

The current study has some limitations. A first limitation is that the present study uses data from the judicial documentation system. This means that only offences and offenders that are detected by the police and are prosecuted by the Public Prosecution Service are included in this study. This is particularly troublesome, as it is well known that clear-up rates for all three HIC offences are low. A second limitation is that, whilst the current study took a first step in examining the development of recidivism over time, the picture is not yet complete. The initial aim of this study was solely to provide a description of the recidivism development of HIC offenders. However, by correcting for shifts in the background characteristics of the HIC offenders, we went beyond this. What we did not take in account were registration effects and general developments in crime and crime control, which have an influence on the development of recidivism. Finally, the question remains as to what effect specific measures within the HIC policy have on recidivism development.

The current study offers starting points for follow-up research. First, we recommend that interventions used in recent years to reduce reoffending among HIC offenders should be individually assessed and evaluated in terms of recidivism. These interventions may include the HIC approach in Dutch Safety Houses ('Veiligheidshuizen'), the Amsterdam Top-600 approach, the increased supervision measure for robbers, prison sentences and community services. A second suggestion for follow-up research is to include additional background characteristics of the offenders in the recidivism study, in order to get a better picture of the precise development of recidivism and to gain more insight into the background and causes of recidivism among HIC offenders. A another recommendation is to conduct criminal career research among HIC offenders. Furthermore, it might also be interesting to conduct interviews with non arrested HIC offenders, in order to gain more insight into the criminal careers and recidivism of all HIC offenders. A final suggestion for follow-up research, which is already part of the five-year HIC research program of the recidivism monitor, is to research the possibility of mapping recidivism per region.

Finally, the results also suggest recommendations for practice and policy. The present study shows that HIC offenders are an active offender group who often start criminal behaviour at a very young age. It therefore seems important to intervene early on in cases of under age HIC offenders.

Literatuur

- Ahven, A. (2014). Recidivism study in Estonia. In H. Albrecht & J. Jehle (red.), *National reconviction statistics and studies in Europe* (pp. 25-42). Göttingen, Germany: Universitätsverlag Göttingen.
- Appelman, T., Wijk, M. van, Jong, M. de, & Kanters, K. (2014). *De overvalproblematiek en aanpak in Rotterdam onderzocht*. Arnhem: Bureau Beke.
- Barker, M., Geraghty, J., Webb, B., & Key, T. (1993). *The prevention of street robbery*. Londen: Home Office.
- Beerthuizen, M.G.C.J., Tollenaar, N., & Laan, A.M. van der (2018). *Monitor Veelplegers 2017*. Den Haag: WODC. Cahier 2018-5. (Verschijnt maart 2018)
- Beerthuizen, M.G.C.J. & Wartna, B.S.J. (2014). *Haalbaarheid recidivemeting inzake woninginbraak en gewelddadige vermogensmisdrijven: Verslag van een voorstudie naar de uitvoerbaarheid van metingen op basis van de OBDJ*. Den Haag: WODC. Memorandum 2014-8.
- Bennett, T., & Brookman, F. (2010). Street robbery. In F. Brookman, M. Maguire, H. Pierpoint & T.H. Bennett (red.), *Handbook on crime* (pp. 270-289). Cullompton, VK: Willan Publishing.
- Bernasco, W. (2007). Is woninginbraak besmettelijk. *Tijdschrift voor Criminologie*, 49(2), 137-152.
- Bernasco, W. (2009). Burglary. In M. Tonry (red), *The Oxford Handbook of crime and public policy* (pp. 165-190). Oxford, VK: Oxford University Press.
- Bernasco, W. (2014) Residential burglary. In G. Bruinsma & D. Weisburd (red.), *Encyclopedia of criminology and criminal justice* (pp. 4381-4391). New York, NY: Springer.
- Bernasco, W., Johnson, S.D., & Ruiter, S. (2015). Learning where to offend: Effects of past on future burglary locations. *Applied Geography*, 60, 120-129.
- Bernasco, W., Lindegaard, M.R., & Jacques, S. (2013). *Overvallen vanuit daderperspectief: Situationele aspecten van gewelddadige, niet-gewelddadige en afgeblazen overvallen*. Apeldoorn: Politie & Wetenschap.
- Buuren, S. van, Boshuizen, H.C., & Knook, D.L. (1999). Multiple imputation of missing blood pressure covariates in survival analysis. *Statistics in medicine*, 18(6), 681-694.
- Catalano, S.M. (2006). *Criminal Victimization 2005*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics of U.S. Department of Justice.
- CBS (2008). *Veiligheidsmonitor Rijk 2008: Landelijke rapportage*. Den Haag: CBS.
- CBS (2012). *Integrale Veiligheidsmonitor 2011: Landelijke rapportage*. Den Haag: CBS.
- CBS (2017). *Veiligheidsmonitor 2016*. Den Haag: CBS.
- Chaplin, R., Flatley, J., & Smith, K. (2011). Crime in England and Wales 2010-2011: Findings from the British Crime Survey and police recorded crime. Londen: Home Office.
- Cook, P.J. (2009). Robbery. In M. Tonry (red), *The Oxford Handbook of crime and public policy* (pp. 102-114). Oxford, VK: Oxford University Press.
- Cunliffe, J., & Sheppard, A. (2007). *Reoffending of adults: Results from 2004 cohort*. Londen: Home Office.
- Dijk, J. van, Kesteren, J. van, & Smit, P. (2007). *Criminal Victimization in International Perspective: Key findings from the 2004-2005 ICVS and EU ICS*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 257.

- Duncan, L. (2016). *Adult and youth reoffending in Northern Ireland (2013/14 cohort)*. Belfast, Noord-Ierland: Analytical services group of Department of Justice.
- Durose, M.R., Cooper, A.D., & Snyder, H.N. (2014). *Recidivism of prisoners released in 30 states in 2005: Patterns from 2005 to 2010*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics of U.S. Department of Justice.
- Federal Bureau of Investigation (2006). *Crime in the United States 2005*. Geraadpleegd op 1 augustus 2017: <https://ucr.fbi.gov/crime-in-the-u.s/2013/crime-in-the-u.s.-2005>.
- Federal Bureau of Investigation (2010). *Crime in the United States 2009*. Geraadpleegd op 1 augustus 2017: <https://ucr.fbi.gov/crime-in-the-u.s/2013/crime-in-the-u.s.-2009>.
- Federal Bureau of Investigation (2014). *Crime in the United States 2013*. Geraadpleegd op 1 augustus 2017: <https://ucr.fbi.gov/crime-in-the-u.s/2013/crime-in-the-u.s.-2013>.
- Feeney, F. (1986). Robbers as decision-makers. In D.B. Cornish & R.V. Clarke (red.), *The reasoning criminal: Rational choice perspectives on offending* (pp. 53-71). New York, US: Springer-Verlag.
- Ferwerda, H.B., Bottenberg, M., & Hakkert, A. (2002). *Straatroof: Omvang, achtergronden en praktijkervaringen*. Den Haag: Ministerie van Justitie.
- Ferwerda, H.B. & Hakkert, A. (2003). Easy money – maar tegen welke prijs? Straatroof: Daad, slachtoffers en daders. In K. Schuyt & G. Van de Brink (red.), *Publiek geweld* (pp. 53-59). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Ferwerda, H.B., Jonkmans, H., & Van Wijk, A.Ph. (1998). Het fenomeen straatroof onder de loep: Verschillen in dader- en slachtofferprofielen zijn van belang voor de aanpak. *Algemeen politiebld*, 20, 14-16.
- Gemeente Amsterdam (2016). *Effectmonitor Top600 2016*. Geraadpleegd op 10 oktober 2017: www.amsterdam.nl/publish/pages/791284/effectmonitor_top600_2016.pdf.
- Haan, W. de (2001). Straatroof in Amsterdam: Aard, omvang en ontwikkelingen. *Secondant*, 15(1), 11-14.
- Handel, C. van den, Nauta, O. Soomeren, P. van, & Amersfoort, P. van (2009). *Hoe doen ze het toch? Modus operandi woninginbraak*. Amsterdam: DSP-groep.
- Hastie, T., & Tibshirani, R. (1986). Generalized Additive Models. *Statistical Science*, 1(3), 297-310.
- Heer-de Lange, N.E. de, & Kalidien, S.N. (2010). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2009: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 289.
- Heer-de Lange, N.E. de & Kalidien, S.N. (2014). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2013: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Lemma. Justitie in statistiek 4
- Heide, W. van der, & Eggen, A.Th.J. (2007). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2006: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 255.
- Huls, F.W.M., Schreuders, M.M., Ter Horst-Van Breukelen, M.H., & Tulder, F.P. van (2001). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2000: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 189.
- Hunt, K.S., & Dumville, R. (2016). *Recidivism among federal offenders: A comprehensive overview*. Washington, DC: United States Sentencing Commission.
- Inspectie Veiligheid en Justitie (2014). *Aanpak overvalcriminaliteit*. Den Haag: Inspectie Veiligheid en Justitie.
- Intomart (2005). *Politie-monitor Bevolking 2005: Tabellenboek*. Hilversum: Intomart.

- Jehle, J. (2014). Approach, structures and outcome of the German reconviction study. In: H. Albrecht, & J. Jehle (red.) *National reconviction statistics and studies in Europe* (p. 89-98). Göttingen, Germany: Universitätsverlag Göttingen.
- Kalidien, S.N. (2016). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2015: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom criminologie. Justitie in statistiek 5.
- Kalidien, S.N., & Heer-de Lange, N.E. de. (2015). *Criminaliteit en rechtshandhaving 2014: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: Boom criminologie. Justitie in statistiek 6.
- Kaplan, E.L., & Meier, P. (1958). Nonparametric estimation from incomplete observations. *Journal of the American statistical association*, 53(282), 457-481.
- Keus, R. (1999). Overvallen: Feiten en cijfers. *Secondant*, 13(6), 8-11.
- Klein Haneveld, R.K., Boes, S., & Kop, N. (2012). *Woninginbraken: Een onderzoek naar het fenomeen woninginbraken en mogelijk aanpak hiertegen*. Apeldoorn: Politieacademie.
- Kroese, G.J., & Staring, R.H.J.M. (1993). *Prestige, professie en wanhoop: Een onderzoek onder gedetineerde overvallers*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 124.
- Loef, C.J., & Holla, P.J.H.M. (1989). Straatroof in Amsterdam. *Justitiële verkenningen*, 15(8), 92-101.
- Maguire, M., Wright, R., & Bennett, T. (2010). Domestic burglary. In F. Brookman, M. Maguire, H. Pierpoint & T.H. Bennett (red.), *Handbook on crime* (pp. 3-25). Cullompton, VK: Willan Publishing.
- Mannak, R. (2010). *De effectiviteit van Veiligheidshuizen*. Tilburg: Universiteit van Tilburg.
- Maston, C.T., & Klaus, P.A. (2008). *Criminal Victimization in the United States 2006: Methodology*. Washington, DC: Bureau of Justice Statistics
- McCluskey, J.D. (2013). A comparison of robbers' use of physical coercion in commercial and street robberies. *Crime & Delinquency*, 59(3), 419-442.
- Mesu, S. Bulten, D., Nobelen, D. van, & Beek, J. van (2011). *Woningovervallen ontmaskerd*. Zoetermeer: KLPD-IPOL.
- Mesu, S., Nobelen, D. van (2012a). *Gewelddadige vermogenscriminaliteit: Overvallen en straatroof 2010-2011*. Zoetermeer: KLPD-IPOL.
- Mesu, S. & Nobelen, D. van (2012b). *Woningcriminaliteit: Verslag van een onderzoek voor het Nationaal dreigingsbeeld 2012*. Zoetermeer: KLPD-IPOL.
- Mesu, S., Nobelen, D. van, Mark, J. van der, & Verschuuren, E. (2013). *Gewelddadige vermogenscriminaliteit: Overvallen en straatroof 2012*. Driebergen: Politie Landelijke Eenheid.
- Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2002). *Naar een veiliger samenleving*. Den Haag: Ministerie van Justitie en Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014a). *Veiligheidsagenda 2015-2018*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2014b). *Nieuwsbrief Aanval op HIC*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministerie van Veiligheid en Justitie (2016). *Brief aan Tweede Kamer: Resultaten aanpak high impact crime*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Ministry of Justice (2011). *2011 Compendium of reoffending statistics and analysis*. Londen: Ministry of Justice.
- Ministry of Justice (2014). *Proven re-offending statistics: Quarterly bulletin April 2011 to March 2012 England and Wales*. Londen: Ministry of Justice.
- Nadesu, A. (2008). *Reconviction patterns of released prisoners: A 48-month follow-up*. Wellington, New Zealand: Department of Corrections.

- Openbaar Ministerie (2015). *Handboek maatschappelijke classificaties*. Den Haag: Openbaar Ministerie.
- Owen, N., & Cooper, C. (2013). *The start of a criminal career: Does the type of debut offence predict future offending?* Londen: Home Office.
- Peeters, M. (2016). *De intrinsieke inbraakgevoeligheid van woningen: De relatie tussen omgevingscriminologische kenmerken op huis-, straat- en buurtniveau en het inbraakisico van woningen*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Plicht, D. van der. (2010). *Dat moet een Oost-Europeaan geweest zijn: Een kwantitatieve analyse naar verbanden tussen inbraak- en daderkenmerken*. Master-scriptie Universiteit Leiden.
- Rovers, B., Bruinsma, M., Jacobs, M., Jans, M., Moors, H., Siesling, M., & Fijnaut, C. (2010). *Overvallen in Nederland: Een fenomeenanalyse en evaluatie van de aanpak*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Rovers, B. & Fijnaut, C. (2016). *De aanpak van overvallen en overvallers in de jaren 2011-2016: Een gegronde beschouwing over de resultaten en vooruitzichten*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Rovers, B., & Hoogeveen, C. (2016). *Landelijk kader voor de veiligheidshuizen: Invoering, ontwikkeling en knelpunten*. 's-Hertogenbosch: BTVO/Bureau Alpha.
- Schreuder, M.M., Huls, F.W.M., Garnier, W.M., & Swierstra, K.E. (1999). *Criminaliteit en rechtshandhaving 1999: Ontwikkelingen en samenhangen*. Den Haag: WODC. Onderzoek en beleid 180.
- Skubak-Tillyer, M. & Tillyer, R. (2015). Maybe I should do this alone: A comparison of solo and co-offending robbery outcomes. *Justice Quarterly*, 32(6), 1064-1088.
- Smith, J. (2003). *The nature of personal robbery*. Londen: Home Office.
- Svensson, R. (2002). Strategic offences in the criminal career context. *British Journal of Criminology*, 42(X), 395-411.
- Taskforce Overvallen (2010). *Factsheet Taskforce Overvallen*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Taskforce Overvallen (2011). *Actieprogramma Ketenaanpak Overvalcriminaliteit: Advies van de Taskforce Overvallen aan de minister van Veiligheid en Justitie voor acties ter verbetering van de ketenaanpak van overvalcriminaliteit in Nederland*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Taskforce Overvallen (2017). *Actieprogramma Ketenaanpak Overvallen 2.0: Advies van de Taskforce Overvallen aan de minister van Veiligheid en Justitie inzake de aanpak van overvallen*. Den Haag: Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- Townsley, M., Homel, R., & Chaseling, J. (2003). Infectious burglaries: A test of the near repeat hypothesis. *British Journal of Criminology*, 43, 615-633.
- Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond (2016). *Perspectief 2016, terugblik 2015: Veiligheidshuis Rotterdam-Rijnmond*. Geraadpleegd op 10 oktober 2017: www.veiligheidshuizen.nl/doc/veiligheidshuizen/rotterdam/Perspectief-en-terugblik-vhrr-2015-2016.pdf
- Wartna, B.S.J., Blom, M., & Tollenaar, N. (2011). *De WODC-Recidivemonitor: 4e, herziene versie*. Den Haag: WODC. Memorandum 2011-3.
- Wartna, B.S.J., & Tollenaar, N. (2006). *Recidive 1997-2003: Ontwikkelingen in het niveau van de strafrechtelijke recidive van jeugdige en volwassen daders*. Den Haag: WODC. Fact sheet 2006-5.
- Weijters, G., Verweij, S., & Tollenaar, N. (2017). *Recidive onder justitiabelen in Nederland: Een verslag over de periode 2004 tot en met 2016*. Den Haag: WODC. Factsheet 2017-5.
- Wijk, A.Ph. van (2015). *Aanpak overvallencriminaliteit: Nu en straks*. Geraadpleegd op 31 oktober 2016: <http://crimelink.nl/publicatie/aanpak-overvallencriminaliteit-nu-en-straks>.

- Wijk, A.Ph. van, & Ferwerda, H.B. (1998). De twee gezichten van straatroof: Verschillen tussen berovingen op straat en tasjesroof in Tilburg in kaart gebracht. *Tijdschrift voor Criminologie*, 40(4), 404-416.
- Wijk, A.Ph. van, Nieuwenhuis, A., Arts, N., & Mehlbaum, S. (2009). *Inpakken niet nodig: Een profiel van straatrovers in Almere*. Arnhem: Bureau Beke.
- Wijk, A.Ph. van, Schoenmakers, Y., & Manders, A. (2011). *Wapenfeiten: Een onderzoek naar overvallen en overvallers in Nijmegen*. Arnhem: Bureau Beke.
- Wilsem, J. van (2010). Het verband tussen hoe en waar: De invloed van locatie op pleegwijze bij straatroof. *Mens & Maatschappij*, 85(1), 27-46.
- Wright, R., Brookman, F., & Bennett, T. (2006). The foreground dynamics of street robbery in Britain. *British Journal of Criminology*, 46, 1-15.
- Wright, R., & Decker, S.H. (2002). *Robbers on robbery: Prevention and the offender*. Geraadpleegd op 18 juni 2017: www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/grants/193800.pdf.

Bijlage 1 Samenstelling klankbordgroep

Voorzitter

Dhr. prof. dr. W. Bernasco

Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en
Rechtshandhaving / Vrije Universiteit Amsterdam

Leden

Dhr. dr. H. Ferwerda

Mw. I. Haafs

Dhr. B. Hartog MSc

Dhr. mr. F.A.M. Pommer

Dhr. J. van der Stap MSc

Dhr. J. de Waard

Bureau Beke

Veiligheidshuis Haaglanden

Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen,
ministerie van Justitie en Veiligheid

Arrondissementsparket Oost-Nederland,
Openbaar Ministerie

Landelijke eenheid, Nationale Politie

Directie Rechtshandhaving en Criminaliteits-
bestrijding, ministerie van Justitie en Veiligheid

Tabel b1 Literatuuroverzicht woninginbraak

Publicatie	Literatuurstudie of empirisch onderzoek	Type delict	Reikwijdte	Data		
				Databron	Periode	Steekproefgrootte
Bernasco, 2007	Empirisch	Woninginbraak	3 steden in Nederland	Politieregistratie	1996 t/m 2003	50.000 delicten
Bernasco, 2009	Literatuur	Woninginbraak	Westerse landen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bernasco, 2014	Literatuur	Woninginbraak	Westerse landen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bernasco et al., 2015	Empirisch	Woninginbraak	1 politieregio in Verenigd Koninkrijk	Politieregistratie	2009 t/m 2012	3.337 delicten
Catalano, 2006	Empirisch	Woninginbraak	Verenigde Staten	NCVS	2005	3.464.500 slachtoffers
FBI, 2010	Empirisch	Inbraak	Verenigde Staten	Politieregistratie	2009	2.199.125 delicten en 235.226 verdachten
FBI, 2014	Empirisch	Inbraak	Verenigde Staten	Politieregistratie	2013	1.928.465 delicten en 203.709 verdachten
Klein Haneveld et al., 2012	Literatuur	Woninginbraak	Westerse landen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Maguire et al., 2010	Literatuur	Woninginbraak	Engeland & Wales	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Mesu & Van Nobelen, 2012b	Empirisch	(Georganiseerde) woninginbraak	Nederland	Politieregistratie	2008 t/m 2010	295.075 delicten (woninginbraak) en 1.713 verdachten (georganiseerde woninginbraak)
Peeters, 2016	Empirisch	Woninginbraak	Gent (België)	Politieregistratie Observatie	2010 2012 t/m 2013	2.180 delicten 1.550 ingebroken en niet- ingebroken woningen
Townsley et al., 2003	Empirisch	Woninginbraak	Brisbane (Australië)	Politieregistratie	1995 t/m 1997	14.646 delicten
Van den Handel et al., 2009	Empirisch	Woninginbraak	5 politieregio's in Nederland (selectie o.b.v. urbanisatiegraad en landelijke spreiding)	Politieregistratie Interviews	2007 2009	18.407 delicten en 2.591 verdachten 16 daders
Van der Plicht, 2010	Empirisch	Woninginbraak	1 politieregio en 1 stad in Nederland	Politieregistratie	2003 t/m 2008	5.692 delicten en 490 verdachten

Tabel b2 Literatuuroverzicht straatroof en overvallen

Publicatie	Literatuurstudie of empirisch onderzoek	Type delict	Reikwijdte	Data		
				Databron	Periode	Steekproefgrootte
Appelman et al., 2014	Empirisch	Overvallen	Rotterdam (Nederland)	Politieregistratie Interviews	5 mnd in 2012 2008 en 2012 2013	224 delicten 120 verdachten 7 gedetineerde daders
Barker et al., 1993	Empirisch	Straatroof	Londen (Engeland & Wales)	Politieregistratie Interviews	mrt-aug 1987 1989	5.615 delicten 45 daders en 35 slachtoffers
Bennett & Brookman, 2010	Literatuur	<i>Personal robbery</i>	Engeland & Wales	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bernasco et al., 2013	Empirisch	<i>Robbery</i>	Amsterdam & 3 PI's in Nederland	Interviews	2011 t/m 2012	104 daders
Catalano, 2006	Empirisch	<i>Personal robbery</i>	Verenigde Staten	NCVS	2005	630.130 slachtoffers
Cook, 2009	Literatuur	<i>Noncommercial robbery</i>	Verenigde Staten	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
De Haan, 2001	Empirisch	Straatroof	Amsterdam (Nederland)	Politieregistratie	1991 t/m 1998	3.400-5.400 delicten per jaar en ± 900 verdachten per jaar
FBI, 2010	Empirisch	<i>Robbery</i>	Verenigde Staten	Politieregistratie	2009	408.217 delicten en 100.702 verdachten
FBI, 2014	Empirisch	<i>Robbery</i>	Verenigde Staten	Politieregistratie	2013	345.031 delicten en 78.753 verdachten
Feeney, 1986	Empirisch	<i>Robbery</i>	Californië (Verenigde Staten)	Interviews	1971 t/m 1972	113 daders
Ferwerda et al., 2002	Literatuur en empirisch	Straatroof	Nederland	Politieregistratie o.b.v. CBS Politiemonitor Bevolking	2000 2000	13.807 delicten 88.000 burgers
Ferwerda & Hakkert, 2003	Literatuur	Straatroof	Nederland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Ferwerda et al., 1998	Empirisch	Straatroof	Tilburg (Nederland)	Politieregistratie	1997	249 delicten en 83 verdachten
Keus, 1999	Literatuur	Overvallen	Nederland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Tabel b2 (Vervolg)

Publicatie	Literatuurstudie of empirisch onderzoek	Type delict	Reikwijdte	Data		
				Databron	Periode	Steekproefgrootte
Kroese & Staring, 1993	Empirisch	Overvallen	5 PI's in Nederland	Interviews	1989 t/m 1991	43 gedetineerde daders
Loef & Holla, 1989	Empirisch	Straatroof	Amsterdam (Nederland)	Politieregistratie	1988	881 delicten
McCluskey, 2013	Empirisch	Straatroof en <i>commercial robbery</i>	Detroit (Verenigde Staten)	Politieregistratie	2000 t/m 2003	1.281 delicten
Mesu et al., 2011	Empirisch	Overvallen	Nederland	Politie dossiers	2009	163 delicten (aselecte steekpr.)
Mesu & Van Nobelen, 2012a	Empirisch	Overvallen en straatroof	Nederland	Politieregistratie	2006 t/m 2011 2007 t/m 2011 2008 t/m 2011 2010 t/m 2011	Overvallen: 14.262 delicten Overvallen: 6.583 verdachten Straatroof: 32.866 delicten Straatroof: 2.447 verdachten
Mesu et al., 2013	Empirisch	Overvallen en straatroof	Nederland	Politieregistratie	2010 t/m 2012	Overvallen: 6.840 delicten en 3.563 verdachten Straatroof: 17.280 delicten en 10.004 verdachten
Rovers et al., 2010	Literatuur en empirisch	Overvallen	Nederland	Politieregistratie OM-registratie	2000 t/m 2009	24.365 delicten (politie), 7.366 verdachten (politie) en 4.948 vervolgte delicten (OM)
Skubak-Tillyer & Tillyer, 2015	Empirisch	<i>Robbery</i>	Verenigde Staten	NIBRS	2011	59.802 delicten
Smith, 2003	Empirisch	<i>Personal robbery</i>	7 politieregio's in Engeland & Wales	Politieregistratie	1-4 mnd in 2002	1.877 delicten en 4.251 verdachten
Van Wijk, 2015	Literatuur	Overvallen	Nederland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Van Wijk & Ferwerda, 1998	Empirisch	Straatroof	Tilburg (Nederland)	Politieregistratie	1997	249 delicten en 83 verdachten

Tabel b2 (Vervolg)

Publicatie	Literatuurstudie of empirisch onderzoek	Type delict	Reikwijdte	Data		
				Databron	Periode	Steekproefgrootte
Van Wijk et al., 2009	Empirisch	Straatroof	Almere (Nederland)	Politieregistratie en JDS Interviews	2007 2008	248 delicten en 79 verdachten 10 daders
Van Wijk et al., 2011	Empirisch	Overvallen	Nijmegen (Nederland)	Politieregistratie	2009 t/m 2010	113 delicten
Van Wilsem, 2010	Empirisch	Straatroof	3 buurten in Rotterdam (Nederland)	Politieregistratie	2002 t/m 2003	153 delicten
Wright et al., 2006	Empirisch	Straatroof	Cardiff (Wales) & Bristol (Engeland)	Interviews	onbekend	27 daders
Wright & Decker, 2002	Empirisch	<i>Robbery</i> 85% straat, 12% commercieel	St. Louis (Verenigde Staten)	Interviews	onbekend	86 daders

Noot: Met de term '*robbery*' wordt de overkoepelende term bedoeld, hieronder vallen dus zowel straatroof als overvallen. Gebruikte afkortingen: NCVS = National Crime Victimization Survey; FBI = Federal Bureau of Investigation; PI = Penitentiare Inrichting; NBRS = National Incident Based Reporting System (= registratiesysteem van de FBI); JDS = justitieel documentatiesysteem.

Tabel b3 Persoonskenmerken woninginbrekers veroordeeld in 2002-2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=	2.543	2.765	2.692	2.397	2.629	2.112	2.024	2.075	1.629	1.862	2.289	2.327
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Sekse												
Man	89,8	89,1	89,2	89,9	89,3	90,2	89,4	88,7	91,8	91,8	92,7	94,5
Vrouw	10,2	10,9	10,7	10,1	10,6	9,7	10,5	11,2	8,0	8,1	7,3	5,5
Geboorteland												
Nederland	68,4	68,9	71,2	73,8	71,9	73,5	73,6	71,0	71,9	71,3	70,4	71,3
Marokko	6,7	6,4	5,9	5,3	5,9	4,8	5,4	5,1	5,2	4,4	5,1	4,6
Voormalige Nederlandse Antillen	1,8	2,2	2,4	2,1	2,1	2,7	2,7	2,2	2,7	2,4	2,4	1,8
Suriname	4,6	4,3	3,9	3,3	3,4	2,2	3,6	3,1	2,7	2,3	2,9	2,0
Turkije	1,2	1,4	0,9	0,9	1,2	1,5	1,0	1,2	0,9	1,3	1,1	0,7
Overige westerse landen	9,0	9,0	8,4	8,2	8,4	7,4	6,6	9,9	10,0	10,5	10,0	11,5
Overige niet-westerse landen	7,8	7,6	6,8	6,0	6,7	7,6	6,5	6,7	5,2	6,7	6,8	6,8
Leeftijd bij uitgangszaak												
12-15 jaar	12,2	10,8	10,9	11,5	12,3	12,6	10,1	9,3	7,7	6,9	7,1	4,6
16-17 jaar	10,9	12,2	11,6	12,3	13,9	13,8	12,6	13,3	14,9	13,1	12,2	11,4
18-22 jaar	19,2	20,5	22,7	24,9	23,4	23,4	25,8	27,8	27,3	30,5	27,5	28,2
23-29 jaar	21,2	20,3	19,4	17,9	18,3	19,5	20,3	19,1	19,0	18,9	19,9	20,6
30-39 jaar	25,4	23,3	23,6	20,5	20,9	18,8	18,6	18,5	18,4	17,6	18,4	19,5
40-49 jaar	8,7	10,2	9,4	9,6	7,9	9,3	9,1	9,3	9,8	9,6	11,7	12,5
50 jaar of ouder	1,5	2,0	1,7	2,5	2,7	2,1	3,0	2,5	2,3	3,1	2,9	2,8
Gemiddelde	26,3	26,5	26,1	26,0	25,6	25,5	25,9	25,7	26,0	26,1	26,7	27,1
Leeftijd bij eerste strafzaak												
12-15 jaar	42,5	42,2	41,3	41,5	44,8	42,6	43,9	46,3	46,7	45,6	45,8	45,6
16-17 jaar	20,3	21,7	19,6	21,8	18,9	21,2	21,3	20,0	20,6	20,6	19,5	18,6
18-22 jaar	18,7	18,9	21,0	20,9	19,0	18,9	18,8	17,3	17,9	18,8	18,3	19,3
23-29 jaar	10,3	8,9	10,3	8,3	9,7	9,1	8,2	9,0	8,1	8,1	8,2	8,3
30-39 jaar	4,8	4,8	4,6	4,6	4,6	4,6	4,7	4,3	3,4	4,5	4,9	5,0
40-49 jaar	1,3	1,7	1,4	1,3	1,4	1,8	1,9	1,6	1,6	0,9	2,0	2,1
50 jaar of ouder	0,5	0,4	0,3	0,5	0,5	0,9	0,6	0,7	0,8	0,7	0,4	0,6
Gemiddelde	18,1	18,2	18,2	18,1	18,1	18,4	18,2	18,1	17,8	17,8	18,1	18,2

Tabel b3 (Vervolg)

	N=	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Aantal eerdere strafzaken													
0 eerdere strafzaken		23,8	23,0	22,7	22,8	23,3	23,8	21,2	21,5	20,9	19,2	17,9	16,7
1-2 eerdere strafzaken		16,6	18,3	19,2	20,6	21,6	22,4	20,4	20,9	18,4	19,3	19,5	17,7
3-4 eerdere strafzaken		9,0	9,6	11,1	12,3	12,5	11,9	10,9	12,9	12,0	11,5	11,9	13,1
5-10 eerdere strafzaken		14,2	15,0	16,5	17,1	16,5	17,7	20,1	18,8	19,7	21,1	21,1	23,1
11 of meer eerdere strafzaken		36,5	34,1	30,5	27,1	26,1	24,1	27,5	25,9	28,9	28,8	29,7	29,4
Gemiddelde		14,9	14,0	12,8	11,7	10,6	9,8	10,7	10,0	11,2	11,1	10,9	10,9
Aantal eerdere strafzaken met HIC-delict													
0 eerdere strafzaken		61,3	62,6	64,1	65,4	66,5	67,1	65,5	65,4	61,8	60,7	59,4	57,4
1-2 eerdere strafzaken		20,8	20,4	19,0	19,9	19,5	19,1	20,2	20,4	20,8	22,6	24,7	25,7
3-4 eerdere strafzaken		8,7	7,8	7,1	6,6	6,2	5,6	7,0	6,1	8,6	7,4	7,4	7,1
5-10 eerdere strafzaken		7,9	8,1	8,3	6,2	6,1	6,2	6,1	5,9	6,1	7,0	6,6	7,4
11 of meer eerdere strafzaken		1,3	1,2	1,6	1,8	1,7	1,9	1,3	2,2	2,6	2,3	2,0	2,4
Gemiddelde		1,3	1,2	1,3	1,2	1,1	1,2	1,1	1,2	1,4	1,4	1,4	1,5
Aantal eerdere strafzaken met woninginbraak													
0 eerdere strafzaken		66,7	68,4	70,0	71,0	72,7	73,2	72,3	73,2	68,9	68,9	66,9	66,0
1-2 eerdere strafzaken		17,8	17,1	16,2	17,1	15,9	15,6	16,6	15,9	18,0	18,7	20,5	20,7
3-4 eerdere strafzaken		7,8	7,1	5,8	5,3	5,2	4,1	5,4	4,2	6,0	4,8	5,9	5,5
5-10 eerdere strafzaken		6,6	6,5	6,6	4,9	4,8	5,5	4,6	5,2	4,8	5,7	4,9	5,8
11 of meer eerdere strafzaken		1,2	0,9	1,4	1,7	1,4	1,6	1,1	1,5	2,3	1,9	1,8	2,0
Gemiddelde		1,1	1,0	1,1	1,0	0,9	1,0	0,9	0,9	1,1	1,1	1,1	1,2

Tabel b4 Persoonskenmerken straatrovers veroordeeld in 2002-2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=	2.102	2.129	2.031	1.798	1.620	1.604	1.337	1.114	1.097	1.176	1.403	1.146
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Sekse												
Man	93,5	93,3	94,2	94,4	93,9	95,0	95,1	95,2	95,6	95,7	95,2	95,3
Vrouw	6,4	6,6	5,8	5,6	6,0	4,9	4,9	4,8	4,4	4,3	4,8	4,7
Geboorteland												
Nederland	59,8	58,9	60,0	62,3	66,3	70,0	70,4	71,5	65,4	73,0	70,9	72,1
Marokko	8,3	8,5	7,2	7,2	6,0	3,7	4,3	3,7	4,7	3,5	3,0	3,6
Voormalige Nederlandse Antillen	7,6	7,7	8,5	8,1	6,8	6,7	6,1	6,0	8,7	6,0	6,2	5,1
Suriname	7,8	7,0	6,4	4,9	4,9	5,2	3,1	5,0	3,8	3,0	2,5	2,6
Turkije	1,7	1,9	2,1	1,9	1,4	1,3	0,8	1,2	1,9	0,9	1,4	0,6
Overige westerse landen	5,5	6,1	5,4	5,6	4,5	4,7	5,7	5,5	6,7	6,1	5,4	6,5
Overige niet-westerse landen	9,1	9,9	10,3	9,7	9,9	8,1	9,5	7,0	8,6	7,5	10,2	9,1
Leeftijd bij uitgangszaak												
12-15 jaar	24,9	21,1	21,7	22,6	25,6	27,5	24,5	23,7	22,2	23,0	25,7	23,9
16-17 jaar	23,8	22,1	22,6	25,0	25,5	23,3	23,1	23,2	25,0	28,1	25,0	25,1
18-22 jaar	22,6	24,8	25,5	25,4	25,0	25,9	27,6	29,9	28,9	27,4	26,2	29,8
23-29 jaar	12,6	14,0	11,9	13,2	10,1	12,4	11,6	12,4	12,8	11,0	11,5	10,7
30-39 jaar	11,9	13,1	11,8	9,0	9,1	5,9	7,9	7,4	8,1	8,2	7,6	6,2
40-49 jaar	3,3	3,7	4,6	3,9	4,1	3,9	4,4	2,6	2,6	1,8	2,9	3,4
50 jaar of ouder	0,3	0,3	0,7	0,4	0,4	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,9	0,3
Gemiddelde	20,8	21,5	21,5	20,7	20,4	20,1	20,7	20,1	20,3	19,8	20,1	19,9
Leeftijd bij eerste strafzaak												
12-15 jaar	51,3	47,9	48,0	50,6	53,4	54,7	52,1	55,1	52,4	58,5	57,8	58,1
16-17 jaar	23,5	23,2	24,1	24,2	24,3	24,8	23,8	23,1	24,2	20,6	22,6	22,2
18-22 jaar	16,3	18,0	17,4	16,2	14,6	14,4	16,2	15,6	15,6	15,1	12,8	13,6
23-29 jaar	5,3	6,5	5,7	5,2	4,1	3,5	4,7	3,6	5,2	3,0	4,7	3,8
30-39 jaar	2,0	3,1	2,8	2,6	2,3	1,6	2,5	2,1	1,9	1,6	1,4	1,3
40-49 jaar	0,6	0,2	0,5	0,5	0,5	0,5	0,2	0,1	0,4	0,4	0,4	0,3
50 jaar of ouder	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1
Gemiddelde	16,6	16,9	16,8	16,7	16,3	16,1	16,5	16,1	16,4	16,0	16,0	16,0

[illegible]

Tabel b5 Persoonskenmerken overvallers veroordeeld in 2002-2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=	833	738	719	767	691	542	550	619	624	705	836	775
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Sekse												
Man	94,4	94,2	93,3	94,8	94,5	94,5	95,5	96,1	94,7	96,0	95,6	95,0
Vrouw	5,5	5,7	6,5	5,2	5,4	5,5	4,5	3,9	5,3	4,0	4,4	5,0
Geboorteland												
Nederland	64,3	60,3	57,3	63,2	59,3	66,2	68,0	68,0	66,7	68,4	69,7	73,4
Marokko	7,9	6,8	7,4	5,3	5,5	5,9	4,4	4,2	3,4	2,4	2,6	3,4
Voormalige Nederlandse Antillen	6,2	8,1	8,2	9,9	7,1	6,1	6,0	7,8	5,8	5,7	5,6	4,6
Suriname	6,1	7,7	8,2	4,8	8,2	3,0	5,6	3,6	4,6	4,5	4,4	2,7
Turkije	1,9	3,9	2,5	2,9	2,5	2,4	0,9	1,3	2,1	3,0	1,6	1,5
Overige westerse landen	5,9	6,2	6,5	5,5	7,4	7,0	6,7	6,3	8,0	8,1	6,2	7,1
Overige niet-westerse landen	7,4	6,8	9,6	8,2	9,7	9,2	8,0	8,4	9,0	7,5	9,2	6,3
Leeftijd bij uitgangszaak												
12-15 jaar	4,2	2,6	3,6	4,0	3,6	6,8	4,7	5,8	4,6	5,2	5,7	4,8
16-17 jaar	11,5	8,4	9,5	10,8	11,3	12,2	15,1	13,7	16,7	15,6	14,5	13,9
18-22 jaar	30,0	30,4	34,5	32,2	31,8	31,5	34,4	39,1	38,5	42,0	35,5	34,7
23-29 jaar	19,1	22,6	19,9	23,3	24,9	24,9	21,5	21,8	17,9	19,7	23,1	23,0
30-39 jaar	25,3	27,2	23,2	21,1	18,8	17,0	14,4	12,3	15,5	11,1	14,8	13,2
40-49 jaar	6,4	6,8	7,1	6,3	8,0	6,1	8,7	6,6	5,3	5,0	4,2	8,8
50 jaar of ouder	1,4	1,2	1,5	1,8	1,2	1,5	1,3	0,5	1,0	1,4	1,8	1,5
Gemiddelde	26,0	26,6	25,9	25,7	25,7	24,9	24,9	23,8	23,8	23,3	24,0	24,7
Leeftijd bij eerste strafzaak												
12-15 jaar	34,3	29,9	33,5	33,6	34,3	42,6	41,1	41,4	42,6	45,0	40,3	43,7
16-17 jaar	22,9	24,4	22,3	22,0	21,4	22,7	24,2	23,6	20,7	23,0	22,6	22,2
18-22 jaar	26,2	27,1	26,3	27,8	26,6	21,6	23,1	23,4	26,9	21,6	24,2	23,1
23-29 jaar	7,6	11,5	10,2	9,3	10,7	8,9	6,0	7,1	5,6	7,2	7,1	7,0
30-39 jaar	5,5	4,1	5,0	4,8	5,4	2,8	4,0	3,1	3,5	1,8	4,3	2,3
40-49 jaar	1,0	1,4	1,3	1,2	1,0	0,9	0,9	1,3	0,0	0,9	0,8	1,2
50 jaar of ouder	0,2	0,5	0,6	0,8	0,1	0,4	0,2	0,0	0,0	0,3	0,4	0,3
Gemiddelde	18,4	18,8	18,7	18,7	18,6	17,6	17,5	17,6	17,2	17,2	17,8	17,4

Tabel b5 (Vervolg)

	N=	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Aantal eerdere strafzaken													
0 eerdere strafzaken		23,0	22,6	23,6	21,4	21,6	19,7	17,6	21,5	18,1	18,6	23,2	21,0
1-2 eerdere strafzaken		20,5	21,1	22,4	24,9	24,3	22,1	24,4	26,2	25,5	24,8	23,7	22,7
3-4 eerdere strafzaken		11,8	11,7	13,4	12,6	15,2	17,0	13,8	15,7	16,7	17,9	14,2	13,2
5-10 eerdere strafzaken		18,6	17,5	17,8	22,2	20,7	21,6	23,8	20,4	25,6	22,7	23,1	24,5
11 of meer eerdere strafzaken		26,1	27,1	22,8	18,9	18,2	19,6	20,4	16,3	14,1	16,0	15,8	18,6
Gemiddelde		10,3	10,8	8,6	8,0	7,6	7,4	7,8	6,2	5,9	6,6	6,2	7,9
Aantal eerdere strafzaken met HIC-delict													
0 eerdere strafzaken		71,5	71,4	71,8	72,0	69,6	67,9	65,8	72,9	71,6	71,5	73,3	67,7
1-2 eerdere strafzaken		20,2	19,4	19,9	21,0	23,3	24,0	24,5	19,5	22,6	21,7	20,7	22,6
3-4 eerdere strafzaken		5,6	5,8	4,6	4,7	4,6	5,0	6,4	5,0	3,8	3,5	4,2	5,9
5-10 eerdere strafzaken		2,3	3,0	3,1	2,0	2,3	2,8	2,9	1,9	1,8	2,4	1,3	3,0
11 of meer eerdere strafzaken		0,4	0,4	0,7	0,4	0,1	0,4	0,4	0,6	0,2	0,9	0,5	0,8
Gemiddelde		0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7	0,8	0,6	0,5	0,7	0,6	0,8
Aantal eerdere strafzaken met overval													
0 eerdere strafzaken		93,4	90,8	89,4	90,9	91,2	89,9	86,5	92,7	91,8	91,5	92,3	89,9
1-2 eerdere strafzaken		6,2	8,5	10,0	8,6	8,7	9,8	13,1	7,1	7,7	7,9	7,3	9,5
3-4 eerdere strafzaken		0,2	0,5	0,6	0,4	0,1	0,4	0,4	0,0	0,5	0,6	0,2	0,4
5-10 eerdere strafzaken		0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1
11 of meer eerdere strafzaken		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gemiddelde		0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Tabel b6 Strafzaakkenmerken woninginbrekers veroordeeld in 2002-2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N	2.543	2.765	2.692	2.397	2.629	2.112	2.024	2.075	1.629	1.862	2.289	2.327
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Type zwaarste delict in uitgangszaak												
Geweld en zeden	2,0	1,3	1,5	1,6	1,2	0,9	0,8	1,1	0,9	1,5	1,0	0,9
Vermogen met en zonder geweld	96,2	96,7	96,4	96,2	96,3	96,4	96,8	97,0	97,5	96,7	97,5	97,8
Vernieling, lichte agressie en openbare orde	1,3	1,4	1,6	1,9	1,8	1,9	1,1	1,2	0,7	0,9	0,8	0,7
Verkeer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugs en overig	0,6	0,7	0,5	0,4	0,7	0,7	1,2	0,7	0,9	0,9	0,7	0,5
Ernst zwaarste delict in uitgangszaak												
Geen (zeer) ernstige uitgangszaak	0,4	0,3	0,3	0,5	0,5	0,5	0,3	0,4	0,6	0,2	0,0	0,3
Ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 4 jr)	87,2	88,0	88,3	88,4	88,4	89,0	90,1	89,1	89,4	87,5	90,6	90,2
Zeer ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 8 jr)	12,4	11,8	11,4	11,1	11,1	10,5	9,6	10,5	10,0	12,3	9,3	9,5
Zwaarste afdoening bij uitgangszaak												
Maatregel	2,1	1,1	1,4	1,9	3,2	1,6	1,8	2,1	2,5	1,7	1,6	0,9
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf ≥ 6 mnd	20,0	18,8	19,9	18,9	15,6	15,5	14,7	13,2	14,0	15,7	15,5	16,0
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf <6 mnd	35,1	35,2	33,5	31,7	30,4	29,7	30,6	30,8	35,2	35,8	36,7	40,6
Leerstraf	6,1	5,1	3,8	4,7	4,5	4,1	2,9	2,3	1,5	1,8	1,4	0,6
Werkstraf	22,6	25,4	29,7	31,6	33,3	35,9	37,5	39,0	37,0	34,3	32,6	30,0
Voorwaardelijke vrijheidsstraf	3,8	4,0	3,1	2,7	3,8	2,8	2,6	2,9	2,3	3,3	1,9	2,3
Geldstraf	2,9	3,5	3,2	3,7	4,1	4,3	4,4	3,9	2,4	1,7	1,4	1,1
Beleidssepot	4,6	4,1	3,1	2,5	3,2	3,6	3,8	2,8	2,9	3,0	5,6	4,5
Overige transactie	0,2	0,1	0,1	0,4	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0

Tabel b6 (Vervolg)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N		2.543	2.765	2.692	2.397	2.629	2.112	2.024	2.075	1.629	1.862	2.289	2.327
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Arrondissement bij uitgangszaak													
Amsterdam	inwoners = 5,8%	-	-	-	-	7,0	6,6	7,0	7,8	8,2	7,5	7,9	9,0
Noord-Holland	inwoners = 9,0%	-	-	-	-	8,4	8,1	9,6	8,4	8,0	8,3	8,4	8,3
Midden-Nederland	inwoners = 11,2%	-	-	-	-	13,4	13,1	13,5	13,7	12,2	13,3	13,7	13,2
Noord-Nederland	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	10,3	11,3	10,0	9,4	10,5	9,8	10,9	9,9
Den Haag	inwoners = 11,0%	-	-	-	-	12,4	13,4	11,3	11,8	12,2	12,7	13,4	14,5
Rotterdam	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	12,7	12,0	12,6	13,2	9,8	12,6	10,9	11,8
Limburg	inwoners = 6,7%	-	-	-	-	7,3	6,7	6,9	5,8	5,8	6,9	6,8	6,4
Oost-Brabant	inwoners = 8,3%	-	-	-	-	7,5	7,8	9,1	7,1	9,6	8,5	6,9	7,7
Zeeland - West-Brabant	inwoners = 8,7%	-	-	-	-	5,6	5,3	4,7	5,3	7,3	5,1	4,4	5,6
Gelderland	inwoners = 12,0%	-	-	-	-	9,2	9,4	9,3	10,3	11,4	9,4	10,3	9,1
Overijssel	inwoners = 6,8%	-	-	-	-	6,4	6,3	6,0	7,2	4,9	5,9	6,2	4,4

Noot: Arrondissement is vanaf 2006 bekend in de OBJD. Op basis van het aantal inwoners per arrondissement op 1 februari 2012 is het aandeel inwoners per arrondissement berekend (https://nl.wikipedia.org/wiki/Rechterlijke_indeling_van_Nederland).

Tabel b7 Strafzaakkenmerken straatrovers veroordeeld in 2002-2013

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=	2.102	2.129	2.031	1.798	1.620	1.604	1.337	1.114	1.097	1.176	1.403	1.146
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Type zwaarste delict in uitgangszaak												
Geweld en zeden	0,9	1,3	1,3	0,8	1,6	0,7	1,4	1,2	1,4	1,0	1,1	1,0
Vermogen met en zonder geweld	98,2	98,0	98,1	98,7	97,7	98,9	98,1	98,4	98,5	98,8	98,1	98,4
Vernieling, lichte agressie en openbare orde	0,8	0,4	0,3	0,4	0,7	0,2	0,4	0,4	0,1	0,1	0,8	0,6
Verkeer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugs en overig	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Ernst zwaarste delict in uitgangszaak												
Geen (zeer) ernstige uitgangszaak	0,1	0,3	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,0	0,0
Ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 4 jr)	10,9	14,2	12,6	10,6	11,7	9,9	9,9	9,2	9,8	10,6	9,6	12,7
Zeer ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 8 jr)	89,0	85,5	87,4	89,3	88,1	90,0	89,9	90,6	90,1	89,1	90,4	87,3
Zwaarste afdoening bij uitgangszaak												
Maatregel	3,6	2,4	3,7	4,0	4,3	3,5	2,8	1,8	3,2	3,7	2,7	2,9
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf ≥ 6 mnd	29,3	27,4	30,1	27,2	25,0	24,9	24,5	26,3	25,6	25,4	23,6	20,7
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf <6 mnd	34,3	35,3	35,4	37,1	34,2	33,5	35,6	35,5	35,6	33,2	33,5	33,8
Leerstraf	9,7	9,3	6,5	8,0	8,1	6,3	4,9	5,0	4,0	4,8	3,8	6,0
Werkstraf	16,1	16,7	17,6	17,7	21,2	26,0	26,6	24,9	24,2	25,8	28,6	28,4
Voorwaardelijke vrijheidsstraf	2,7	2,8	2,4	1,7	2,3	1,6	1,8	1,5	2,3	1,4	0,9	1,7
Geldstraf	0,5	1,0	0,6	0,7	1,2	0,4	0,6	0,7	0,5	0,6	0,7	0,3
Beleidssepot	1,6	1,9	1,5	1,0	1,3	1,4	1,3	0,9	1,1	1,3	1,2	1,0
Overige transactie	0,0	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel b7 (Vervolg)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=		2.102	2.129	2.031	1.798	1.620	1.604	1.337	1.114	1.097	1.176	1.403	1.146
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Arrondissement bij uitgangszaak													
Amsterdam	inwoners = 5,8%	-	-	-	-	18,0	21,4	19,6	19,3	19,3	18,4	21,7	23,4
Noord-Holland	inwoners = 9,0%	-	-	-	-	6,2	7,8	9,0	10,4	5,7	10,1	8,9	6,4
Midden-Nederland	inwoners = 11,2%	-	-	-	-	8,6	8,1	9,9	8,0	6,2	8,3	8,9	10,8
Noord-Nederland	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	4,8	5,5	5,0	3,2	6,8	4,9	4,1	5,2
Den Haag	inwoners = 11,0%	-	-	-	-	13,9	13,4	11,8	15,1	16,0	13,4	13,3	10,8
Rotterdam	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	22,1	19,1	22,1	20,2	21,6	21,3	20,6	21,4
Limburg	inwoners = 6,7%	-	-	-	-	5,5	4,7	4,7	3,4	3,7	2,9	3,3	3,2
Oost-Brabant	inwoners = 8,3%	-	-	-	-	5,5	5,1	5,5	5,5	2,9	4,6	4,8	4,4
Zeeland - West-Brabant	inwoners = 8,7%	-	-	-	-	6,9	6,1	5,2	7,4	7,8	6,0	5,9	5,7
Gelderland	inwoners = 12,0%	-	-	-	-	6,2	6,5	5,2	5,6	7,4	7,2	6,1	5,1
Overijssel	inwoners = 6,8%	-	-	-	-	2,3	2,3	1,9	2,1	2,4	3,0	2,4	3,6

Noot: Arrondissement is vanaf 2006 bekend in de OBJD. Op basis van het aantal inwoners per arrondissement op 1 februari 2012 is het aandeel inwoners per arrondissement berekend (https://nl.wikipedia.org/wiki/Rechterlijke_indeling_van_Nederland).

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
N=	833	738	719	767	691	542	550	619	624	705	836	775
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Type zwaarste delict in uitgangszaak												
Geweld en zeden	1,7	3,1	1,0	1,4	2,9	1,7	2,7	1,1	1,9	1,0	1,9	2,8
Vermogen met en zonder geweld	97,2	96,2	98,6	97,9	96,2	97,2	96,0	98,1	97,8	97,4	97,2	96,8
Vernieling, lichte agressie en openbare orde	1,0	0,4	0,3	0,7	0,1	0,9	1,1	0,5	0,2	0,7	0,5	0,4
Verkeer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drugs en overig	0,1	0,3	0,1	0,0	0,6	0,2	0,2	0,0	0,2	0,6	0,4	0,0
Type overval in uitgangszaak												
Woningoverval	22,3	29,1	33,4	34,2	39,4	33,8	37,1	27,9	29,2	33,9	32,8	42,8
Andere overval	77,7	70,9	66,6	65,8	60,6	66,2	62,9	72,1	70,8	66,1	67,2	57,2
Ernst zwaarste delict in uitgangszaak												
Geen (zeer) ernstige uitgangszaak	0,4	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2	0,4	0,5	0,0	0,4	0,4	0,0
Ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 4 jr)	9,4	11,1	9,5	9,3	12,4	12,2	9,5	8,9	10,1	6,1	9,6	12,6
Zeer ernstige uitgangszaak (strafdreig. ≥ 8 jr)	90,3	88,9	90,5	90,5	87,4	87,6	90,2	90,6	89,9	93,5	90,1	87,4
Zwaarste afdoening bij uitgangszaak												
Maatregel	3,4	2,4	3,6	5,7	3,9	6,6	5,6	4,7	2,7	4,5	3,7	4,4
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf >= 6 mnd	67,0	63,8	69,8	66,9	62,8	64,0	66,9	67,9	64,9	68,8	68,3	64,9
Onvoorwaardelijke vrijheidsstraf <6 mnd	13,0	14,1	11,3	10,8	16,4	15,7	14,0	15,2	19,9	16,6	18,9	17,7
Leerstraf	1,6	2,3	2,8	1,7	1,2	1,3	0,9	1,1	0,5	0,0	0,6	0,9
Werkstraf	7,3	6,2	7,4	6,6	9,4	8,3	8,4	6,8	5,9	5,5	4,7	6,8
Voorwaardelijke vrijheidsstraf	0,5	2,0	0,4	1,0	0,7	0,2	0,2	1,0	1,0	0,6	0,2	0,9
Geldstraf	0,5	0,7	0,1	0,9	0,1	1,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0
Beleidssepot	2,5	2,6	1,1	2,6	2,0	0,6	0,4	1,3	0,5	0,7	0,7	0,4
Overige transactie	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabel b8 (Vervolg)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Arrondissement bij uitgangszaak													
Amsterdam	inwoners = 5,8%	-	-	-	-	15,0	15,7	15,5	10,2	13,1	9,9	8,9	9,3
Noord-Holland	inwoners = 9,0%	-	-	-	-	8,7	14,4	10,0	8,9	8,5	8,9	8,9	8,9
Midden-Nederland	inwoners = 11,2%	-	-	-	-	8,7	8,5	9,1	10,2	6,2	9,2	10,0	11,4
Noord-Nederland	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	9,1	9,4	9,1	4,8	7,1	10,1	7,7	6,5
Den Haag	inwoners = 11,0%	-	-	-	-	11,6	8,5	9,1	8,9	10,7	12,4	9,0	10,1
Rotterdam	inwoners = 10,3%	-	-	-	-	14,7	11,8	14,0	14,9	13,5	11,6	14,4	15,2
Limburg	inwoners = 6,7%	-	-	-	-	5,3	6,1	7,5	7,4	5,8	5,3	6,9	7,2
Oost-Brabant	inwoners = 8,3%	-	-	-	-	4,9	8,1	6,5	8,9	12,0	6,2	9,0	7,6
Zeeland - West-Brabant	inwoners = 8,7%	-	-	-	-	9,7	7,4	7,6	10,2	7,9	7,4	8,1	8,5
Gelderland	inwoners = 12,0%	-	-	-	-	7,1	6,3	7,6	12,1	9,5	11,9	11,1	8,9
Overijssel	inwoners = 6,8%	-	-	-	-	5,2	3,7	4,0	3,6	5,8	7,0	6,1	6,3

Noot: Arrondissement is vanaf 2006 bekend in de OBJD. Op basis van het aantal inwoners per arrondissement op 1 februari 2012 is het aandeel inwoners per arrondissement berekend (https://nl.wikipedia.org/wiki/Rechterlijke_indeling_van_Nederland).